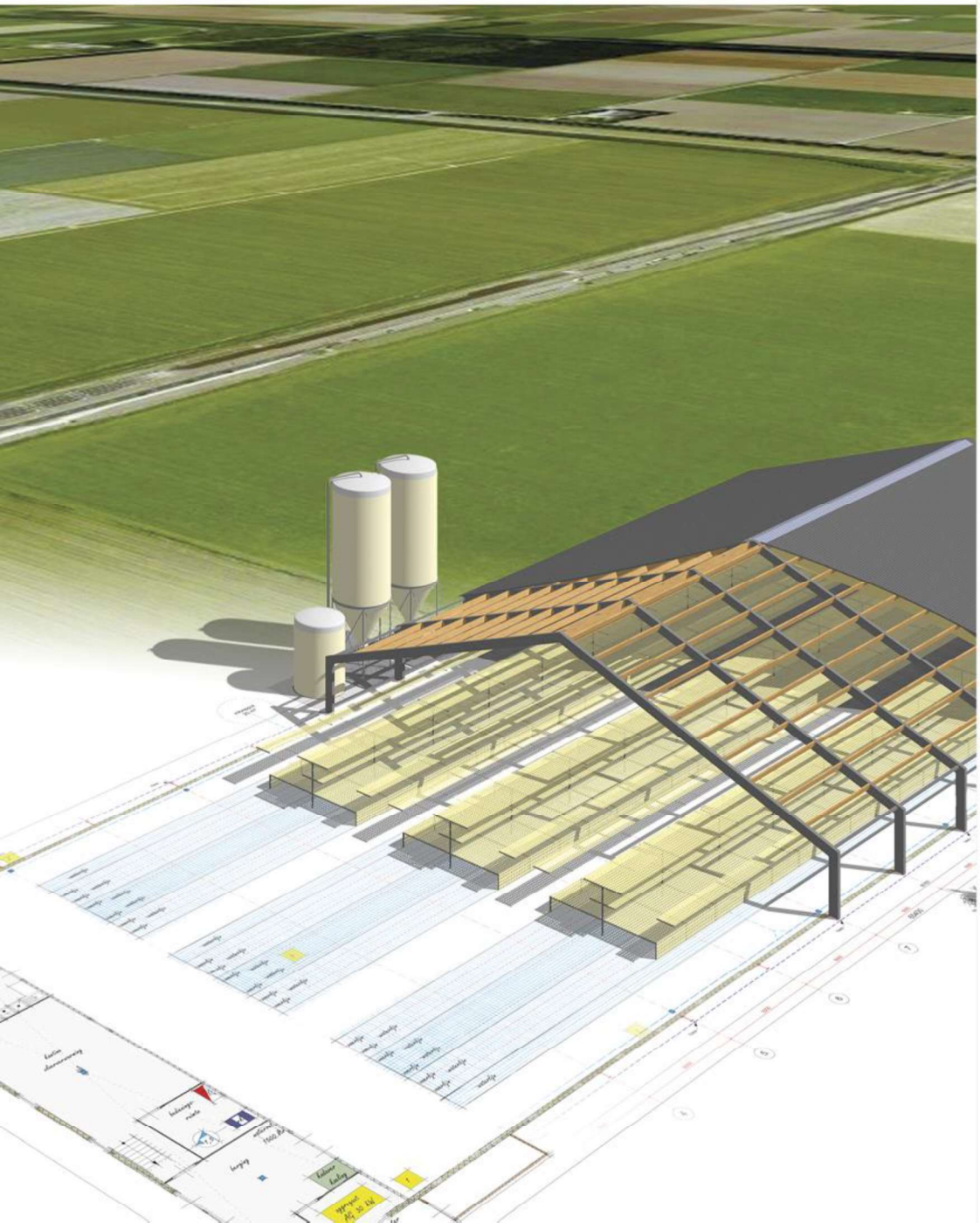
Nieuwe Weteringseweg 139 Groenekan

ETFAL-motivering

ETFAL-motivering

locatie
Nieuwe Weteringseweg 139
3737 MG Groenekan

Agaat Advies
[redacted]
Johan de Wittlaan 6
3771 HN Barneveld

Datum: 19 februari 2026
Status: ontwerp

INHOUD

1 Inleiding 1
1.1 Het initiatief 1
1.2 Locatie 2
1.3 Leeswijzer 3
2 Planbeschrijving 4
2.1 Bestaande situatie 4
2.2 Nieuwe situatie 6
2.3 Planologisch kader 10
3 Beleid en regelgeving 14
3.1 Rijksbeleid en rijksregels 14
3.1.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI) 14
3.1.2 Nationaal Water Programma 2022-2027 15
3.1.3 Nationaal Bestuursakkoord Water 15
3.1.4 Instructieregels Rijk (AMvB's) 15
3.1.5 Ladder voor duurzame verstedelijking 16
3.2 Provinciaal beleid en provinciale regels 17
3.2.1 Omgevingsvisie provincie Utrecht 17
3.2.2 Omgevingsverordening provincie Utrecht 19
3.3 Beleid waterschap 24
3.3.1 Waterbeheerprogramma 2022-2027 24
3.3.2 Waterschapsverordening 24
3.4 Gemeentelijk beleid 25
3.4.1 Omgevingsvisie gemeente De Bilt 25
4 Stedenbouwkundige, landschappelijke en cultuurhistorische waarden 28
4.1 Stedenbouw 28
4.2 Landschap 28
4.3 Archeologie en cultuurhistorie 31
4.3.1 Archeologie 32
4.3.2 Cultuurhistorie 33
5 Aspecten van de fysieke leefomgeving 35
5.1 Milieuzonering 35
5.2 Geur 37
5.3 Luchtkwaliteit 38

5.4 Omgevingsveiligheid 39
5.5 Geluid 42
5.5.1 Geluid door (spoor)wegen en industrieterreinen 42
5.5.2 Geluid door activiteiten 43
5.6 Trillingen 44
5.7 Verkeer en parkeren 45
5.8 Bodemkwaliteit 46
5.9 Flora en fauna 47
5.9.1 Gebiedsbescherming: Natura 2000 47
5.9.2 Gebiedsbescherming: Natuurnetwerk Nederland 49
5.9.3 Soortenbescherming 51
5.9.4 Bescherming houtopstanden 52
5.10 Lichthinder 52
5.11 Kabels en leidingen 52
5.12 Weging van het waterbelang 53
5.12.1 Hydrologisch neutraal ontwikkelen 53
5.12.2 Waterkwaliteit 54
5.13 Duurzaamheid 55
5.14 Gezondheid 57
5.15 Milieueffectrapportage 58

6 Uitvoerbaarheid 60
6.1 Economische uitvoerbaarheid 60
6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 60
6.2.1 Participatie 61
6.2.2 Vooroverleg 61
6.2.3 Ontwerp 61
6.2.4 Vaststelling 61

7 Conclusie 62

Bijlagen 63

1 INLEIDING

1.1 HET INITIATIEF

Aan de Nieuwe Weteringseweg 139 te Groenekan exploiteert initiatiefnemer een pluimveehouderij. Op het bedrijf zijn – naast de bedrijfswoning, gebouwen voor stalling en opslag en een stal voor 5 paarden – drie stallen aanwezig voor het houden van pluimvee. Conform de vigerende omgevingsvergunning milieu mogen in deze stallen 113.380 leghennen in opfok óf 84.500 vleeskuikens worden gehouden. Tevens is een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming aanwezig voor het huisvesten van 5 paarden (ouder dan 3 jaar) en 113.380 opfokhennen tot 18 weken óf 113.500 vleeskuikens. Thans worden op het bedrijf vleeskuikens gehouden, volgens het concept 'Nieuwe Standaard Kip' van de Jumbo.

Jumbo heeft besloten om volledig over te stappen op scharrelkip met het 'Beter Leven keurmerk met 1 ster' van de Dierenbescherming. Dierenwelzijn is een zwaarwegende pijler binnen het duurzaamheidsbeleid van deze supermarkt. Initiatiefnemer wil het bedrijf verder verduurzamen en conform dit concept gaan produceren. Om aan de gestelde criteria te kunnen voldoen, dienen alle stallen te worden voorzien van een overdekte uitloop. Dit geeft de dieren meer leefruimte en ze kunnen meer in het daglicht en de buitenlucht verblijven; een maatschappelijk gewenste ontwikkeling. Hierbij wordt rekening gehouden met het aanwezige bebouwingspatroon. Bijgevoegde Si-1 geeft de gewenste situatie weer (zie bijlage 1). De beoogde plannen worden in hoofdstuk 2 nader toegelicht.

Met onderhavig initiatief vindt enige verdichting plaats van de bebouwing in het lint. Als gevolg van de bouw van de overdekte uitlopen verminderen de doorzichten vanaf de openbare weg naar het achtergelegen slagenlandschap. Dit wordt gecompenseerd door de grond rondom het bouwvlak te bestemmen als natuur en te transformeren naar kruidenrijk grasland. Dit is beter voor bodem, klimaat en biodiversiteit. Bovendien is hierdoor verdere verdichting van de bebouwing in het lint niet meer mogelijk. Op deze wijze wordt bijgedragen aan behoud en bescherming van landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden en behoud en herstel van cultuurhistorische waarden.

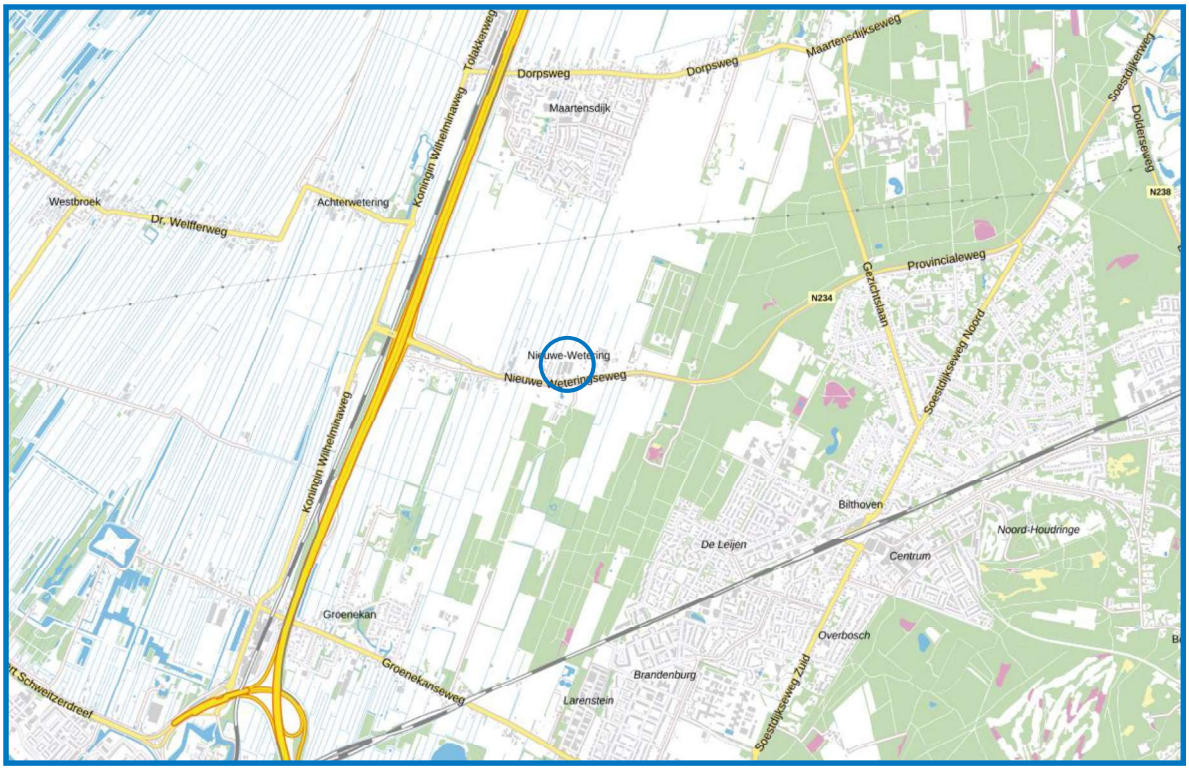
De beoogde ontwikkelingen zijn niet (geheel) passend binnen het (tijdelijk deel van het) omgevingsplan. De realisatie van de gewenste overdekte uitlopen betekent bovendien een uitbreiding van de maximaal toegestane oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor de niet-grondgebonden veehouderij op het bedrijf. Daarom wordt een verzoek ingediend bij gemeente De Bilt voor het wijzigen van het omgevingsplan voor het agrarisch bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 te Groenekan. Voorliggende motivering betreft een beschrijving van de fysieke leefomgeving, waarin wordt gemotiveerd dat de activiteit in overeenstemming is met een Evenwichtige Toedeling van Functies Aan Locaties (ETFAL) en dat de activiteit uitvoerbaar is.

Op basis van deze motivering kan het bevoegd gezag, in dit geval het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Bilt, een (voorlopig) besluit nemen. Bovendien biedt het een basis waarop de gemeenteraad kan besluiten om een verklaring van geen bedenkingen af te geven en voor de voorgenomen ontwikkeling een wijziging van het omgevingsplan in procedure te brengen.

1.2 LOCATIE

Het projectgebied betreft het agrarische bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139, in het buitengebied van Groenekan, aan de voet van de Utrechtse Heuvelrug. Groenekan is een dorp in de provincie Utrecht, gelegen tussen Utrecht en Bilthoven. Het dorp heeft zijn landelijke en agrarische karakter behouden, ondanks de sterke groei van het aantal forensen. Groenekan telt circa 2.000 inwoners.

Het projectgebied ligt centraal in Nederland tussen de kernen Groenekan, Maartensdijk en Bilthoven in de gemeente De Bilt, op circa 4,0 kilometer van de grens met de provincie Noord-Holland. Ten noorden van het projectgebied is de bebouwde kom van Maartensdijk gelegen, op een afstand van circa 900 meter. De bebouwde kom van Groenekan en die van Bilthoven bevinden zich op circa 1,7 kilometer ten zuidwesten respectievelijk circa 1,1 kilometer ten (zuid)oosten van onderhavige locatie. Onderstaande figuur 1.1 betreft een topografische kaart waarop de ligging van het bedrijf – blauw omcirkeld – in de gemeente De Bilt is weergegeven.

Figuur 1.1 Ligging projectgebied in het buitengebied van de gemeente De Bilt (bron: www.omgevingswet.overheid.nl)

Het projectgebied is kadastraal bekend als gemeente Maartensdijk, sectie N, nummers 1058, 1059, 2053 en 2055. Het is in eigendom van initiatiefnemer. Het pluimveebedrijf is gelegen in de buurtschap Nieuwe Wetering. Omstreeks het midden van de 14e eeuw bereikten de ontginners van het veengebied ten noorden van Groenekan de Nieuwe Wetering. Het is altijd een buurtschap gebleven met hoofdzakelijk boerderijen. Het kenmerkende veenweidelandschap met strokenverkaveling is hier goed bewaard gebleven. Het grondgebruik is hoofdzakelijk grasland en bouwland.

Veel boerderijen hebben inmiddels de agrarische bedrijvigheid gestaakt en zijn voorzien van een woonbestemming. De dichtstbijzijnde burgerwoning (bestemmingsvlak 'Wonen'), Prinsenlaan 37, ligt op een afstand van circa 22 meter van het bouwvlak van onderhavig agrarisch bedrijf. Ten westen van deze woning is een conferentiehotel gelegen. Verder bevinden zich in de directe omgeving enkele (niet-)agrarische bedrijven. De luchtfoto (zie figuur 1.2) toont de ligging van het bedrijf – rood omcirkeld – in zijn omgeving. Er zijn twee inritten aanwezig voor het ontsluiten van het projectgebied op de Nieuwe Weteringseweg (N234).

Figuur 1.2 Luchtfoto omgeving bedrijf Nieuwe Weteringseweg 139 Groenekan (bron: www.omgevingswet.overheid.nl)

1.3 LEESWIJZER

Voorliggende ruimtelijke motivering bestaat uit verschillende onderdelen. Het voorgaande hoofdstuk is gemoeid met de aanleiding voor het schrijven van deze motivering en het introduceren van de planlocatie. Het aankomende hoofdstuk schetst de huidige bedrijfssituatie en de planbeschrijving. Ook wordt hier nader ingegaan op de strijdigheden met het omgevingsplan. In hoofdstuk 3 wordt gemotiveerd op welke wijze de ontwikkeling past binnen de geldende beleidskaders, regelgeving en visie / doelen op Rijksniveau en op provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau. Hoofdstuk 4 bespreekt de landschappelijke, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarden. Hierna volgt in hoofdstuk 5 een beoordeling van het planvoornemen aan de milieuaspecten met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Tot slot wordt in hoofdstuk 6 ingegaan op de financiële en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het initiatief en op het aspect participatie. Hoofdstuk 7 bevat de conclusie. De onderzoeksrapporten zijn als separate bijlagen toegevoegd.

2 PLANBESCHRIJVING

2.1 BESTAANDE SITUATIE

Initiatiefnemer exploiteert een pluimveehouderij aan de Nieuwe Weteringseweg 139, in het agrarische buitengebied van Groenekan. Op het bedrijf zijn – naast de bedrijfswoning, diverse gebouwen voor stalling en opslag en een stal voor 5 paarden – drie stallen aanwezig voor het houden van pluimvee. Conform de vigerende omgevingsvergunning milieu d.d. 14 maart 2017 mogen in deze stallen 113.380 leghennen in opfok óf 84.500 vleeskuikens worden gehouden (zie tevens de diertabel, welke is opgenomen als bijlage 2):

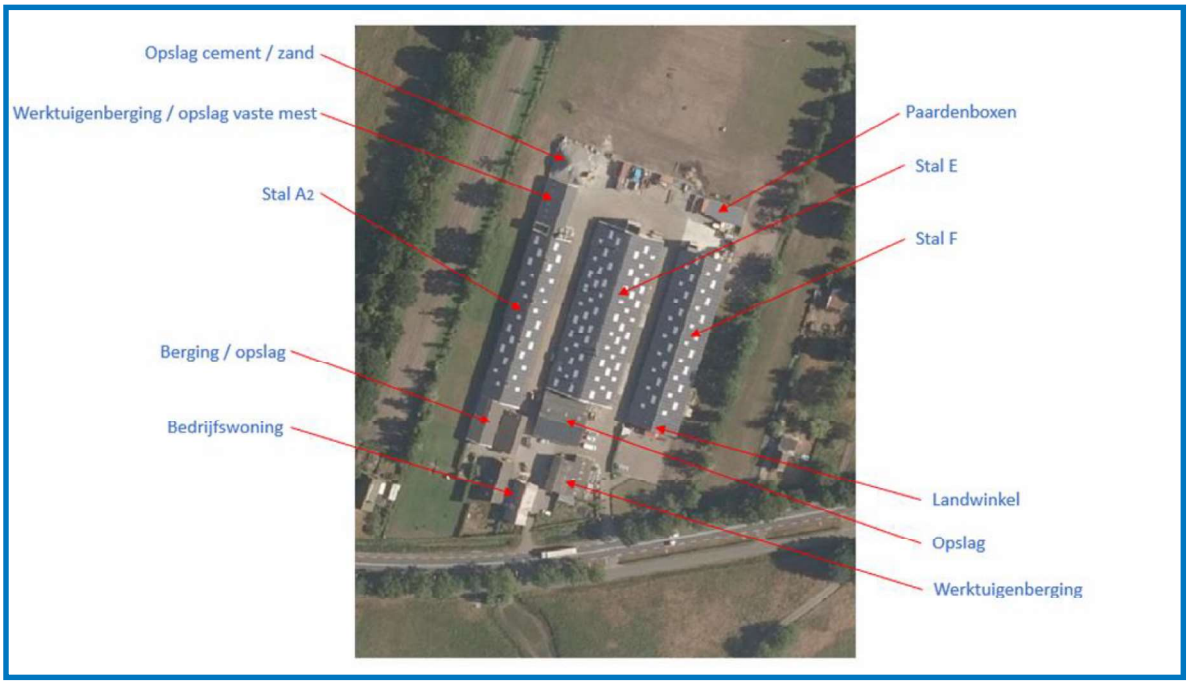
- Stal A2, bouwjaar 1986, oppervlakte circa 18,4 x 80,6 m²:
  - 28.682 opfokhennen tot 18 weken (OW-code HE 1.3.3.1), volièrehuisvesting met 45-55% rooster en mestbandbeluchting, beluchting 0,1 m³/uur per dierplaats (OW 2006.10.V1), óf
  - 25.000 vleeskuikens (OW-code HE 5.9), luchtmengsysteem voor droging strooisellaag met warmteheaters (OW 2011.13.V1).
- Stal E, bouwjaar 1986, oppervlakte circa 31,4 x 80,2 m²:
  - 39.900 opfokhennen tot 18 weken (OW-code HE 1.3.3.1 in combinatie met AP 100.4), volièrehuisvesting met 45-55% rooster en mestbandbeluchting, beluchting 0,1 m³/uur per dierplaats (OW 2006.10.V1) en een warmtewisselaar 1-95% reductie PM_{10} (OW 2021.01.V1), óf
  - 37.500 vleeskuikens (OW-code HE 5.8 in combinatie met AP 100.4), luchtmeng-systeem voor droging strooisellaag (OW 2010.13.V1) met een warmtewisselaar 1-95% reductie PM_{10} (OW 2021.01.V1).
- Stal F, bouwjaar 1986, oppervlakte circa 22,9 x 85,7 m²:
  - 44.798 opfokhennen tot 18 weken (OW-code HE 1.3.3.2), volièrehuisvesting met 45-55% rooster en mestbandbeluchting, beluchting 0,3 m³/uur per dierplaats (OW 2006.10.V1), óf
  - 22.000 vleeskuikens (OW-code HE 5.9), luchtmengsysteem voor droging strooisellaag met warmteheaters (OW 2011.13.V1).

Op 12 december 2018 is een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming verleend voor het houden van 5 paarden (ouder dan 3 jaar) en 113.380 opfokhennen tot 18 weken óf 113.500 vleeskuikens. De diertabel is opgenomen als bijlage 2.

Thans worden op het bedrijf vleeskuikens gehouden. De initiatiefnemer werkt volgens het concept ‘Nieuwe Standaard Kip’ van de Jumbo. De werkzaamheden op het bedrijf bestaan uit het voederen en verzorgen van de dieren, het reinigen van de stallen en het bijhouden van de administratie. De verzorging wordt gedaan door de initiatiefnemer zelf, in samenwerking met tijdelijke medewerkers bij arbeidspieken.

De stallen betreffen langgerekte gebouwen, bestaande uit één bouwlaag met een kap. Aan de voor- en achterzijde én tussen de bebouwing is verharding aanwezig, inclusief de voeropslagen (waaronder voersilo’s). Het voorste deel van stal F is in gebruik als boerderijwinkel, waar – naast andere boerendelicatessen – kippenvlees wordt verkocht. Dit vlees is afkomstig van het eigen bedrijf.

De woning is afgedekt met een zadeldak. De ruimte aan de zuidwestzijde van de woning wordt gebruikt als tuin. Het bedrijf wordt aan de zuidzijde ontsloten middels twee verharde uitritten. De meest oostelijk gelegen uitrit wordt hoofdzakelijk gebruikt voor de agrarische bedrijfsdoeleinden, zoals de aan- en afvoer van dieren, de aanvoer van voer en de afvoer van strooiselmest en andere bedrijfsmatige verkeersbewegingen. Ook bezoekers van de boerderijwinkel maken gebruik van deze uitrit. De andere uitrit wordt gebruikt voor privédoeleinden. Onderstaande figuur 2.1 betreft de huidige situatie van het bedrijf. De figuren 2.2 en 2.3 op de volgende pagina geven een beeld van het projectgebied, gezien vanaf de openbare weg.

Figuur 2.1 Luchtfoto van de huidige situatie (bron: www.omgevingswet.overheid.nl)

De initiatiefnemer streeft een toekomstgericht en levensvatbaar bedrijf na, waar dierenwelzijn hoog in het vaandel staat. Hiervoor moeten bedrijfseconomische keuzes worden gemaakt. Uitgangspunt is dat er een toekomstbestendig bedrijf zal zijn, waar zowel op maatschappelijk verantwoorde als op bedrijfseconomisch rendabele wijze dieren gehouden kunnen worden om te voorzien in een veilige productie van humane voeding.

Figuur 2.2 Aanzicht huidige situatie bedrijf vanuit zuidwestelijke richting (bron: Google Street View)

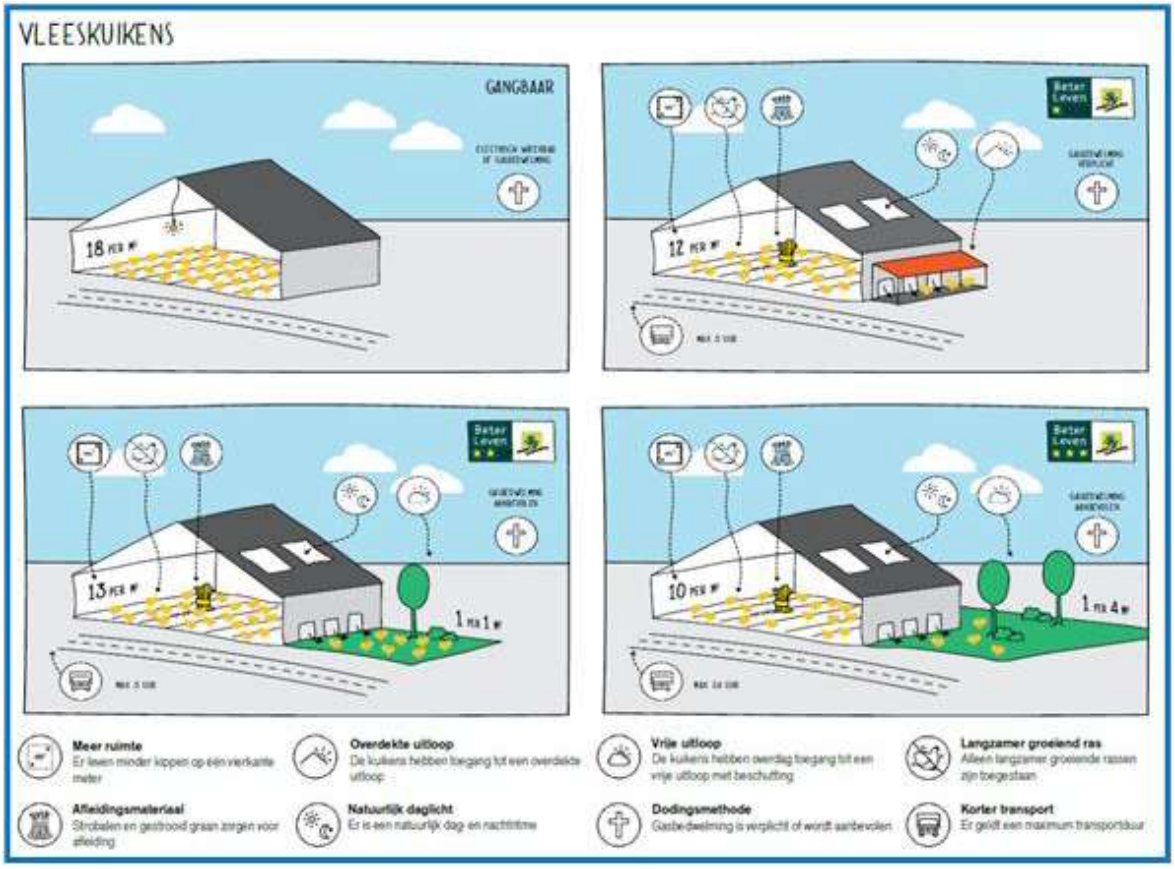
Figuur 2.3 Aanzicht huidige situatie bedrijf vanuit zuidoostelijke richting (bron: Google Street View)

2.2 NIEUWE SITUATIE

Initiatiefnemer wenst het bedrijf verder te verduurzamen, door de vleeskuikens op het bedrijf meer leefruimte te geven; een maatschappelijk gewenste ontwikkeling. Daartoe wil het bedrijf de drie pluimveestallen voorzien van een overdekte uitloop. Hiermee krijgen de dieren in de dagperiode extra leefruimte, wat een positieve bijdrage levert aan het dierenwelzijn.

De consumentenmarkt is grillig en vraagt van producenten en leveranciers om scherp te letten op ontwikkelingen in deze markt. In de vleeskuikenhouderij geldt dat evenzo voor nieuwe concepten in dier- en milieuvriendelijkheid. Retailers in Nederland verkopen vanaf 2023 alleen nog pluimveevlees als versproduct dat volgens het ‘Beter Leven keurmerk met 1 ster’ van de Dierenbescherming is geproduceerd. Initiatiefnemer wil conform dit concept produceren.

Voorgaande betekent onder andere dat er een overdekte uitloop aan de stallen moet worden gerealiseerd. De dieren krijgen op deze wijze meer ruimte ter beschikking, leven in daglichtritme en kunnen gebruik maken van een overdekte uitloopruimte met buitenlucht. In onderstaande figuur 2.4 is het verschil tussen een gangbare bedrijfsvorm en een 1-, 2- of 3-ster(ren) concept gevisualiseerd. De ontwikkeling wordt noodzakelijk geacht om de continuïteit van het bedrijf te waarborgen. De doelstelling is om ter plaatse een duurzaam en levensvatbaar bedrijf te ontwikkelen.

Figuur 2.4 Verschillen tussen de gangbare bedrijfsvorm en de 1-, 2- of 3-sterren concepten Beter Leven, bron: beterleven.dierenbescherming.nl

Door initiatiefnemer is ook onderzoek gedaan naar het houden van dieren conform het ‘Beter Leven keurmerk met 2 sterren’ of het ‘Beter Leven keurmerk met 3 sterren’. In die situaties is namelijk geen overdekte uitloop noodzakelijk. De afzetmarkt voor producten met deze keurmerken is echter zeer klein en er is op dit moment geen vraag naar nieuwe producenten. Het bedrijf van initiatiefnemer zou de markt voor deze producten overspoelen en, bij gebrek aan afzet, zelf ten onder gaan. Daarnaast is het houden van (jonge) dieren met een niet-overdekte buitenuitloop een risico voor het oplopen van ziektes door gure weersomstandigheden en het contact met vrijlevende wilde dieren. Hierbij kan gedacht worden aan vogelgriep, zoals die recent nog in Nederland voorkwam en zomaar weer de kop kan opsteken.

De belangrijkste eisen van het Beter Leven keurmerk met 1 ster zijn dat maximaal 12 kuikens per vierkante meter stalruimte mogen worden gehouden, dat een langzamer groeiend ras wordt gehouden, dat de dieren tenminste 56 dagen oud worden, dat afleidingsmateriaal (graan en strobalen) ter beschikking staat en dat minimaal 20% van de staloppervlakte beschikbaar is als extra overdekte uitloop.

Allereerst is beoordeeld of de overdekte uitloop ook binnen de bestaande stallen gerealiseerd kunnen worden, zodat er geen extra bebouwing op het perceel noodzakelijk is. Dit is echter niet mogelijk gezien de constructie van de gebouwen. Bovendien moet de zijgevel van de overdekte uitlopen geheel lucht- en lichtdoorlatend worden uitgevoerd. Ook een dwarsopstelling in de bestaande stallen is niet mogelijk. Daarbij zijn de volgende punten vooral van belang:

- Voor een dier mag de afstand in de stal tot het begin van de overdekte uitloop volgens ‘Beter Leven Keurmerk met 1 ster’ niet groter zijn dan 25 meter.
- De overdekte uitloop moet volgens het genoemde keurmerk over de gehele lengtegevel lucht- en lichtdoorlatend zijn.
- De gehele inrichting van de stallen, inclusief het emissiearme huisvestingssysteem, de klimaatregeling en de toegangsdeuren moeten worden aangepast / verplaatst.
- Er kunnen dan maximaal 43.000 dieren worden gehouden en dat is onvoldoende om een gezinsinkomen te kunnen genereren.

Gezien de genoemde eisen is een situatie van dwarsopstelling niet uitvoerbaar en ook financieel niet haalbaar. Met bovenstaande én met alle kennis en ervaring, die inmiddels met overdekte uitlopen is opgedaan, is er voor het bedrijf geen andere optie gevonden dan het realiseren van overdekte uitlopen ter plaatse van de zijgevels van de stallen.

Vanwege de doorzichten vanaf de openbare weg naar het achtergelegen landschap is het verbreden van de bestaande stallen op het bedrijf niet gunstig. Daarom is het ontwerp van de overdekte uitlopen in de afgelopen periode aangepast naar de meest minimale breedte, waarbij nog net wordt voldaan aan de eisen van het ‘Beter Leven Keurmerk met 1 ster’. Eén van de eisen is dat een overdekte uitloop minimaal 3,0 meter breed is. In dat geval kan bij stal A2 niet worden voldaan aan de vereiste minimale oppervlakte van 20% van het stalvloeroppervlak. In overleg met Dierenbescherming is gekeken of het mogelijk is om de uitloop aan deze stal te verlengen, waardoor deze aan de voor- en achterzijde langer wordt dan de nachtstal. De uitloop loopt nu door langs de berging / opslagruimte aan de voorzijde van de stal (gebouw A1) en langs de werktuigenberging / vaste mestopslag aan de achterzijde van de stal (gebouw H). De totale lengte wordt circa 126,4 meter. Hierdoor is de ruimtelijke impact zo minimaal mogelijk. Daarvoor is inmiddels goedkeuring verkregen van de Dierenbescherming, zodat ter plaatse van stal A2 met een 3,0 meter brede uitloopruimte aan de westzijde aan de eisen van het ‘Beter Leven Keurmerk met 1 ster’ kan worden voldaan.

Een uitloop aan de oostzijde van stal A2 is niet mogelijk om reden van brandveiligheid. De afstand tot de naastgelegen stal is dan zo klein dat het vuur, in geval van een brand, kan overslaan. Brandveiligheid voor mens en dier is een zwaarwegend onderdeel bij de realisatie van gebouwen.

Stal E is aan beide zijden van de stal voorzien van een overdekte uitloopruimte. Deze bouwwerken zijn inmiddels gerealiseerd. De uitloop aan de westzijde van de stal is circa 5,2 meter breed en circa 73,3 meter lang. De uitloop aan de oostzijde van de stal heeft een breedte van circa 3,7 meter en een lengte van circa 80,2 meter. De twee overdekte uitlopen aan gebouw E hebben geen invloed op de doorzichten in het landschap. Ook hier is de breedte van de bouwwerken beperkt gehouden, zodat een eventuele brand niet naar een naastgelegen gebouw kan overslaan.

Stal F krijgt aan de oostzijde een overdekte uitloop. Ook hier is een uitloop aan de andere zijde van de stal niet gewenst in verband met brandoverslag. In dit geval is eveneens goedkeuring verkregen van de Dierenbescherming om het bouwwerk langer te maken dan de nachtstal. Om aan de oppervlakte-eis te voldoen, is de uitloop aan gebouw F circa 3,8 meter breed. Deze uitloop heeft een lengte van circa 97,8 meter en loopt tevens door langs de overkapping ten behoeve van het laden en lossen van dieren (gebouw J). Een tekening van de gewenste opzet van het bedrijf is als bijlage 1 bij deze motivering gevoegd.

De overdekte uitloopruimtes worden een groot deel van de dagperiode aan de dieren beschikbaar gesteld. Dit gebeurt door het oplieren van de schuiven bij de openingen die in de huidige buitengevel worden aangebracht. Zo kunnen de dieren vanaf een leeftijd van 3 weken gebruik maken van de extra scharrelruimte. Richting de avondschemering gaan de dieren weer naar binnen en daarna sluiten de schuiven de openingen weer af. Zo wordt voorkomen dat de dieren tijdens de nachtrust koud kunnen worden. De bestaande stallen blijven intact als nachtstal voor de dieren. De stalsystemen en de dieraantallen in de stallen wijzigen met de realisatie van de overdekte uitlopen niet ten opzichte van de vergunde situatie op het bedrijf (zie tevens bijlage 2).

De uitlopen functioneren ook als licht- en luchtinlaat. De lengtegevel van de overdekte uitloopruimte bestaat uit een betonnen onderbouw met daarboven windbreekgaas. Het windbreekgaas wordt meer of minder afgesloten door een windzeil, wat aan de buitenzijde omhoog en naar beneden wordt gelaten. De klimaatregeling blijft op dezelfde wijze functioneren als in de bestaande situatie, met als aanvulling de aansturing van de inlaatopening van de overdekte uitloop.

Met de nieuwe bedrijfsopzet is het mogelijk om volgens het ‘Beter Leven keurmerk met 1 ster’ van de Dierenbescherming te gaan produceren, zoals dat voor een Nederlands product gewenst is. Het bedrijf kan hiermee op de markt een rol van betekenis spelen en is een serieuze partner voor toeleverend en afnemend bedrijfsleven. Dat biedt continuïteit. Door te investeren in dierenwelzijn kan het bedrijf voor de Nederlandse markt blijven produceren en zo invulling geven aan maatschappelijke wensen om duurzaam en gezond voedsel te produceren.

Op 6 mei 2022 hebben leden van de Agrarische beoordelingscommissie (Abc) een bezoek gebracht aan onderhavig bedrijf. Op basis van de beoogde situatie en het aldaar gevoerde overleg met initiatiefnemer komt de Abc tot de navolgende positieve conclusie (zie voor een uitgebreid rapport d.d. 31 mei 2022 bijlage 3).

Is er sprake van een reëel dan wel volwaardig agrarisch bedrijf?
De gebruikelijke dagelijkse werkzaamheden bestaan uit verzorging en toezicht op het pluimvee. De piekbelasting van de werkzaamheden komen op het moment dat de kippen uitgeladen moeten worden naar de slachterij waarna vervolgens het uitmesten, schoonspuiten en inrichten van de stal voor de nieuwe ronde kan beginnen. Qua arbeidsuren veel werk voor veel mensen in een korte tijd; het bedrijf geeft qua arbeidsuren werk aan meer dan 1 VAK (één volledige arbeidskracht). Gezien de leeftijd van de aanvrager en zijn betrokkenheid bij het bedrijf, is hier zonder meer sprake van een volwaardig agrarisch bedrijf met redelijkerwijs voldoende continuïteit.

Is de verruimde bouwmogelijkheid noodzakelijk in het kader van een doelmatige bedrijfsvoering?
De beoogde uitbreiding is noodzakelijk; zonder te bouwen kan de aanvrager niet voldoen aan de nieuwe eisen van de afnemer van de vleeskuikens. Voor de twee buitenste stallen kan alleen buiten het bouwvlak een afdak gerealiseerd worden omdat de ruimte binnen het bouwvlak niet groot genoeg is.

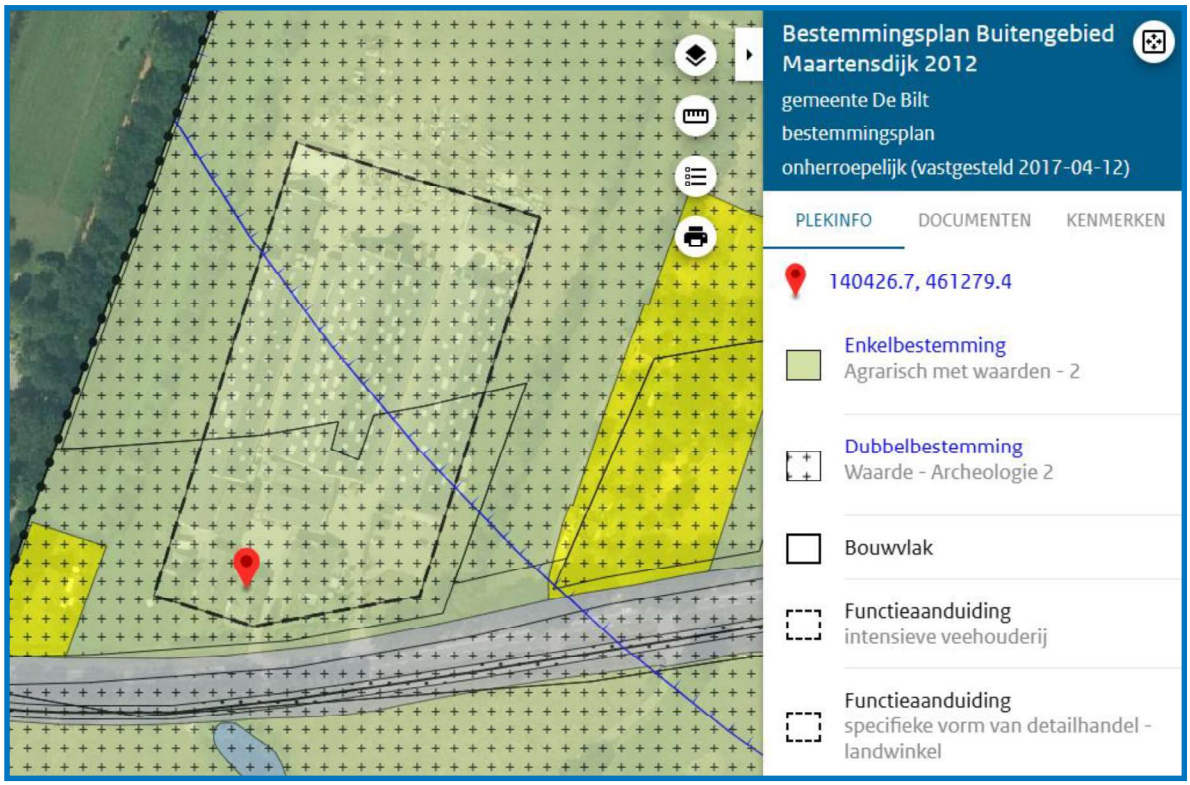
Aanvrager stelt te willen produceren conform het Beter Leven 1- ster Keurmerk ten behoeve van de bedrijfscontinuïteit c.q. levensvatbaarheid van het bedrijf. In hoeverre is deze wijze van produceren noodzakelijk binnen de bedrijfstak.
Het produceren volgens de normen van het Beter Leven 1- ster Keurmerk is noodzakelijk te noemen omdat de afzet van de gangbare kip een krimpende markt is in Nederland; het is goed mogelijk dat de gangbare productievorm op termijn gaat verdwijnen in Nederland. Omschakelen is dus een 'must' voor de continuïteit van het bedrijf.

Conclusie / advies
Gelet op het bovenstaande adviseert de Agrarische beoordelingscommissie medewerking te verlenen aan de gewenste situatie.

2.3 PLANOLOGISCH KADER

Voor het projectgebied geldt het "Omgevingsplan gemeente De Bilt". Aangezien dit omgevingsplan ten tijde van het schrijven van onderhavige motivatie nog louter bestaat uit de zogenaamde 'Bruidsschat', moet er voor de regels worden gekeken naar het tijdelijk deel van het omgevingsplan. Conform artikel 22.1 lid a vallen de besluiten, bedoeld in artikel 4.6 lid 1 van de "Invoeringswet Omgevingswet", onder het tijdelijk deel. Onder sub g, lid 1 van artikel 4.6 wordt benoemd dat hier onder meer de bestemmingsplannen onder vallen, zoals bedoeld onder artikel 3.1 lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Voor de regels van het (tijdelijk deel van het) "Omgevingsplan gemeente De Bilt" kan er zodoende worden gekeken naar het "Bestemmingsplan Buitengebied Maartensdijk 2012" (onherroepelijk, vastgesteld 12 april 2017).

Conform het genoemde "Bestemmingsplan Buitengebied Maartensdijk 2012" is het bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 in Groenekan voorzien van de enkelbestemming 'Agrarisch met waarden – 2'. Ter plaatse van de woning en de bedrijfsgebouwen is een bouwvlak gelegen met een oppervlakte van circa 1,5 hectare. Het bouwvlak is voorzien van de functieaanduidingen 'intensieve veehouderij' en 'specifieke vorm van detailhandel – landwinkel'. Figuur 2.5 op de volgende pagina betreft een uitsnede van de verbeelding.

Figuur 2.5 Uitsnede "Bestemmingsplan Buitengebied Maartensdijk 2012" van de gemeente De Bilt (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl)

De voor 'Agrarisch met waarden – 2' aangewezen gronden zijn onder andere bestemd voor:

- een agrarisch bedrijf,
- verkoop van agrarische producten van eigen bedrijf dan wel elders geproduceerd tot maximaal 50 m², ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van detailhandel – landwinkel';
- wonen ten behoeve van het bedrijf,
- behoud en bescherming van de openheid;
- behoud en bescherming van landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden;
- natuurontwikkeling;
- behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden;
- dagrecreatie;
- agrarisch gerelateerde functies tot maximaal 300 m² en uitsluitend in bestaande bebouwing.

Onder het doel 'agrarisch bedrijf':

- is per afzonderlijk bouwvlak niet meer dan één agrarisch bedrijf begrepen;
- zijn buiten het bouwvlak afdekking met folie en dergelijke, mestopslag en kassen niet begrepen;
- is niet-grondgebonden veehouderij (intensieve veehouderij) mede begrepen, als de gronden zijn aangeduid met 'intensieve veehouderij' en met dien verstande dat de voor niet-grondgebonden veehouderij in gebruik zijnde gebouwen gezamenlijk per bedrijf geen grotere oppervlakte mogen beslaan dan 2.500 m².

Verder is in de regels onder andere bepaald dat uitsluitend in de bestemming passende bouwwerken mogen worden gebouwd. Deze gebouwen dienen binnen het bouwvlak opgericht te worden. Bedrijfsgebouwen mogen niet binnen een afstand van 5 meter achter (het verlengde van) de voorgevel van de bedrijfswoning worden gebouwd. De afstand tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 meter. Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen geldt een maximale goothoogte van 3 meter. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 10 meter. De agrarische bedrijfsgebouwen mogen uit niet meer dan één bouwlaag bestaan. Per agrarisch bedrijf is maximaal één bedrijfswoning toegestaan, dan wel het bestaande aantal indien dit meer bedraagt. Bij deze woning zijn bijgebouwen toegestaan tot een maximale oppervlakte van 50 m².

In artikel 4.4 is tenslotte nog een specifieke gebruiksregel voor veehouderijen opgenomen. Onder een gebruik in strijd met de bestemming wordt in ieder geval verstaan het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van het houden van vee, zodanig dat er sprake is van een negatief effect op een Natura 2000-gebied door stikstofdepositie, met dien verstande dat tot een strijdig gebruik met deze bestemming niet wordt aangemerkt het bestaand gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van het houden van vee, waarbij als peildatum wordt verstaan de referentiedatum per afzonderlijk Natura 2000-gebied als genoemd in de bijlage ‘Referentiedatum Natura 2000-gebieden’, die deel uitmaakt van de regels. Uit het vervolg van onderhavige motivering zal blijken dat een toename van de stikstofemissie niet aan de orde. De realisatie van de overdekte uitlopen aan de bestaande stallen leidt niet tot een wijziging van de stalsystemen en de dieraantallen in vergelijking met de vergunde situatie op het bedrijf.

De realisatie van de gewenste overdekte uitlopen betekent een uitbreiding van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor de niet-grondgebonden veehouderij op het bedrijf. Thans is circa 7.759 m² aan bedrijfsgebouwen aanwezig, waarvan circa 6.287 m² wordt gebruikt ten behoeve van de niet-grondgebonden veehouderij. De maximaal te bebouwen oppervlakte van 2.500 m² is reeds overschreden. De realisatie van de overdekte uitlopen aan de bestaande pluimveestallen leidt tot een verdere overschrijding. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen neemt toe met circa 1.423 m², waardoor in de beoogde situatie circa 7.710 m² ten behoeve van de niet-grondgebonden veehouderij gebruikt zal worden. Deze oppervlakte wordt in de regels van het omgevingsplan opgenomen als maximale oppervlakte van de voor de niet-grondgebonden veehouderij in gebruik zijnde gebouwen.

Bovendien zijn de gewenste ontwikkelingen niet (geheel) mogelijk binnen het huidige bouwvlak. Om medewerking te kunnen verlenen aan het voornemen van initiatiefnemer is een wijziging van het bouwvlak noodzakelijk. Het bouwvlak wordt in oostelijke richting uitgebreid, ter plaatse van de uitloop aan stal F, met een breedte van circa 3,8 meter. Aan de westzijde wordt het bouwvlak verbreed met circa 3,0 meter, ter plaatse van de uitloop aan stal A2. De grenzen van het gewijzigde bouwvlak sluiten exact aan op de nieuwe bebouwing. De totale oppervlakte van het bouwvlak wijzigt niet. Uitgaande van een plaatselijke verbreding van het bouwvlak ten behoeve van een gezamenlijke oppervlakte van de buitenuitlopen aan de stallen A2 en F van omstreeks 760 m² vindt een evenredige verkleining van het bouwvlak aan de noordzijde plaats door de noordelijke begrenzing met circa 8,5 meter in zuidelijke richting op te schuiven.

Voor de gewenste uitbreiding van het bedrijf dient een juridisch-planologische procedure te worden doorlopen om het omgevingsplan te wijzigen. Hiertoe wordt een ruimtelijke motivering opgesteld, die aantoont dat het ruimtelijk initiatief bijdraagt aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Onderhavige motivering voorziet hierin.

De locatie is naast de genoemde enkelbestemming tevens voorzien van de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 2’ of ‘Waarde – Archeologie 3’. In het vervolg van deze motivering komt uitgebreid aan de orde dat gebouwd wordt met inachtneming van de aanwezige waarden.

Tenslotte geldt deels de gebiedsaanduiding ‘veiligheidszone – c’. De gronden met de aanduiding ‘veiligheidszone’ zijn bedoeld ter bescherming tegen explosiegevaar ten gevolge van munitieopslag. Voor munitieopslagplaatsen bij inrichtingen van Defensie geldt een specifiek hierop afgestemd veiligheidsbeleid, dat is vastgelegd in de “Nota Van Houwelingen” (ministerie van Defensie, nr. D86/044/13441, d.d. 12 april 1988). Voor de zonering rond munitieopslagplaatsen zijn een drietal veiligheidszones gedefinieerd. De C-zone, waarbinnen het achterste gedeelte van het bedrijf is gelegen, is de buitenste zone. De beperking in deze zone geldt voor gebouwen met vlies- of gordijngevelconstructies en voor gebouwen met zeer grote glasoppervlakten, waarin zich als regel een groot aantal personen bevindt. In onderhavige situatie is geen sprake van de realisatie van een dergelijk gebouw, waardoor geen rekening hoeft te worden gehouden met de betreffende gebiedsaanduiding.

3 BELEID EN REGELGEVING

3.1 RIJKSBELEID EN RIJKSREGELS

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI), vastgesteld op 11 september 2020, biedt een duurzaam perspectief voor de Nederlandse leefomgeving. Hiermee kan de Rijksoverheid inspelen op de grote uitdagingen die voor ons liggen. De NOVI biedt een kader, geeft richting en maakt keuzes waar dat kan. Tegelijkertijd is er ruimte voor regionaal maatwerk en gebiedsgerichte uitwerking. Omdat de verantwoordelijkheid voor het omgevingsbeleid voor een groot deel bij provincies, gemeenten en waterschappen ligt, kunnen inhoudelijke keuzes in veel gevallen het beste regionaal worden gemaakt. Met de NOVI zet de Rijksoverheid een proces in gang waarmee keuzes voor onze leefomgeving sneller en beter gemaakt kunnen worden.

Aan de hand van een toekomstperspectief op 2050 brengt de NOVI de langetermijnvisie in beeld. Op nationale belangen wil het Rijk sturen en richting geven. Die komen samen in vier prioriteiten:

- Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
- Duurzaam economisch groeipotentieel;
- Sterke en gezonde steden en regio's;
- Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

Het doel van de Omgevingswet is het bereiken van een balans tussen: ‘(a) het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en (b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften’. Beschermen en ontwikkelen sluiten elkaar niet per definitie uit en kunnen elkaar zelfs versterken. Echter, gaan beschermen en ontwikkelen niet altijd en overal zonder meer samen en zijn soms echt onverenigbaar. Een optimale balans tussen deze twee vergt steeds een zorgvuldige afweging en prioritering van ongelijksoortige belangen. Om dit afwegingsproces en de omgeving inclusieve benadering richting te geven, is in de NOVI een drietal afwegingsprincipes geformuleerd:

1) Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies:
   In het verleden is scheiding van functies vaak te rigide gehanteerd. Met de NOVI wordt gezocht naar maximale combinatiemogelijkheden tussen functies, gericht op een efficiënt en zorgvuldig gebruik van de ruimte.
2) Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal:
   Wat de optimale balans is tussen bescherming en ontwikkeling, tussen concurrentiekracht en leefbaarheid, verschilt van gebied tot gebied. Sommige opgaven en belangen wegen in het ene gebied zwaarder dan in het andere.
3) Afwentelen wordt voorkomen:
   Het is van belang dat de leefomgeving zoveel mogelijk voorziet in mogelijkheden en behoeften van de huidige generatie van inwoners zonder dat dit ten koste gaat van die van toekomstige generaties.

Centrale opgave in het landelijk gebied is het vinden van balans of synergie tussen versterking van het verdienvermogen – onder andere in de agrarische sector en vrijetijdseconomie – en het behouden van een goede leefbaarheid en omgevingskwaliteit. Voorliggend plan voorziet in het ontwikkelen van een toekomstbestendig landelijk gebied en past daarmee binnen de genoemde prioriteiten van de NOVI.

3.1.2 Nationaal Water Programma 2022-2027

Op 18 maart 2022 is het “Nationaal Water Programma 2022-2027” (NWP) vastgesteld. Dit programma, een uitwerking van de NOVI, bevat de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid en het beheer van de rijkswateren en rijksvaarwegen. De drie hoofdambities van het NWP zijn:

- een veilige en klimaatbestendige delta;
- een concurrerende, duurzame en circulaire delta;
- een schone en gezonde delta met hoogwaardige natuur.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening gehouden worden met het bodem- en watersysteem. Opgaven voor klimaatadaptatie, water en scheepvaart moeten een integraal onderdeel zijn van alle ruimtelijke ingrepen. Het is hiervoor belangrijk dat de weging van het waterbelang wordt meegenomen in de ontwikkeling van plannen. In de waterparagraaf 5.12 wordt hier nader op ingegaan.

3.1.3 Nationaal Bestuursakkoord Water

In het “Nationaal Bestuursakkoord Water” (NBW) is het kabinetsstandpunt over het waterbeleid in de 21e eeuw vastgelegd. De hoofddoelstellingen zijn: het waarborgen van het veiligheidsniveau bij overstromingen en het verminderen van wateroverlast. Daarbij wordt de voorkeur gegeven aan ruimtelijke maatregelen boven technische maatregelen.

In het NBW is ook de watertoets als procesinstrument opgenomen. De watertoets is het proces van vroegtijdig informeren, adviseren en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten. Het doel van dit instrument is waarborgen dat de waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet in beschouwing worden genomen als het gaat om waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten. Uitvoering van de watertoets betekent in feite dat de gemeente en de waterbeheerder samenwerken bij het uitwerken van ruimtelijke plannen, zodat problemen in het gebied zelf en de omgeving worden voorkomen. In de waterparagraaf 5.12 wordt nader ingegaan op de weging van het waterbelang.

3.1.4 Instructieregels Rijk (AMvB’s)

Bij een wijziging van het omgevingsplan moeten de instructieregels in hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) in acht worden genomen. Het Bkl bevat instructieregels voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties voor onder andere de volgende hoofdonderwerpen:

- algemene bepalingen (paragraaf 5.1.1);
- waarborgen van veiligheid (paragraaf 5.1.2);
- beschermen van waterbelangen (paragraaf 5.1.3);
- beschermen van gezondheid en milieu (paragraaf 5.1.4), waaronder instructieregels voor de kwaliteit van de buitenlucht, trillingen, geluid en geur en bodemkwaliteit;

- beschermen van landschappelijke of stedenbouwkundige waarden en cultureel erfgoed (paragraaf 5.1.5), waaronder de ladder voor duurzame verstedelijking;
- het behoud van ruimte voor toekomstige functies (paragraaf 5.1.6) voor autowegen, buisleidingen, natuur- en recreatiegebieden;
- het behoeden van de staat en werking van infrastructuur of voorzieningen voor nadelige gevolgen van activiteiten (paragraaf 5.1.7), waaronder landsverdediging en nationale veiligheid, elektriciteitsvoorziening, rijksvaarwegen en luchtvaart, fiets- en wandelroutes, aanwijzing van woningbouwcategorieën;
- het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte voor personen (paragraaf 5.1.8).

Voor de instructieregels voor bovenstaande thema's is een toepassingsbereik bepaald. Het is mogelijk dat een thema niet van toepassing is op een specifieke activiteit. Daarnaast bevat afdeling 5.2 van het Bkl instructieregels over de uitoefening van taken voor de fysieke leefomgeving. Daarbij gaat het onder meer om het voorkomen van belemmeringen van gebruik en beheer van spoorwegen en rijkswegen. In onderhavige motivering wordt in de hoofdstukken 4 en 5 gedetailleerd ingegaan op de doorwerking van de instructieregels over de verschillende relevantie ruimtelijke- en milieuaspecten binnen het projectgebied. Hierbij wordt aangegeven hoe wordt voldaan aan de instructieregels van het Bkl. Op deze wijze wordt een helder inzicht geboden in de naleving van de betreffende regels binnen het projectgebied.

3.1.5 Ladder voor duurzame verstedelijking

In artikel 5.129g van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) wordt bepaald dat een 'Ladder voor duurzame verstedelijking' nodig is voor een stedelijke ontwikkeling die bestaat uit de ontwikkeling of uitbreiding van een bedrijventerrein, een zeehaventerrein, een woningbouwlocatie, kantoren, een detailhandelvoorziening of een andere stedelijke voorziening die voldoende substantieel is. In het omgevingsplan dient, met het oog op het belang van zorgvuldig ruimtegebruik en het tegengaan van leegstand, rekening te worden gehouden met:

a. de behoefte aan die stedelijke ontwikkeling; en
b. als die stedelijke ontwikkeling is voorzien buiten het stedelijk gebied of buiten het stedelijk groen aan de rand van de bebouwing van stedelijk gebied: de mogelijkheden om binnen dat stedelijk gebied of binnen dat stedelijk groen aan de rand van de bebouwing van stedelijk gebied in die behoefte te voorzien.

Artikel 5.129g Bkl heeft geen ondergrens voor de minimale omvang van een nieuwe stedelijke ontwikkeling vastgelegd. Op basis van vaste jurisprudentie wordt gesteld dat bij woningbouw een plan vanaf 12 woningen een nieuwe stedelijke ontwikkeling is. Voor alle andere stedelijke functies wordt een oppervlakte van 500 m² BVO aangehouden als ondergrens. Onderhavige ontwikkeling betreft de uitbreiding van een bestaand agrarisch bedrijf. Dit valt – ook blijkens jurisprudentie – niet onder de noemer van een stedelijke ontwikkeling. De uitbreiding is in oppervlakte namelijk beperkt en vindt plaats binnen een bouwvlak van circa 1,5 hectare of direct grenzend aan dit bouwvlak, waartoe het bouwvlak wordt verschoven. De totale oppervlakte van het bouwvlak wijzigt niet. De 'Ladder voor duurzame verstedelijking' behoeft daarom niet te worden doorlopen. Vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening wordt wel beoordeeld of de locatie waar de ontwikkeling plaatsvindt hier optimaal en geschikt voor is.

Het is niet mogelijk de gewenste ontwikkeling te laten plaatsvinden in bestaand stedelijk gebied. De belangrijkste reden hiervoor is dat een goed woon- en leefklimaat niet kan worden gegarandeerd in een dichtbevolkt gebied vanwege diverse milieuaspecten als geur, geluid, etc. Bovendien heeft de Raad van State in een uitspraak (201310329/1/R2) van 15 april 2015 bepaald dat versnippering van agrarische bedrijven door uitbreiding elders niet gunstig is vanwege de toename van verkeersbewegingen. Daarnaast betekent versnippering een zwaardere belasting voor het landschap. Uitbreiding op een andere locatie is niet wenselijk.

De gewenste overdekte uitlopen dienen per definitie aan de bestaande stallen op het perceel aan de Nieuwe Weteringseweg 139 te worden gerealiseerd, omdat deze direct verband houden met het functioneren van de bedrijfsvoering ter plaatse. Het is niet reëel de bestaande bouwwerken en installaties, of de nieuw te realiseren bouwwerken, elders te ontwikkelen.

3.2 PROVINCIAAL BELEID EN PROVINCIALE REGELS

3.2.1 Omgevingsvisie provincie Utrecht

Op 10 maart 2021 hebben Provinciale Staten van de provincie Utrecht de “Omgevingsvisie provincie Utrecht” vastgesteld. In deze visie worden de integrale lange termijn ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving van de provincie vastgelegd. Het nieuwe ruimtelijke beleid heeft als hoofdvraag: ‘Hoe willen wij dat onze provincie er in 2050 er uitziet?’. De Omgevingsvisie is een instrument uit de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking is getreden. De Omgevingsvisie is een samenvoeging van onder andere de ruimtelijke structuurvisie, mobiliteitsvisie, natuurvisie en het bodem-, water- en milieuplan. De Omgevingsvisie vormt een samenhangend pakket met de instrumenten Programma’s en Omgevingsverordening. In de Omgevingsvisie worden groen, water, energie, bebouwing, infrastructuur, cultuurhistorie en landelijk gebied in onderlinge samenhang bezien. Hiermee wordt ruimte geboden voor duurzaam gebruik en ontwikkeling, voor sociale samenhang en wordt zorggedragen voor behoud of verbetering van kwaliteit in de Utrechtse leefomgeving. De Omgevingsvisie gaat uit van een adaptieve aanpak; het is een groeidocument. Zo kan flexibel worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen en inzichten.

In het omgevingsbeleid staan twee centrale uitgangspunten centraal:

- Gebiedsgericht kiezen voor integrale, toekomstgerichte oplossingen waarmee de Utrechtse kwaliteiten per saldo worden behouden of versterkt, zo nodig met compenserende maatregelen.
- Het concentreren en combineren van nieuwe ontwikkelingen, om zorgvuldig om te gaan met schaarse ruimte en kwaliteiten en door ontwerp en innovatie te stimuleren. Er blijft ook ruimte beschikbaar voor lokale opgaven.

Aan de hand van een zevental beleidsthema’s worden de ambities en keuzes van de provincie uiteengezet. Het gaat om de volgende zeven thema’s:

- stad en land gezond;
- klimaatbestendig en waterrobuust;
- duurzame energie;
- vitale steden en dorpen;
- duurzaam, gezond en veilig bereikbaar;
- levend landschap, erfgoed en cultuur;
- toekomstbestendige natuur en landbouw.

De landbouw in de provincie Utrecht zorgt voor duurzame voeding en is een belangrijke beheerder van het aantrekkelijke cultuurlandschap. Er is vooral grondgebonden landbouw, melkveehouderij en fruitteelt in de provincie Utrecht aanwezig. Op circa de helft van de Utrechtse landbouwbedrijven is sprake van nevenactiviteiten zoals agrarisch natuurbeheer, plattelandstoerisme, zorg, educatie of verwerking en verkoop van landbouwproducten. De landbouw staat voor een grote verandering. De transitie naar een gezond en duurzaam voedselsysteem is een actueel en urgent thema. Dit in combinatie met een robuust bodem- en watersysteem en versterking van de biodiversiteit.

De provincie Utrecht stimuleert de transitie naar een duurzame landbouw die circulair, natuurinclusief, klimaatneutraal en diervriendelijk is. Daarbij is de economische rentabiliteit van agrarische bedrijven een belangrijk uitgangspunt. Bovendien wordt gestimuleerd dat de landbouw dicht bij de inwoners staat (streekproducten, recreatie en dergelijke). Tot 2030 heeft de provincie de ambitie dat de landbouw de nutriëntenkringlopen heeft gesloten, zelfvoorzienend in energie is en daarnaast deels ook opereert als groene energieproducent voor derden.

Het bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 is gelegen in een zogenaamd ‘landbouwgebied’. Om de landbouw een blijvend economisch perspectief te bieden, geeft de provincie Utrecht de landbouw in dergelijke gebieden in algemene zin de ruimte om door te groeien tot een bouwperceel van maximaal 1,5 hectare. Voor de grondgebonden veehouderij in een landbouwgebied is doorgroei naar een bouwperceel van 2,5 hectare mogelijk, onder voorwaarden van een goede landschappelijke inpassing, verbetering dierenwelzijn, vermindering milieubelasting en verbetering volksgezondheid.

Met het planvoornemen wordt invulling gegeven aan de transitie naar een duurzame landbouw. De uitbreiding is gewenst in het kader van dierenwelzijn en er kan beter worden ingespeeld op de toenemende vraag naar vlees met het ‘Beter Leven keurmerk’. Met deze investering kan het bedrijf ook over een aantal jaren de concurrentie aan en zo op een duurzame wijze gezond voedsel produceren. Bovendien kan de nieuwbouw deels plaatsvinden binnen het huidige bouwvlak. Voor de realisatie van de overdekte uitlopen aan de stallen A en F is een verschuiving van het bouwvlak noodzakelijk. De oppervlakte van het bouwvlak (circa 1,5 hectare) wijzigt niet.

Door de realisatie van overdekte uitlopen aan de pluimveestallen wordt een toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied mogelijk gemaakt, evenals een duurzame en vitale agrarische sector. Middels de landschappelijke inpassing van het bedrijf en de realisering van natuur wordt bijgedragen aan het klimaatadaptatief inrichten van het projectgebied en de directe omgeving hiervan. De ruimtelijke kwaliteit op en rondom het agrarische bedrijf verbetert hierdoor.

De opgaven vanuit de Omgevingsvisie zijn door vertaald in de “Omgevingsverordening provincie Utrecht”. Deze verordening wordt in de navolgende paragraaf nader toegelicht.

3.2.2 Omgevingsverordening provincie Utrecht

In de “Omgevingsverordening provincie Utrecht” staan de regels voor de fysieke leefomgeving. Zo’n twintig verordeningen, regelingen en besluiten zijn in 2021 samengevoegd in één provinciale (Interim) Omgevingsverordening. De Omgevingsverordening bevat de juridische uitwerking van de plannen en ambities uit de provinciale Omgevingsvisie. Deze verordening is op 1 januari 2024 samen met de Omgevingswet in werking getreden. Om de Omgevingsverordening actueel te houden, wordt de verordening op onderdelen gewijzigd. De meest recente versie is op 13 oktober 2025 inwerking getreden.

De Omgevingsverordening bevat direct werkende regels waaraan gemeenten, waterschappen, bedrijven, burgers en andere initiatiefnemers zich moeten houden bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen de provincie Utrecht.

Het projectgebied is gelegen in het landelijk gebied. De provincie Utrecht wil de kwaliteit en vitaliteit van het landelijk gebied behouden. Een ongebreidelde uitwaaiering van stedelijke bestemmingen in het landelijk gebied moet voorkomen worden. Daarom zijn nieuwe vormen van verstedelijking in het landelijk gebied verboden. Op dit verbod zijn in de verordening uitzonderingen mogelijk. Als het voor de versterking van de omgevingskwaliteit nodig is om een kostendrager te zoeken, dan is kleinschalige verstedelijking – die zorgvuldig wordt ingepast in de omgeving – mogelijk. De ontwikkelingen binnen het projectgebied, een agrarisch bedrijf, leiden niet tot de toename van stedelijke functies binnen het landelijk gebied.

Voor de uitbreiding van het agrarische bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 is artikel 8.1 (Instructieregel agrarisch bedrijf) relevant. De ontwikkeling betreft de uitbreiding van een bestaand agrarisch bedrijf met een aantal overdekte uitlopen aan de bestaande stallen (zonder uitbreiding van aantallen dieren). Artikel 8.1 van de Omgevingsverordening heeft betrekking op agrarische bedrijven. Hieronder vallen zowel de grondgebonden als de niet-grondgebonden landbouw.

Artikel 8.1 geeft ten eerste aan dat de nieuwvestiging van agrarische bedrijven en de omschakeling van een grondgebonden agrarisch bedrijf naar niet-grondgebonden landbouw niet is toegestaan. Dit is in onderhavige situatie niet aan de orde, aangezien het een wijziging van een bestaande niet-grondgebonden veehouderij betreft.

Verder bevat het genoemde artikel maximale oppervlaktematen, waarbij tevens is bepaald dat bebouwing ten behoeve van dieren uit maximaal één bouwlaag met bijbehorende reguliere bouwhoogten mag bestaan: een veestapel mag niet gestapeld worden. De maximale oppervlaktemaat van een agrarisch bedrijf bedraagt in principe 1,5 hectare, waarbij maximaal één bedrijfswoning is toegestaan. Doorgroei naar 2,5 hectare is mogelijk voor een grondgebonden veehouderij, onder voorwaarden die gericht zijn op ruimtelijke kwaliteitsverbetering.

Onderhavig agrarisch bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 betreft een niet-grondgebonden veehouderij. Bovendien is er sprake van een niet-agrarische nevenactiviteit op het gebied van detailhandel. Voor deze activiteit is ruimte gevonden binnen het bestaande bouwvlak, waarbij deze ruimtelijk ondergeschikt blijft aan de agrarische activiteiten.

De gewenste uitbreiding op het bedrijf betreft niet het aantal dieren, maar enkel het bebouwde oppervlak en wel ten behoeve van extra leefruimte voor de dieren. De overdekte uitlopen worden niet gezien als stalruimte, omdat er geen voer- en watervoorzieningen aanwezig zijn, geen klimaatregeling en omdat deze ruimte alleen in de dagperiode voor de dieren beschikbaar is. Het bedrijf wordt met de beoogde bebouwing extensiever door de toevoeging van de overdekte uitlopen. In die zin is er geen sprake van een uitbreiding van de intensieve veehouderij op deze locatie en is het initiatief in overeenstemming met artikel 8.1 van de Omgevingsverordening.

De gewenste uitbreiding kan deels plaatsvinden binnen het huidige bouwvlak. De realisatie van de overdekte uitlopen aan de stallen A2 en F vindt plaats buiten het vigerende bouwvlak. Daarvoor dient de vorm van het bouwvlak gewijzigd te worden, waarbij er geen sprake is van vergroting van het bouwvlak. De totale oppervlakte van het bouwvlak bedraagt in de nieuwe situatie niet meer dan de – in het provinciale beleid opgenomen – maximale oppervlakte van 1,5 hectare.

De Agrarische beoordelingscommissie (Abc) heeft een bedrijfsbezoek gebracht aan onderhavig bedrijf. De Abc constateert dat het produceren volgens de normen van het Beter Leven 1- ster Keurmerk noodzakelijk te noemen is, omdat de afzet van de gangbare kip een krimpende markt is in Nederland. Het is goed mogelijk dat de gangbare productievorm op termijn gaat verdwijnen in Nederland. Omschakelen is dus een ‘must’ voor de continuïteit van het bedrijf. Om deze bedrijfsopzet te verwezenlijken en de benodigde overdekte uitlopen aan de stallen te bouwen, is de wijziging van de vorm van het bouwvlak noodzakelijk. Dit geeft de dieren meer leefruimte, maar zorgt niet voor een toename in het aantal dieren. Er is dus sprake van een toename van de ruimte ten behoeve van een duurzaam bedrijfsconcept.

In het navolgende hoofdstuk wordt aangetoond dat geen significante negatieve effecten optreden voor omwonenden en op de wezenlijke waarden en kenmerken van nabijgelegen natuur. Tevens is het, bij ontwikkeling van bebouwing in het landelijk gebied, nodig om de ruimtelijke samenhang te bewerkstelligen met de bestaande bebouwing én met structurerende elementen in het landschap. Voor landschappelijke inpassing kan, net als voor het omgaan met de kernkwaliteiten van de landschappen, gebruik worden gemaakt van de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Deze biedt een goede inspiratiebron voor inpassing in de verschillende landschappen in onze provincie. Dit aspect wordt navolgend nader uitgewerkt.

Elk Utrechts landschap heeft zijn eigen kwaliteiten die mede richting geven aan de daarin gelegen en omliggende functies en hun ontwikkelingsmogelijkheden. Zo is het projectgebied gelegen binnen het landschap ‘Groene Hart’. Artikel 7.11a lid 1.a van de Omgevingsverordening stelt dat een omgevingsplan regels moet bevatten ter bescherming van de in het projectgebied voorkomende kernkwaliteiten. Lid 1.b stelt dat geen nieuwe activiteiten mogen worden toegestaan die leiden tot een onevenredige aantasting van in het projectgebied voorkomende kernkwaliteiten. De kernkwaliteiten zijn aangegeven bij de beschrijving van de afzonderlijke landschappen. Voor het landschap ‘Groene Hart’ wil de provincie de volgende kernkwaliteiten behouden en versterken:

- openheid;
- (veen)weidekarakter, inclusief strokenverkaveling, lintbebouwing, et cetera;
- landschappelijke diversiteit;
- rust en stilte.

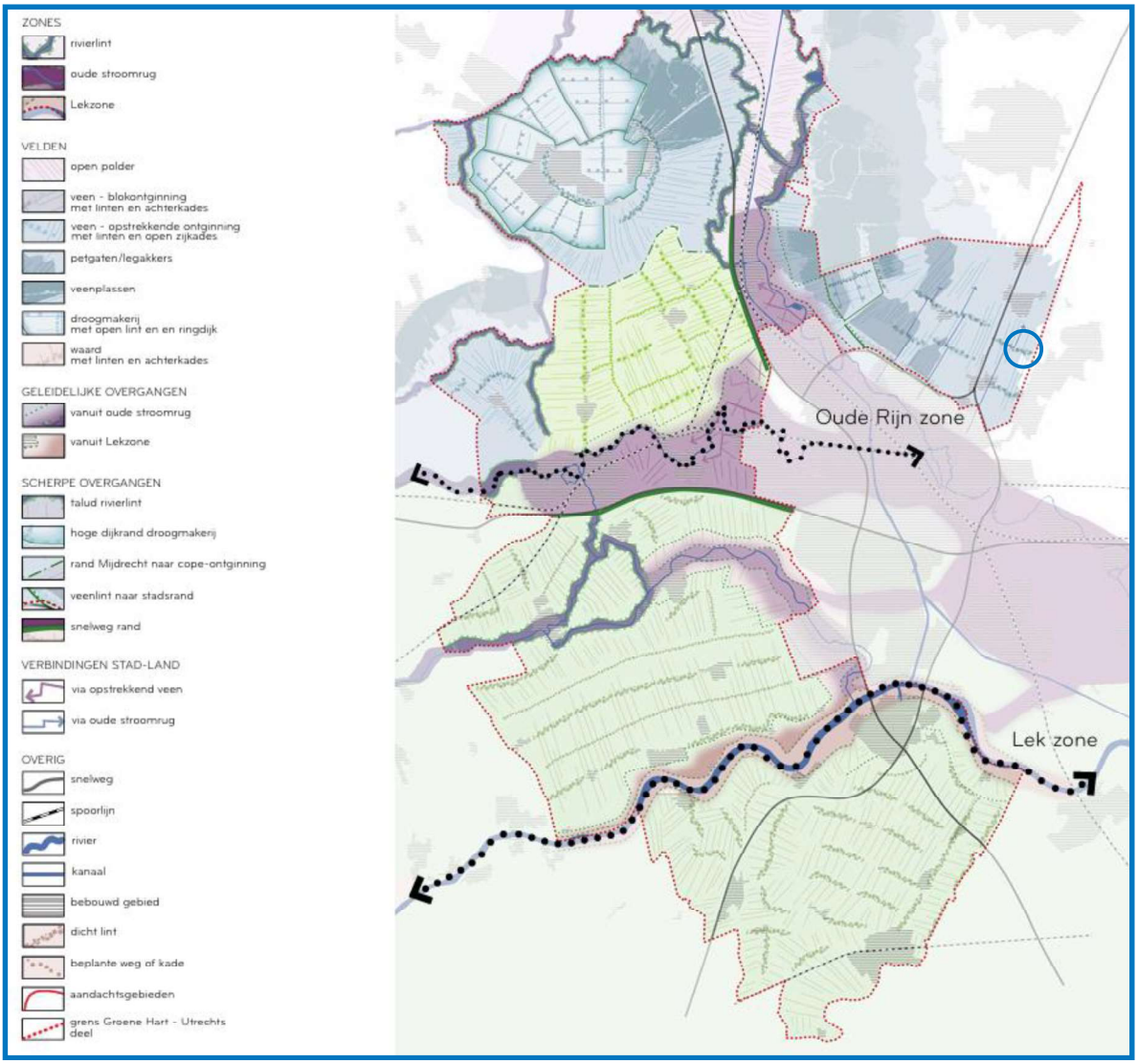
Rust en weidse open weidegebieden zijn de essentie, maar naast de openheid heeft de aanleg van buitenplaatsen met monumentale bebouwing en oude parkbossen geleid tot een besloten en intiem landschap. Het Groene Hart kent ook dynamische zones met economische dragers en transportassen. Vroeger waren dat vooral de rivieren en hun oevers, tegenwoordig zijn dat wegen, spoorlijnen en kanalen. Nationaal Landschap Groene Hart vervult een belangrijke functie als recreatiegebied voor de nabijgelegen steden en ontleent daar mede haar bestaansrecht aan. Deze recreatieve functie zorgt voor reuring in het gebied.

Het aantal landschappelijke deelgebieden in het Groene Hart is bijzonder groot. Op basis van onderlinge verwantschap zijn binnen die veelheid aan deelgebieden twee groepen te onderscheiden: zones (rivierlint, oude stroomrug en lekzone) en velden (open polder, blokontginning, opstrekkende ontginning, droogmakerij en waard).

Bij ontwikkelingen in het landschap van het Groene Hart staat het bevorderen van de diversiteit op het schaalniveau van de verschillende typen landschap centraal. Daarbij worden de kernkwaliteiten gerespecteerd en benut te worden om de contrasten tussen de verschillende typen landschap te behouden. Enkel en alleen het accent leggen op rust en stilte doet geen recht aan het Groene Hart. Het waarborgen van rust vraagt ook het bieden van ruimte voor vormen van dynamiek. Daarbij ligt de focus op het vergroten van de contrasten in rust en dynamiek tussen de agrarische landschappen van de velden en de dynamische landschappen van de oude stroomruggen. De provincie vraagt dus zorgvuldig om te gaan met de open, lege ruimte en de dynamiek te concentreren in de ‘zones’.

Uit de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen blijkt dat ter plaatse van het projectgebied sprake is van ‘opstrekkende ontginning’ (zie figuur 3.1 op de volgende pagina, waarbij het projectgebied blauw omcirkeld is). Het betreft een uitgestrekt open weidelandschap met opstrekkende verkaveling en hoge waterstanden in de sloten. Rechte en gekromde bebouwingslinten met bajonetaansluiting lopen haaks op de gerende verkaveling en begrenzen de ruimte naar de horizon. Dit type veld kent drie varianten: opstrekkend veen, petgaten en plassen. Ze vormen opeenvolgende stadia in de vervening van het landschap, waarbij gras toenemend wordt vervangen door water en meer opgaande beplanting langs kavelgrenzen voorkomt.

Het opstrekkend veen rondom onderhavig agrarisch bedrijf is het landschap van de lange lijnen naar de horizon. Die lange lijnen dankt het landschap aan het verhaal van de ontginning, waarbij geen vaste dieptematen werden aangehouden. Het slotenpatroon, verdraaiingen in de richting van de verkaveling en incidentele houtsingels markeren en richten het perspectief. Bebouwingslinten geven er diepte aan. Hier beperkt het ervaren van de openheid zich niet tot doorzichten vanuit de intieme wereld van de bebouwingslinten en vanaf achter- of zijkaden. Vooral in het gebied tussen de Vecht en de Heuvelrug bieden onbeplante en onbebouwde verbindingswegen haaks op de linten richting Vecht en stad, de bajonetaansluitingen tussen de linten en de recent aangelegde fiets- en wandelpaden (in het Noorderpark) een spectaculair zicht op de openheid. Het landschap van de opstrekkende ontginningen vraagt extra aandacht voor het beleven van de openheid vanaf de dwarsverbindingen. Dit betekent dat alles wat afbreuk doet aan die beleving, zoals het toelaten van nieuwe bebouwing langs deze verbindingen, of het flankeren met dicht struweel ‘not done’ is.

Figuur 3.1 Ambitiekaart Utrechtse Landschappen – Groene Hart (bron: www.provincie-utrecht.nl)

Voor wat betreft de opstrekkende ontginning worden de volgende principes voor ontwikkelingen in de landbouw genoemd:

- Pas innovatieve vormen van landbouw als strokenteelt in als onderdeel van een multifunctionele ontwikkeling die ruimte biedt aan een veelvoud van opgaven.
- Bij natte teelten in bodemdalingsgebieden waterpeil opzetten, daarna perceelsgewijs afgraven.
- Recreatieve voorzieningen komen uitsluitend voor in een lint. Het erf is langwerpig met een ideale verhouding van 1:2.
- Houd bij de inpassing van innovatieve vormen van landbouw rekening met de karakteristieken van het deelgebied, zodat landschappelijke diversiteit in stand blijft.
- Als toch een kunstmatig waterpeil boven het maaiveld nodig is wordt het water omsloten met groene grondlichamen.
- Toevoeging van massa wordt gedaan aan het lint, passend of versterkend aan de structuur van het lint of aan de randen van het open gebied.

- Schaalvergroting vindt plaats op het achtererf, aan de voorkant bepalen kleinschalige groenelementen het beeld.
- Bij natte teelten of overige vormen van landbouwtransitie blijft de huidige kavelstructuur en het slotenpatroon in stand en leesbaar.
- Bij afgraving of ophoging wordt het gehele perceel gelijk behandeld.
- Het erf heeft een samengestelde vorm en beslaat de gehele kavelbreedte. De begrenzing aan de voor- en achterkant kan verspringen.
- De kavelgrens is 50 – 80% beplant met streekeigen erfbeplanting, bij voorkeur in losse vorm.
- In dichtere zones kan agro-forestry toegevoegd worden.
- Natte teelten worden niet hoger dan 1,2 meter, zodat je er nog overheen kunt kijken.
- Er bestaat een vrije ruimte tussen de aangrenzende erven en tegenoverstaande erven.
- Parkeerplekken worden binnen het erf gesitueerd en zijn niet zichtbaar vanaf de straat.
- Bodemdalingsgebieden worden ingezet voor natte teelten.
- Bij nevenfuncties blijft het agrarisch karakter van het landschap herkenbaar. Erven hebben een oppervlakte van maximaal 2,5 hectare.

De ontwikkeling betreft het oprichten van enkele overdekte uitlopen aan de bestaande stallen. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de landschappelijke inpassing van deze bouwwerken en het beleven van de openheid in het gebied. Bij de beoogde erfinrichting wordt ruimtelijke kwaliteit toegevoegd door een goede landschappelijke inpassing van de nieuwbouw, goed passend in het karakter van het omliggende landschap. De opstrekkende verkavelingspatronen en de lange lijnen naar de horizon worden versterkt door de aanwezige elzensingels te herstellen. Op deze wijze wordt rekening gehouden met de bestaande cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten.

De grond rondom het beoogde bouwvlak kent geen bebouwingsmogelijkheden en biedt vrij doorzicht over het slagenlandschap. Deze percelen worden bestemd als natuur, met behoud van extensief agrarisch gebruik. Het verminderen van de doorzichten vanaf de openbare weg naar het achtergelegen landschap, als gevolg van de bouw van de overdekte uitlopen, wordt gecompenseerd door deze percelen te bestemmen als natuur en te transformeren naar kruidenrijk grasland. Dit is beter voor bodem, klimaat en biodiversiteit. Bovendien is hierdoor verdere verdichting van de bebouwing in het lint niet meer mogelijk. Op deze wijze wordt bijgedragen aan behoud en bescherming van landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden en behoud en herstel van cultuurhistorische waarden. De ruimtelijke kwaliteit op en rondom het bestaande agrarische bedrijf verbetert hierdoor.

Blijkens de kaarten, behorende bij de “Omgevingsverordening provincie Utrecht”, is het bedrijf deels gelegen in een ‘100-jaarsaandachtsgebied’. Rondom enkele kwetsbare winningen is het 100-jaarsaandachtsgebied aangewezen, als extra schil om het grondwaterbeschermingsgebied heen. Dit zijn vooral winningen op de Utrechtse Heuvelrug. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen dergelijke gebieden laat geen activiteiten toe die een risico vormen voor de grond- en oppervlaktewaterwinning voor menselijke consumptie. In paragraaf 5.12 wordt nader ingegaan op het aspect ‘water’. Hier wordt aangetoond dat, als gevolg van de uitbreiding van het bedrijf, het genoemde risico niet aan de orde is.

Tenslotte is sprake van ligging in het ‘Gebied dempen oppervlaktewaterlichaam’. In de Omgevingsverordening zijn regels gesteld omtrent het geheel of gedeeltelijk dempen van (drooggevallen) oppervlaktewaterlichamen, waarbij geheel of gedeeltelijk dempen ook het ondieper maken van oppervlaktewaterlichamen omvat. Ten behoeve van de realisatie van de overdekte uitlopen vinden er geen werkzaamheden plaats in de nabijheid van de aanwezige oppervlaktewaterlichamen.

Op basis van de hiervoor genoemde aspecten kan worden geconcludeerd dat het plan aansluit bij het in de Omgevingsvisie provincie Utrecht en de Omgevingsverordening provincie Utrecht verwoorde en verankerde provinciale ruimtelijke beleid.

3.3 BELEID WATERSCHAP

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) regelt het lokale en regionale waterbeheer in Midden-Nederland. Het werkgebied bestaat uit het zuidelijk deel van de provincie Utrecht en een klein deel van Zuid-Holland. Het HDSR is er voor veilige dijken, schoon oppervlaktewater en droge voeten.

3.3.1 Waterbeheerprogramma 2022-2027

Op 22 december 2021 heeft het waterschapsbestuur het “Waterbeheerprogramma 2022 – 2027: Stroomopwaarts samen voor de toekomst” vastgesteld. Het programma beschrijft de ambities en inzet van het waterschap voor schoon en gezond water, duurzaamheid en een waterveilig en klimaatbestendig gebied. Dit waterbeheerprogramma is ‘samen met’ en ‘stroomopwaarts’ tot stand gekomen. Wat betekent stroomopwaarts werken? Het HDSR wil als waterschap meer aan het roer zitten om water een sturende rol in de ruimtelijke ordening te geven. Ook wil het HDSR samen met haar partners werken aan de opgaven van de toekomst, zoals klimaatverandering, bodemdaling en energietransitie. Want in al deze opgaven speelt water een rol.

Om ervoor te zorgen dat de waterbelangen een goede plek krijgen en evenwichtig worden afgewogen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wordt de watertoets uitgevoerd. Ook onder de Omgevingswet is dit proces vastgelegd, maar dan onder de noemer ‘weging van het waterbelang’. De watertoets moet uitwijzen of er belangen van het waterschap in het geding zijn. In paragraaf 5.12 wordt een verantwoording van het meewegen van het waterbelang gegeven.

3.3.2 Waterschapsverordening

De waterschapsverordening is een verzameling regels die het HDSR hanteert om dammen, dijken, sloten, beken, rivieren, gemalen en stuwen te beschermen. Bij werkzaamheden in, met of rondom het water is wet- en regelgeving uit deze verordening van toepassing. De waterschapsverordening is in werking getreden op 1 januari 2024. Deze verordening berust op artikel 2.5 van de Omgevingswet en vervangt de “Keur Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2018”. Paragraaf 5.12 zal verder ingaan op de regels van de Waterschapsverordening.

3.4 GEMEENTELIJK BELEID

3.4.1 Omgevingsvisie gemeente De Bilt

Sinds de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is de “Omgevingsvisie gemeente De Bilt” de opvolger van de vroegere gemeentebrede structuurvisie. De Omgevingsvisie geeft onder andere antwoord op een aantal strategische vragen:

- Hoe moet de gemeente De Bilt zich de komende jaren verder ruimtelijk ontwikkelen?
- Wat wil de gemeente daarbij koesteren en welke kansen wil zij verzilveren?
- En wat is haar identiteit en positie daarbij in de Utrechtse metropoolregio?

De Omgevingsvisie gaat verder dan het samenbrengen van de ‘klassieke’ thema’s als wonen, werken, mobiliteit, natuur, landschap en milieu. De Omgevingswet vraagt letterlijk om het bereiken van een duurzame, gezonde en veilige leefomgeving voorop te stellen. Daarbij komen nog de grote vragen op het gebied van klimaat, energie en circulariteit. De Omgevingsvisie wordt regelmatig aangepast en opnieuw vastgesteld door de gemeenteraad. Zo houdt de gemeente de Omgevingsvisie actueel en toekomstbestendig.

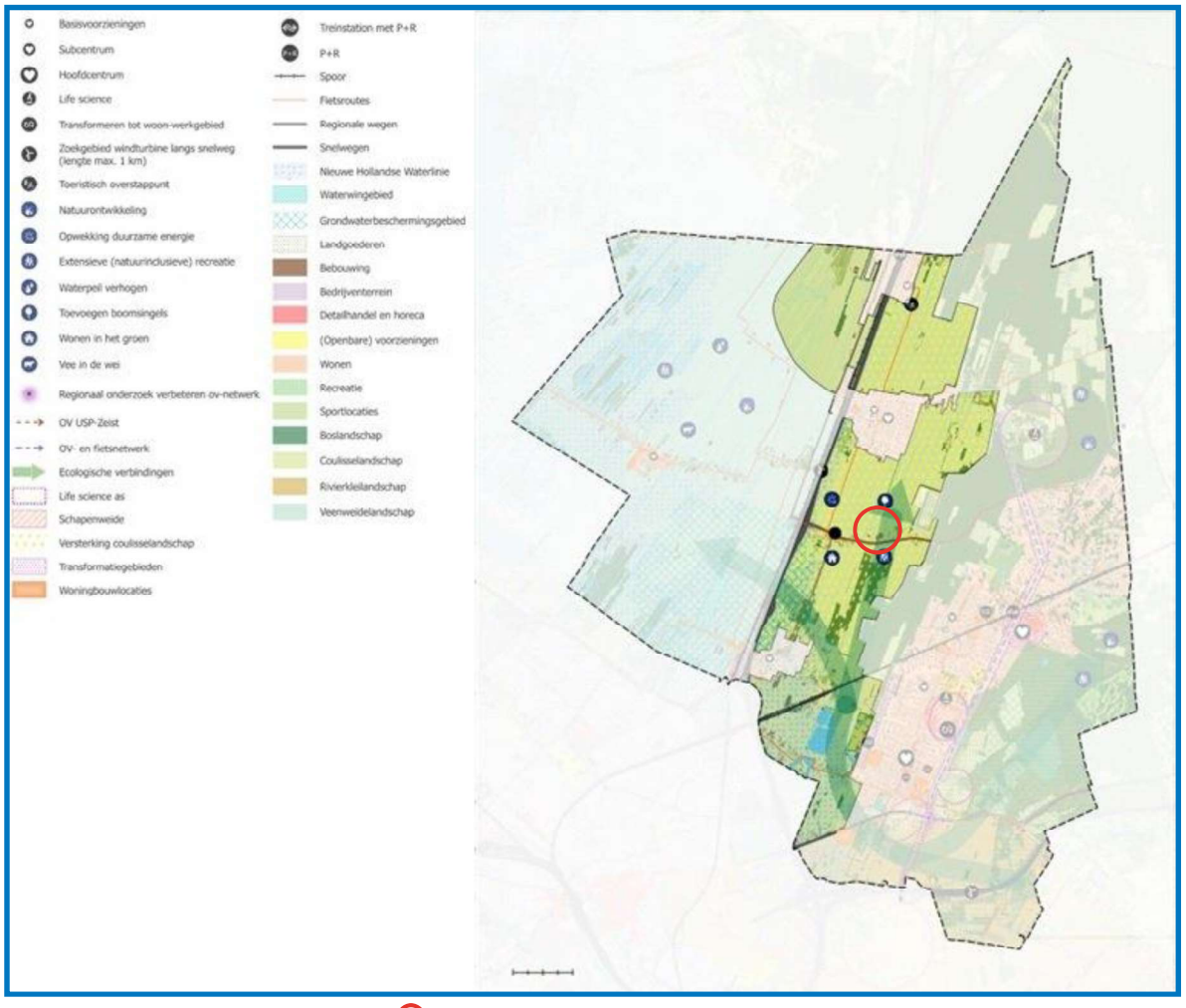
Gemeente De Bilt staat er anno nu op tal van terreinen goed voor, maar zoals eerder benoemd zijn er verschillende krachten die druk uitoefenen op haar kwaliteiten. Dit maakt dat niets doen geen optie is. College, gemeenteraad, ketenpartners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners moeten nu de handen ineenslaan en oplossingen in gang zetten. Door de drie kernwaarden van de gemeente De Bilt (we kunnen allemaal meedoen, we wonen hier fijn en we kunnen hier prettig werken en winkelen) wordt de juiste balans gevonden. Het moet in de gemeente nóg mooier, gezonder en socialer worden. Daarbij markeert de omgevingsvisie de verbinding tussen verleden, heden en toekomst. De identiteiten en kwaliteiten van de gemeente worden gebruikt om invulling te geven aan nieuwe uitdagingen. De drie genoemde kernwaarden zijn elk verbonden aan vijf thema’s. Eén van die thema’s is een vitaal platteland.

In 2040 is de gemeente De Bilt nog steeds een aantrekkelijke plek om te werken. Juist de combinatie met werken, wonen, winkelen en recreëren houdt de gemeente levendig en bruisend. De plattelandseconomie draait goed. Boeren spelen hierin een centrale rol als producent van hoogwaardige producten en diensten, zoals recreatie, tegengaan van veenoxidatie (CO_2-reductie), landschap en natuur.

Vanuit het Rijk en de provincie wordt ingezet op een duurzame transitie van de landbouw met afnemende milieudruk en een positief effect op natuur- en waterkwaliteit als gevolg. Door de transitie van landbouw is er een sterke behoefte aan nieuwe verdienmodellen in het landelijk gebied. Denk aan agrarisch natuurbeheer, nevenfuncties en andere vormen van landbouw, zoals bijvoorbeeld coöperatieve boerderijen door inwoners (het concept Herenboeren), het verbouwen van grondstoffen voor biobased bouwmaterialen, boerenwinkels of herbestemming van agrarische panden naar wonen. Daarnaast blijft er ook ruimte voor boeren die door innovatie en aanpassing ook in de toekomst hun inkomsten volledig uit de veeteelt halen.

De gemeente wil het mogelijk maken dat agrariërs kunnen blijven ondernemen en faciliteren, waar het kan, de transitie naar een duurzamere circulaire landbouw. Daaronder valt onder andere bewezen innovatie die de landbouw milieu- en / of diervriendelijker maakt en die niet ten koste gaat van het open en groen houden van het landelijk gebied en het beschermen van natuur en landschap.

De Bilt heeft een grote verscheidenheid aan landschappen en gebieden. Het bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 is gelegen in een coulisselandschap (zie figuur 3.2). Dit landschap ligt op de overgangen van hoog naar laag, langs de randen van de Utrechtse Heuvelrug. Het wordt ook wel landgoederen-of kamerlandschap genoemd en is ontstaan door de ontginning van zandgronden (ook wel dekzandgronden) op de overgang van de heuvelrug naar het veenweidegebied. Dit is een gevarieerd, halfopen landschap met landgoedbossen, singels, houtwallen, hagen, akkers en weilanden.

Figuur 3.2 Visiekaart coulisselandschap (◯ = planlocatie), bron: www.debilt.nl

Het verschil in ondergrond, landgebruik en de aanwezigheid van landgoederen is de reden dat de gemeente het coulisselandschap heeft onderscheiden van het veenweidelandschap. Het coulisselandschap is zeer interessant door het contrast tussen open en besloten delen met monumentale bomenlanen en doorkijkjes naar fraaie landhuizen. Het landschap heeft bovendien een grote ecologische waarde en in de bodem bevindt zich een grote variatie aan archeologische vindplaatsen: van kleine kampjes uit de steentijden tot boerderijen en molens uit de Middeleeuwen. Dit alles maakt dat het landschap (ook recreatief) zeer aantrekkelijk is.

De gemeente De Bilt wil het contrast tussen openheid en beslotenheid, waar het coulisselandschap om bekend staat, behouden en herstellen. Verder zet de gemeente in op het versterken van de recreatieve en ecologische functie van het landschap door de aansluiting op de Stichtse Lustwarande (een reeks van buitenplaatsen en landgoederen langs de zuidwestelijke rand van de Utrechtse Heuvelrug), het Kromme Rijngebied en de Nieuwe Hollandse Waterlinie te verbeteren. Tot slot wordt versnippering van het landschap in de overgangszone naar de Utrechtse Heuvelrug tegengegaan.

Het gebied ten oosten van de A27 en tussen de noordgrens van de gemeente (de Vuursche Dreef) en de Groenekanseweg, waar ook onderhavig bedrijf is gelegen, is aangemerkt als ‘versterking coulisselandschap’. Hier worden de bomenlanen, heggen, hagen en houtwallen teruggebracht, die in de loop der jaren zijn verdwenen. Ook worden natuurvriendelijke oevers gemaakt. Zo ontstaat een robuust (halfopen) landschappelijk raamwerk, dat ook ecologisch en recreatief interessant is. Daarbinnen is ruimte voor nieuwe activiteiten, zoals extensieve (natuurvriendelijke) recreatie en natuurontwikkeling.

In de voorgaande structuurvisie staat ook dat in het coulisselandschap de boeren het agrarisch landschap onderhouden en dat om die reden het uitgangspunt is ‘de agrarische bedrijfsvoering als beheerder van het landschap te behouden en waar mogelijk de agrarische bedrijfsvoering te versterken. Dit kan ook middels biologische landbouw en veeteelt, wat overigens kan betekenen dat grotere en nieuwe bedrijfsgebouwen nodig zijn om te kunnen voldoen aan de eisen van dierenwelzijn en aan de eisen voor biologische duurzame landbouw.’

Onderhavig plan betreft de uitbreiding van een bestaand agrarisch bedrijf. Initiatiefnemer wil de bedrijfsvoering verder verduurzamen door de dieren op het bedrijf meer leefruimte te bieden. Dit past binnen de (ruimtelijke) uitgangspunten van de gemeente voor het buitengebied, namelijk de transitie naar een vitaal platteland. Ook wordt de groene leefomgeving versterkt door een verdere landschappelijke inpassing van het bedrijf, waarbij rekening is gehouden met de cultuurhistorische en landschappelijke waarden ter plaatse. Dit wordt verder uitgewerkt in het navolgende hoofdstuk.

4 STEDENBOUWKUNDIGE, LANDSCHAPPELIJKE EN CULTUURHISTORISCHE WAARDEN

4.1 STEDENBOUW

De aanwezige bebouwing binnen het projectgebied is helder gezoneerd in een voor- en achtererf. Aan de straatzijde is het voorerf gelegen met de bedrijfswoning en enkele bijgebouwen. Het achtererf betreft de agrarische bedrijfsbebouwing met de boerderijwinkel.

De afzonderlijke gebouwen op een boerenerf dienen samen een herkenbare eenheid te vormen. Er is samenhang gewenst in architectuur tussen de bedrijfswoning en de bedrijfsbebouwing. Samen tonen ze de normen en voorkeuren van de ondernemer. De bebouwing wordt in schaal en karakter aangesloten op het omliggende landschap en op de stedenbouwkundige structuur. De nieuwe overdekte uitlopen worden in eenzelfde richting op het erf geplaatst als de bestaande pluimveestallen. De bebouwing is georiënteerd naar de openbare weg. Hiermee wordt aangesloten bij de bebouwingsstructuur op het bedrijf en in de omgeving.

De dieren in de stal moeten binnen een bepaalde maximale afstand de overdekte uitloop kunnen bereiken. In verband hiermee kunnen de uitlopen niet aan de achterzijde van de bestaande stallen worden gerealiseerd, maar moeten ze naast de stallen worden gebouwd. De breedte van de uitlopen is zo beperkt mogelijk gehouden en nog wordt voldaan aan het ‘Beter Leven keurmerk met 1 ster’, waardoor de ruimtelijke impact minimaal is. Er ontstaat een zo compact mogelijk erf. Daarmee is sprake van zorgvuldig ruimtegebruik. De vermindering van het doorzicht naar de achtergelegen slagen wordt gecompenseerd door de bestaande landschapsstructuren te herstellen en de gronden rondom het bouwvlak te bestemmen als natuur. Op deze wijze wordt de aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied zo veel mogelijk beperkt. Dit komt in de volgende paragraaf uitgebreid aan de orde.

De erfzonering blijft gehandhaafd. Binnen het erf blijft, gezien vanaf de weg, de woning beeldbepalend ten opzichte van de achterliggende bedrijfsgebouwen. Bij het ontwerp van de uitlopen wordt met een aantal aspecten rekening gehouden. Het betreffen eenvoudige, rechthoekige constructies. Er wordt gebruik gemaakt van ‘natuurlijke’, sobere, goed in het landschap passende kleuren, overeenkomstig de bestaande bebouwing. Het dak krijgt een donkere antracietkleur (niet glimmend). Dit alles geeft een rustig beeld op het terrein. Op deze wijze voegt de nieuwbouw zich in het landschap. De lengtegevel van de overdekte uitloopruimte bestaat uit een betonnen onderbouw met daarboven windbreekgaas. Het windbreekgaas wordt meer of minder afgesloten door een windzeil, wat aan de buitenzijde omhoog en naar beneden wordt gelaten. Daarnaast wordt elke overdekte uitloop in z’n geheel lager gemaakt dan de bestaande stallen, waarbij gekozen kan worden voor een doorzichtige voorgevel. Dit zorgt voor een transparant karakter van de nieuwe bebouwing, wat de aantasting van de doorkijken naar het achterliggende landschap beperkt.

4.2 LANDSCHAP

Onderhavig pluimveebedrijf is gelegen aan de voet van de Utrechtse Heuvelrug. In het verleden was er ter plaatse sprake van een zone met akkerland aan de voet van de stuwwal. Ten westen van het bedrijf werd overwegend grasland aangetroffen. Ten zuiden waren de bossen en bebouwing van landgoed de Beukenburg gelegen.

De landschappelijke context is te kenschetsen als het overgangsbied tussen de beboste stuwwal en het open slagenlandschap van het veenweidegebied. Karakteristiek voor dit overgangsgebied is de aanwezigheid van groene coulissen en de afwisseling van beslotenheid met diepe doorzichten over de lange, smalle percelen. Kenmerkend voor de inpassing van erven is het voorkomen van:

- hagen, solitaire (fruit)bomen bij het huis,
- groensingels of bomenrijen lange kant,
- openheid aan de achterkant.

In de eerste decennia van de 20e eeuw verandert weinig. In de periode rond de oorlog worden een hoeve en kleinere bijgebouwen binnen het projectgebied gerealiseerd. Ten zuiden van de weg worden grote stukken bos aan de noordkant van landgoed Beukenburg gerooid. In de zestiger en zeventiger jaren worden de stallen op het bedrijf in noordelijke richting verlengd. Ten westen van het projectgebied wordt een woning gerealiseerd. Ook worden in de omgeving veel kavelbeplantingen gerooid. In de 21e eeuw worden de stallen in het projectgebied vervangen en wordt een stal aan de oostkant bijgebouwd.

Ten oosten en westen van de aanwezige bebouwing op het bedrijf bevinden zich smalle doorkijken naar het achterliggende landschap. De doorkijk aan de westkant loopt wat taps toe. Aan de oostkant bevinden zich twee doorkijken; een smalle en een bredere doorkijk. Het zicht wordt zowel aan de west- als oostzijde reeds beperkt door diverse ‘obstakels’ die langs de weg aanwezig zijn, te weten heiningen, een landhek, een reclamebord, een geitenhokje, riet langs de sloot en bomen langs de Nieuwe Weteringseweg. De doorkijken worden nadrukkelijker beleefd komend vanuit het westen; komend vanuit het oosten is een naar rechts gerichte blik noodzakelijk om de diepte te ervaren. Dat is, gezien de bocht in de Nieuwe Weteringseweg, gevaarlijk. Een naastgelegen perceel, aan de oostzijde van het bedrijf, heeft een veel breder en open doorzicht naar het achterliggende landschap.

De aanwezige beplanting in het projectgebied bestaat uit:

- geschoren hagen (bestaande uit thuja, meidoorn, beuk en Portugese laurier) rond de tuin, nabij de gebouwen,
- een solitaire linde, een rij leilindes, een laantje van bol-esdoorns en een solitaire berk aan de zuidoostkant van het projectgebied,
- een elzensingel ten zuidoosten van de stallen,
- een elzensingel op het buurperceel aan de noordwestkant.

De aanwezige beplanting sluit qua verschijningsbeeld goed aan bij de kenmerken van de landgoedachtige landschappelijke context. De thuja, bol-esdoorn en laurier zijn weliswaar niet inheems, maar sluiten in redelijke mate aan bij de sfeer van de landschappelijke context. De beplanting verkeert in goede conditie.

Door tuin- & landschapsarchitect ir. Guido W.F.M. Paumen is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld. Hierbij wordt rekening gehouden met de hiervoor omschreven historisch gegroeide landschapsstructuur, de abiotische omstandigheden ter plaatse en de bestaande ruimtelijke kwaliteit. Ook zijn bedrijfsmatige overwegingen van belang voor de landschappelijke inpassing. Figuur 4.1 op de volgende pagina betreft een overzicht van de landschappelijke inpassing. Het complete plan is als bijlage 4 bij deze motivering gevoegd.

Figuur 4.1 Overzicht landschappelijke inpassing bedrijf Nieuwe Weteringseweg 139 Groenekan

De inpassing van het voorerf wordt versterkt door hagen en bomen toe te voegen. Ter plaatse van de woning worden een aantal nieuwe beukenhagen aangeplant. Tevens komt er een landschappelijke haag met streekeigen soorten langs de inrit naar de woningen die ten oosten van het projectgebied zijn gelegen. Hierdoor verdwijnt de oprit meer op de achtergrond en wordt het groene karakter van de kavel ten westen hiervan versterkt. De hagen worden gerealiseerd middels de aanplant van 4 stuks bosplantsoen in de omvang 80 / 100 centimeter per strekkende meter. De hagen zijn in stand te houden op een hoogte van 100 centimeter en een breedte van 80 centimeter.

In het voorerfgebied worden tevens een aantal hoogstamfruitbomen met het karakter van een boomgaard geplant, in de omvang 12 / 14 centimeter. Op deze wijze verdwijnt de bebouwing meer naar de achtergrond. Onder de hoogstamfruitbomen door blijft de doorkijk naar het achterland zichtbaar. De fruitbomen dienen conform goed gebruik jaarlijks gesnoeid te worden.

De lijnen in het landschap worden mede gevormd door de aanwezige elzensingels. De singel langs de oostzijde van de stallen wordt versterkt door het opvullen van de opengevallen plaatsen. De elzen zijn aan te planten in de omvang 180 / 210 centimeter. De bomen mogen eenmaal per 8 – 10 jaar worden afgeslagen.

De grond rondom het beoogde bouwvlak kent geen bebouwingsmogelijkheden en biedt vrij doorzicht over het slagenlandschap. Deze percelen worden bestemd als natuur, met behoud van extensief agrarisch gebruik. Het verminderen van de doorzichten vanaf de openbare weg naar het achtergelegen landschap, als gevolg van de bouw van de overdekte uitlopen, wil initiatiefnemer compenseren door de grond te transformeren naar kruidenrijk grasland. Dit is – vergeleken met 'gewoon' Engels raaigras – beter voor bodem, klimaat en biodiversiteit. Door de grotere variëteit aan (bloeiende) kruiden en grassen verbetert de bodemstructuur en kunnen er meer insecten leven. Dat is weer goed voor de vogels. Kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen kunnen achterwege worden gelaten, wat CO_2-uitstoot scheelt. Ook voor koeien is een mengsel van grassen en kruiden gezond.

Op deze wijze wordt bijgedragen aan behoud en bescherming van landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden en behoud en herstel van cultuurhistorische waarden. Eventuele toekomstige uitbreidingen van de bedrijfsactiviteiten worden hiermee tegengegaan. De ruimtelijke kwaliteit op en rondom het bestaande agrarische bedrijf wordt dusdanig verbeterd dat de gewenste ontwikkelingen binnen het bedrijf vanuit stedenbouwkundig oogpunt en vanuit landschap en cultuurhistorie aanvaardbaar kunnen worden geacht.

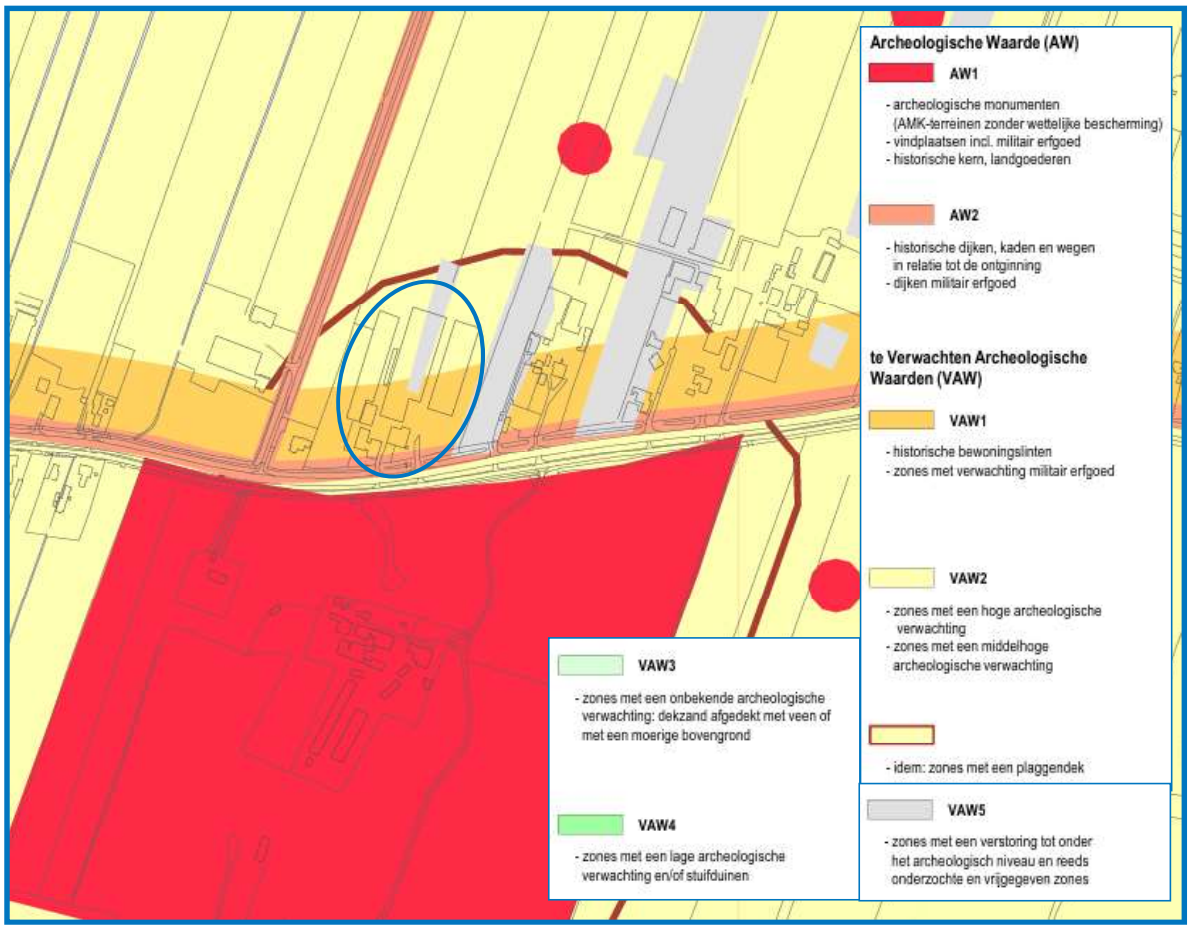
4.3 ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE

In bijlage A (begrippen) van de Omgevingswet is de definitie van cultureel erfgoed opgenomen. Dit omvat monumenten, archeologische vindplaatsen, historische stads- en dorpsgezichten, cultuurlandschappen, en ander cultureel erfgoed zoals beschreven in artikel 1.1 van de Erfgoedwet. De Erfgoedwet regelt het behoud en beheer van cultureel erfgoed en archeologie in Nederland. Het is verplicht om bij de belangenafweging de aspecten van historische (steden)bouwkunde en historische geografie te betrekken, zowel voor beschermde als niet formeel beschermde objecten en structuren. De bescherming van erfgoed wordt verder geregeld in het Besluit activiteiten leefomgeving, de omgevingsverordening en het omgevingsplan. Gemeenten moeten in hun omgevingsplan rekening houden met het belang van het behoud van cultureel erfgoed (artikel 5.130 lid 1). Dit geldt ook voor het belang van het behoud van de uitzonderlijke universele waarde van werelderfgoed (artikel 5.131 Bkl).

De gemeente kan lokale regels stellen over archeologisch onderzoek (artikel 5.130 lid 3, 4 en 5 Bkl). Dit kan de gemeente doen om archeologische monumenten in de bodem te beschermen of om ze deskundig te laten opgraven. Het archeologisch onderzoek kan verschillende vormen aannemen. Voor de bescherming van het landschap geldt in Nederland het Europees landschapsverdrag, dat erkent dat landschappen een integraal onderdeel vormen van de fysieke leefomgeving. Artikel 1.2 lid 1 sub g van de Omgevingswet classificeert 'landschappen' als een onderdeel van de fysieke leefomgeving. Het landschapsbeleid kan worden vastgelegd in een omgevingsvisie door het Rijk, provincie of gemeente.

4.3.1 Archeologie

De gemeenteraad van de gemeente De Bilt heeft op 28 november 2013 de “Nota Erfgoedbeleid” en de Archeologische beleidsadvieskaart vastgesteld. Deze kaart is tot stand gekomen door een analyse van diverse geo(morfo)logische, archeologische en historische bronnen. Ook is het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN) geraadpleegd. De kaart is gebruikt voor de toekenning van de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie’ in het “Bestemmingsplan Buitengebied Maartensdijk 2012”. Onderstaande figuur 4.2 betreft een uitsnede van de Archeologische beleidsadvieskaart ter plaatse van onderhavige bedrijfslocatie.

Figuur 4.2 Archeologische beleidsadvieskaart gemeente De Bilt (◯ = planlocatie), bron: www.debilt.nl

Ter plaatse van het zuidelijke gedeelte van het projectgebied is sprake van ‘VAW1’. Dit zijn zones met een hoge archeologische verwachting binnen de bebouwde kom (inclusief middeleeuwse bewoningslinten en verwachtingszones van het militair erfgoed). Hier geldt de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 2’, met een onderzoeksplicht bij bodemingrepen die plaatsvinden over een oppervlakte groter dan 100 m² en dieper gaan dan 0,5 meter beneden maaiveld.

Voor het overige geldt ‘VAW 2’: zones met een hoge, middelmatige of onbekende archeologische verwachting buiten de bebouwde kom. Hier geldt een onderzoeksplicht bij bodemingrepen die plaatsvinden over een oppervlakte groter dan 500 m² en dieper gaan dan 0,5 meter beneden maaiveld. De dubbelbestemming betreft ‘Waarde – Archeologie 3’.

Alleen de fundering (betonpoeren) van de uitlopen gaat dieper dan 0,5 meter onder maaiveld. De oppervlakte van alle betonpoeren tezamen is kleiner dan de gestelde oppervlaktes. Door de gekozen constructie blijven de bodemingrepen zeer beperkt. Archeologisch onderzoek wordt dan ook niet noodzakelijk geacht. Het aspect archeologie vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van de voorgenomen ontwikkelingen. Mochten tijdens de bodemingrepen toch archeologische resten worden aangetroffen, dan geldt een meldingsplicht. Er is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties op het gebied van archeologie.

4.3.2 Cultuurhistorie

De regelgeving over het behoud en beheer van cultureel erfgoed is sinds 2016 ondergebracht in de Erfgoedwet. Samen met de Erfgoedwet maakt de Omgevingswet een integrale bescherming van ons cultureel erfgoed mogelijk. Gemeenten moeten in het omgevingsplan rekening houden met het belang en behoud van cultureel erfgoed en werelderfgoed. Dit gebeurt door inventariseren en analyseren van het erfgoed dat binnen de gemeentegrenzen aanwezig is. Op basis daarvan wordt een toereikend beschermingsregime in het omgevingsplan opgenomen.

Cultureel erfgoed als onderdeel van de fysieke leefomgeving bestaat uit vijf elementen: roerend of immaterieel cultureel erfgoed, cultuurlandschappen, archeologische monumenten, gebouwde monumenten en stads- en dorpsgezichten. Gemeenten moeten in het omgevingsplan cultureel erfgoed beschermen. De primaire vraag daarbij is: welke elementen van cultureel erfgoed (of werelderfgoed) bevinden zich binnen de provinciale- of gemeentegrenzen of direct daarbuiten, en wat wil men (of moet men) daarvan beschermen? Daarbij wordt rekening gehouden met de instructieregels in de artikelen 5.130 en 5.131 van het Bkl en de algemene regels uit hoofdstuk 13 en 14 van het Bkl (rijksmonumenten en werelderfgoed).

Voor de bescherming van het landschap geldt voor Nederland het Europees landschapsverdrag. Dit verdrag erkent dat landschappen een onderdeel zijn van de fysieke leefomgeving. In artikel 1.2 lid 1 sub g van de Omgevingswet worden ‘landschappen’ als onderdeel van de fysieke leefomgeving aangemerkt. Het landschapsbeleid kan door Rijk, provincie of gemeente in een omgevingsvisie zijn vastgelegd. Deels zijn landschapswaarden in instructieregels van het Bkl verankerd. Artikel 5.129 Bkl bevat bijvoorbeeld een instructieregel over het behoud van uitzicht op de vrije horizon van de zee. Een ander voorbeeld is de instructieregel over het cultureel erfgoed over onder andere bescherming van cultuurlandschappen.

Cultuurhistorische waarden dienen ook te worden beschermd om de identiteit en het karakter van de provincie Utrecht te behouden en te versterken. Het erfgoed uit de provincie is geborgd in de provinciale omgevingsverordening en daarnaast opgenomen in de ‘Cultuurhistorische Atlas van de provincie Utrecht’.

Onderhavig bedrijf is blijkens de genoemde atlas gelegen in een ontginningenlandschap. Het boerderijlint aan de Nieuwe Weteringseweg laat de gestructureerde veenontginningen zien die vanaf de 12e eeuw plaatsvonden in het uitgestrekte veengebied ten noorden van Utrecht. Evenwijdig aan elkaar werden zeer lange kavelsloten gegraven om het veen te ontwateren. De ontginningen vormen nu een zeer open weidelandschap, waarbinnen de boerderijlinten de lange lijnen van de kavels en sloten onderbreken. Het huidige bebouwingslint bestaat uit (niet-historische) boerderijen en woonhuizen aan weerszijden van de weg en is afwisselend open en dicht. Met onderhavig initiatief worden geen ingrepen gedaan in de bestaande verkavelingsstructuur. Er vindt enige verdichting plaats van de bebouwing in het lint.

Ten behoeve van het initiatief is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld. De grond rondom het beoogde bouwvlak kent geen bebouwingsmogelijkheden. Het verminderen van de doorkijk naar het achterliggende landschap wordt gecompenseerd door deze percelen te bestemmen als natuur en te transformeren naar kruidenrijk grasland. Dit is beter voor bodem, klimaat en biodiversiteit. Bovendien is hierdoor verdere verdichting van de bebouwing in het lint niet meer mogelijk. De elzensingel aan de oostzijde van het projectgebied wordt versterkt door gaten in de singel te dichten, wat leidt tot herstel van de bestaande cultuurhistorische landschapsstructuren. Dit is in de voorgaande paragraaf 4.2 reeds uitgebreid aan de orde geweest.

Binnen het projectgebied zijn verder geen cultuurhistorisch waardevolle elementen aanwezig, zoals gemeentelijke monumenten, rijksmonumenten of waardevolle bomen. Hiermee kan worden gesteld dat met de voorgenomen ontwikkeling geen sprake zal zijn van onevenredige aantasting van cultuurhistorisch waardevolle elementen. Er is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties op het gebied van cultuurhistorie.

5 ASPECTEN VAN DE FYSIEKE LEEFOMGEVING

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke wijze bij onderhavige activiteit rekening is gehouden met diverse aspecten van de fysieke leefomgeving en de Evenwichtige Toedeling van Functies Aan Locaties (‘ETFAL’). De aspecten sluiten aan op en dekken de onderdelen zoals genoemd in artikel 1.2 van de Omgevingswet.

5.1 MILIEUZONERING

Het milieubeleid en de daarop gebaseerde regelgeving spelen een belangrijke rol bij het ruimtelijk ordeningsbeleid. Beide beleidsterreinen richten zich op de bescherming van de kwaliteit van de (leef)omgeving. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering wordt verstaan: het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast.

De milieuzonering heeft twee doelen:
- het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
- het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Voor het bepalen van de aan te houden afstanden wordt de “Milieuzonering Nieuwe Stijl” gehanteerd. In plaats van een milieuzonering aan de hand van zones met oplopende milieucategorieën en een “Staat van bedrijfsactiviteiten” krijgt de milieuzonering nieuwe stijlvorm door zones die bij grotere afstand tot de woonomgeving voorzien in een oplopende gebruiksruimte voor geluid en geur per bedrijf; zonder een “Staat van bedrijfsactiviteiten”.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een nieuwe handreiking “Activiteiten en milieuzonering” gepubliceerd, die de bekende uitgave “Bedrijven en milieuzonering 2009” vervangt. De nieuwe handreiking ondersteunt de uitvoeringspraktijk bij keuzes over de toelaatbaarheid en inpassing van milieuhinderlijke activiteiten onder de Omgevingswet. Om de activiteiten in één passende term te vangen, hanteert de handreiking het begrip ‘milieuhinderlijke activiteiten’. Onder een milieuhinderlijke activiteit wordt verstaan: een aan een locatie toegedeelde activiteit, anders dan wonen, die milieuhinder kan veroorzaken, in het bijzonder in de vorm van geluid- of geurhinder.

Ook in het buitengebied komen activiteiten voor met gebruiksruimte voor geluid en geur. De systematiek in deze handreiking kan tevens in het buitengebied worden toegepast. Voor de inpassing van agrarische activiteiten waarbij juist geur door die activiteiten bepalend is, is de methodiek niet dekkend. De waarden voor geur, die gelden in de zones voor geur op basis van deze systematiek, richten zich niet op geur door agrarische activiteiten. De toelating en inpassing van agrarische activiteiten moet daarom specifiek worden afgewogen en gereguleerd. Voor geur door agrarische activiteiten zijn in het Bkl specifieke instructieregels opgenomen. Dit wordt in de volgende paragraaf verder uitgewerkt.

Met het oog op een doelmatige en evenwichtige toedeling van gebruiksruimte voor zowel milieugevoelige activiteiten zoals wonen, als aan een locatie toegedeelde milieuhinderlijke activiteiten wordt in deze handreiking bij functiescheiding uitgegaan van inwaartse zonering. Bij de inwaartse zonering vindt de zonering plaats vanuit de (bestaande en / of geprojecteerde) woningen of andere milieugevoelige activiteiten nabij een bedrijventerrein of ander werkterrein. Binnen het bedrijventerrein of ander werkterrein zijn op korte afstand van een milieugevoelige activiteit slechts in beperkte mate milieuhinderlijke activiteiten toelaatbaar, dus activiteiten met een beperkte milieugebruiksruimte. Hoe groter de afstand tot de milieugevoelige functie, hoe groter de beschikbare milieugebruiksruimte kan zijn.

Deze inwaartse zonering krijgt vorm door maximaal drie zones voor geluid (en twee voor geur). De ligging van de zones is afhankelijk van de ligging ten opzichte van gebieden met milieugevoelige activiteiten. De binnen de zones toegelaten geluidbelastingen per activiteit gelden op een vaste afstand van de locatie waar de activiteit wordt verricht.

Het projectgebied is gelegen in het buitengebied van de gemeente De Bilt met weinig verstoring, waar geen sprake is van sterke menging van functies. Daarom wordt in dit geval uitgegaan van het omgevingstype ‘rustig woongebied’. Nabij een rustig woongebied wordt de beschikbare gebruiksruimte voor geluid per activiteit lager gesteld dan nabij een gemengd gebied met wonen. Dit is een voortzetting van het ruimtelijk beleid conform de VNG-uitgave “Bedrijven en milieuzonering 2009”.

Uitgangspunt voor de zonering van geluid is de basiswaarde voor een milieuhinderlijke activiteit van 50 dB(A) etmaalwaarde op 50 meter van de grens van de locatie waar de activiteit wordt verricht. Het is in de ruimtelijke ordening gebruikelijk om rustige woongebieden extra te beschermen tegen hinder door geluid van milieuhinderlijke activiteiten. Deze ‘extra bescherming’ vindt niet plaats door het toepassen van grotere afstanden, maar door voor geluid uit te gaan van 45 dB(A) op 50 meter afstand van die milieuhinderlijke activiteit. Bovendien is er sprake van een zone ‘geluid beperkt’ naast de zone ‘geluid basis’. Deze zone ‘geluid beperkt’ omvat een zone van 100 meter gemeten vanaf de grens van het rustig woongebied. Dit is de grens van het gebied waar geluidgevoelige gevels staan of gebouwd mogen worden, al dan niet vergunningvrij.

Op een afstand van circa 58 meter van stal A2 is een gevoelige functie gelegen, namelijk de woning Prinsenlaan 37 te Groenekan. De overdekte uitloop aan stal A2 komt op circa 42 meter afstand van deze woning. De afstand tussen het bouwvlak van onderhavig agrarisch bedrijf en het bestemmingsvlak ‘Wonen’ bedraagt circa 22 meter. Dit betekent dat de woning Prinsenlaan 37 binnen de genoemde zones is gelegen. Datzelfde geldt voor de woning Nieuwe Weteringseweg 151. Stal F staat in de huidige situatie op circa 46 meter afstand van deze woning. In de nieuwe situatie wordt dat circa 42 meter. Ook de woning Nieuwe Weteringseweg 151 is dus binnen de genoemde zones gelegen.

Voorgaande betekent dat er gericht milieuonderzoek noodzakelijk is. Omliggende functies kunnen geluidhinder ondervinden als gevolg van onderhavige ontwikkeling. In paragraaf 5.5 wordt getoetst of het voorgenomen initiatief voldoet aan de wettelijke regels omtrent geluid. Hieruit blijkt dat ter plaatse van de genoemde woningen geen geluidhinder te verwachten is, waardoor gemotiveerd afgeweken kan worden van de gestelde gebruiksruimte.

5.2 GEUR

Het waarnemen en waarderen van geur verschilt per persoon. Naast het feit dat mensen het kunnen ervaren als hinderlijk, kan het waarnemen van een onaangename geur samenhangen met klachten zoals depressie, verminderde kwaliteit van leven en moeheid (Op den Kamp, 2006). De hinder gaat dan vergezeld met stress-gerelateerde lichamelijke gezondheidseffecten. Er is geen eenduidige relatie bekend tussen de hoogte van de geurbelasting en de mate van klachten die ontstaan. Ook kan een onaangename geur veroorzaken dat mensen niet graag thuis zijn of naar buiten willen gaan (Op den Kamp, 2006). Voor de mate van geurhinder geeft de Omgevingswet geen waarden of bandbreedten. Wel zijn er wettelijke geurnormen waaraan men zich moet houden.

De gemeente moet bij een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling rekening houden met de geur door activiteiten op geurgevoelige gebouwen (artikel 5.92 lid 1 Bkl). Dit werkt twee kanten op:

- enerzijds bij het mogelijk maken van het verrichten van activiteiten in de buurt van gevoelige gebouwen, en
- anderzijds bij het toelaten van geurgevoelige gebouwen in de buurt van reeds bestaande geur veroorzakende bedrijven.

De gemeente moet overwegen wat de beste locatie is voor een activiteit of voor een geurgevoelig gebouw. De geur van een activiteit op een geurgevoelig gebouw moet aanvaardbaar zijn (artikel 5.92 lid 2 Bkl). Dit wordt verder ook geborgd in artikel 2.1 lid 4 van de Omgevingswet.

Onderhavig initiatief betreft het uitbreiden van een agrarisch bedrijf. Bij de besluitvorming omtrent de ontwikkeling van dit bedrijf dient in het kader van het aspect ‘geur’ antwoord gegeven te worden op de vraag of er ter plaatse van omliggende geurgevoelige objecten een minimaal aanvaardbaar woon- en leefklimaat gegarandeerd kan worden. Dit borgt de belangen van deze objecten.

Zoals in de vorige paragraaf reeds is aangegeven, bevinden de meest nabijgelegen geurgevoelige objecten zich in de nieuwe situatie op een afstand van circa 42 meter van de inrichting. Dit betreffen de woningen Prinsenlaan 37 en Nieuwe Weteringseweg 151. De regelgeving omtrent geur afkomstig van veehouderijen is opgenomen in paragraaf 22.3.6.2 van het tijdelijk omgevingsplan (‘bruidsschat’). Met het oog op het voorkomen of het beperken van geurhinder is bij het houden van landbouwhuisdieren met geuremissiefactor de geur op een geurgevoelig object door de activiteit niet hoger dan de waarde, zoals bedoeld in artikel 22.98 (zie figuur 5.1). Bovendien dient de afstand tussen de gevel van een dierenverblijf en een geurgevoelig object minimaal 50 meter binnen de bebouwde kom en 25 meter buiten de bebouwde kom te bedragen (artikel 22.103).

Geurgevoelig object	Waarde
Gelegen binnen de bebouwde kom en buiten een concentratiegebied geurhinder en veehouderij	2,0 ou_E/m^3
Gelegen binnen de bebouwde kom en binnen een concentratiegebied geurhinder en veehouderij	3,0 ou_E/m^3
Gelegen buiten de bebouwde kom en buiten een concentratiegebied geurhinder en veehouderij	8,0 ou_E/m^3
Gelegen buiten de bebouwde kom en binnen een concentratiegebied geurhinder en veehouderij	14,0 ou_E/m^3

Figuur 5.1 Waarde voor geur ouE/m³ als 98-percentiel op een geurgevoelig object bij geur door het houden van landbouwhuisdieren met geuremissiefactor (tabel 22.3.10 “Omgevingsplan gemeente De Bilt”)

Voor een niet-concentratiegebied, waarin het bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 is gelegen, geldt een maximale geurbelasting van 2,0 odour units per kubieke meter lucht (OU/m³) binnen de bebouwde kom en een norm van 8,0 OU/m³ buiten de bebouwde kom. Op dit moment worden op het bedrijf 84.500 vleeskuikens gehouden, met een totale geuremissie van 27.885 OU/sec. De realisatie van de overdekte uitlopen leidt niet tot een toe- of afname van de geuremissie. De dieraantallen en de toegepaste huisvestingssystemen blijven gelijk ten opzichte van de vergunde situatie. De gehuisveste dieren krijgen enkel meer leefruimte ter beschikking. In de bestaande stallen heerst onderdruk. Daardoor zal de lucht, en daarmee geur, via het ventilatiesysteem van de bestaande stallen worden afgevoerd (zie voor verdere uitleg bijlage 5). Er ontstaan met het toevoegen van de overdekte uitlopen geen nieuwe emissiepunten voor geur. Daaruit volgt dat het woon- en leefklimaat ter plaatse van de omliggende gevoelige objecten niet wijzigt in relatie tot geur.

Zoals reeds aangegeven, geldt volgens het tijdelijk omgevingsplan (‘bruidsschat’) een minimaal in acht te nemen afstand tussen de dichtstbijzijnde gevel van een stal waarin dieren worden gehouden en de gevel van het dichtstbijzijnde geurgevoelige object. Tot geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom moet een afstand van 25 meter gerekend worden. Aan deze afstand wordt, na de realisatie van de overdekte uitlopen, voldaan. Hiermee is een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor omwonenden gegarandeerd. Vanuit het aspect geurhinder zijn er geen belemmeringen voor de gewenste ontwikkelingen.

5.3 LUCHTKWALITEIT

De hoofdlijnen voor regelgeving rondom luchtkwaliteitseisen staan beschreven in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) afdeling 2.2. De luchtkwaliteit wordt hier aan de hand van verscheidene omgevingswaarden uiteengezet. Bij de start van een plan moet onderzocht worden of het effect relevant is voor de luchtkwaliteit. Hierbij moet aannemelijk worden gemaakt dat de luchtkwaliteit ‘niet in betekenende mate’ aangetast wordt. Daartoe is een algemene maatregel van bestuur ‘Niet in betekenende mate’ (Besluit NIBM) en een ministeriële regeling NIBM (Regeling NIBM) vastgesteld, waarin de uitvoeringsregels vastgelegd zijn die betrekking hebben op het begrip NIBM. De nieuwe regels maken onderscheid in plannen die wel en ‘niet in betekenende mate’ (NIBM) bijdragen aan de verslechtering van de luchtkwaliteit.

Als een plan NIBM aan de luchtkwaliteit bijdraagt, hoeft geen uitgebreid luchtonderzoek meer uitgevoerd te worden. Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 zijn de voorwaarden voor NIBM opgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

In artikel 2.5, eerste lid, van het Bkl zijn de omgevingswaarden voor fijnstof opgenomen. Voor PM_{10} gelden de volgende ten hoogste toelaatbare concentraties:

- 50 µg/m³ als 24-uurgemiddelde, dat ten hoogste 35 maal per kalenderjaar mag worden overschreden; en
- 40 µg/m³ als kalenderjaargemiddelde.

Voor $PM_{2,5}$ gelden de volgende ten hoogste toelaatbare concentraties:

- 25 µg/m³ als kalenderjaargemiddelde;
- 20 µg/m³ als over drie kalenderjaren berekend voortschrijdend gemiddelde van de kalenderjaargemiddelden; en
- 14,4 µg/m³ als over drie kalenderjaren berekend voortschrijdend gemiddelde van de kalenderjaargemiddelden.

De artikelen 5.53 en 5.54 van het Bkl gaan in op de NIBM-bijdrage van activiteiten. Het exploiteren van een veehouderij wordt hier niet genoemd. Wel wordt dit in artikel 3.200 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aangewezen als een milieubelastende activiteit, een zogenaamde 'mba'. In artikel 5.51, eerste lid onder c van het Bkl is bepaald dat er voor een 'mba' regels gelden, welke zijn gesteld met het oog op het beperken van verontreiniging van de lucht. Uit de artikelen 5.53 en 5.54 van het Bkl volgt dat er sprake is van een NIBM-project of -activiteit als de toename van de concentratie van PM_{10} niet hoger is dan 1,2 µg/m³, tenzij het gaat om exploitatie van een veehouderij, waarvan de emissie van PM_{10} vanuit de dierenverblijven meer bedraagt dan 800 kg per jaar.

De fijnstofemissies PM_{10} en $PM_{2,5}$ zijn afhankelijk van het aantal gehouden dieren en het toegepaste huisvestingssysteem. De realisatie van de overdekte uitlopen aan de bestaande stallen op het bedrijf leidt niet tot een toe- of afname van de fijnstofemissie, aangezien de dieraantallen en de toegepaste huisvestingssystemen gelijk blijven ten opzichte van de vergunde situatie. In de stallen heerst onderdruk. Daardoor wordt ook de lucht uit de overdekte uitlopen via het ventilatiesysteem van de bestaande stal afgevoerd (zie voor verdere uitleg bijlage 5). Er ontstaan geen nieuwe emissiepunten voor fijnstof. Er is derhalve sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in de omgeving. Dit betekent dat de gewenste activiteiten aan de regelgeving op het gebied van luchtkwaliteit voldoen. Vanuit het aspect luchtkwaliteit zijn er geen belemmeringen voor de uitbreiding van het bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139.

5.4 OMGEVINGSVEILIGHEID

In deze paragraaf komt aan de orde op welke wijze bij de activiteit de veiligheid gewaarborgd wordt. Gedoeld wordt op het waarborgen van de veiligheid ter voorkoming van branden, rampen of crises. De hoofdlijnen van het wettelijk kader omtrent de externe veiligheid zijn opgenomen in instructieregels in afdeling 5.1.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). In bijlage VII van het Bkl zijn activiteiten aangewezen als risicobronnen. Deze risicobronnen zijn van belang voor de regels over het plaatsgebonden risico en aandachtsgebieden. Het betreft de volgende activiteiten:

- Activiteiten met gevaarlijke stoffen bij bedrijven. Dit zijn verschillende milieubelastende activiteiten uit het Besluit activiteiten leefomgeving.
- Het basisnet vervoer gevaarlijke stoffen (weg, water en spoor).
- Buisleidingen met gevaarlijke stoffen die zijn aangewezen als milieubelastende activiteit in het Besluit activiteiten leefomgeving.
- Windturbines die zijn aangewezen als milieubelastende activiteit in het Besluit activiteit leefomgeving.

Omgevingsveiligheid beschrijft de risico's die ontstaan als gevolg van opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen en windturbines. Voor omgevingsveiligheid zijn regels opgenomen in paragraaf 5.1.2 van het Bkl. De paragrafen 5.1.2.2 tot en met 5.1.2.6 van het Bkl gaan over het toelaten van (beperkt) kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en (beperkt) kwetsbare locaties in verband met het externe veiligheidsrisico van een activiteit die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Grenswaarden en standaardwaarden voor het Plaatsgebonden Risico (PR) ten aanzien van (zeer) (beperkt) kwetsbare gebouwen en (beperkt) kwetsbare locaties zijn opgenomen in artikel 5.6 tot en met artikel 5.11a van het Bkl.

Risicovolle activiteiten hebben van rechtswege aandachtsgebieden (art. 5.12 Bkl). Het opnemen van aandachtsgebieden in een omgevingsplan is niet verplicht. Aandachtsgebieden zijn gebieden rond activiteiten met gevaarlijke stoffen die zichtbaar maken waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende beschermd zijn tegen de gevolgen van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Aandachtsgebieden zijn er voor brand, explosie en gifwolk. Afhankelijk van het type activiteit met gevaarlijke stoffen zijn er voor het aandachtsgebied in de regelgeving vaste afstanden vastgesteld of zijn deze afstanden rekenkundig te bepalen (bijlage VII Bkl). Aandachtsgebieden worden zichtbaar gemaakt in het Register externe veiligheidsrisico's (REV). Binnen een aandachtsgebied kan sprake zijn van een voorschriftengebied. Een gemeente kan in het omgevingsplan afzien van aanwijzing van een brand- of explosievoorschriftengebied of een kleiner brand- of explosievoorschriftengebied aanwijzen (art. 5.14 Bkl). Als het initiatief ligt in een voorschriftengebied, dan gelden voor nieuwbouw aanvullende bouweisen uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (art. 4.90 tot en met 4.96 Bbl). Voor zeer kwetsbare gebouwen, zoals scholen, kinderdagopvang, en verzorgingstehuizen, geldt altijd een voorschriftengebied, en gelden dus aanvullende bouweisen bij nieuwbouw (art. 5.14 Bkl).

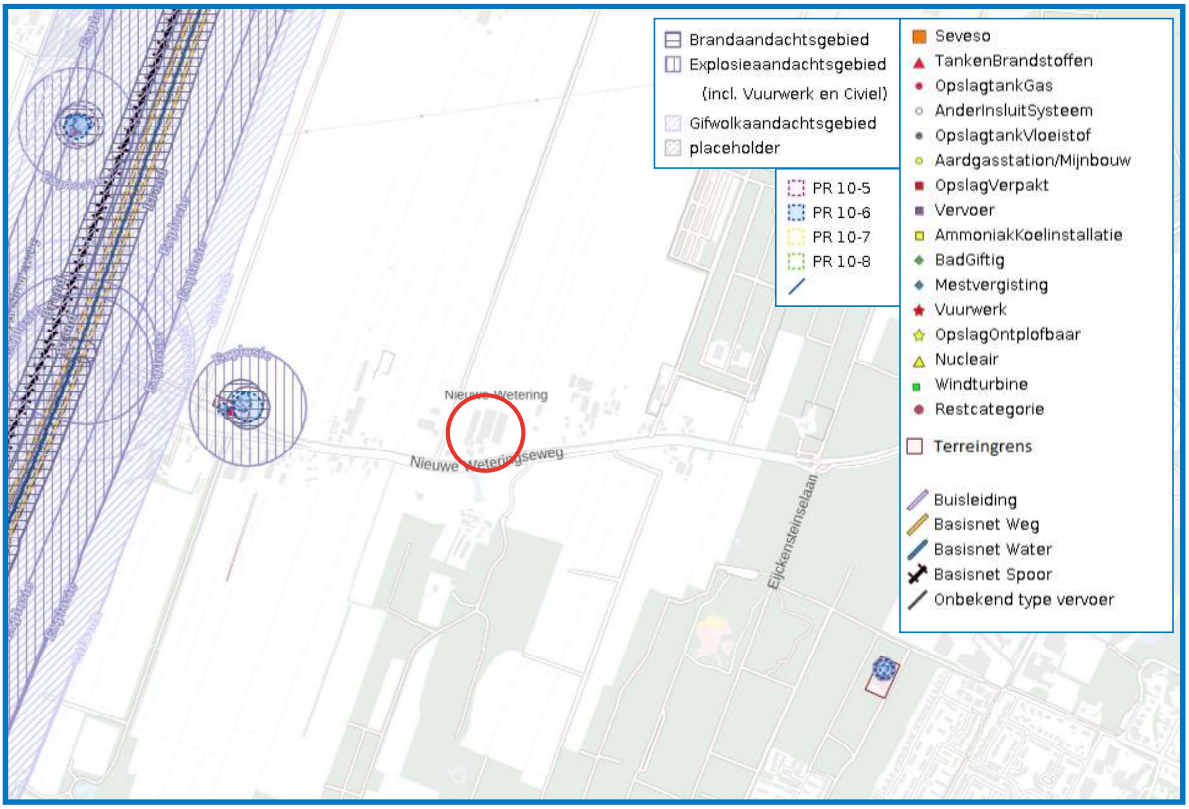
Los van een eventueel voorschriftengebied kan een gemeente aanvullende eisen stellen, bijvoorbeeld aan vluchtroutes en de bereikbaarheid van het gebied door hulpdiensten. Dergelijke eisen worden dan opgenomen in de omgevingsvergunning. Een berekening van het groepsrisico is onder de Omgevingswet optioneel; het is niet meer verplicht om het groepsrisico te bepalen, maar een gemeente mag hier nog wel om vragen (via een voorschrift) om de toelaatbaarheid van de situatie te beoordelen.

Naast de hiervoor genoemde regels over veelvoorkomende situaties zijn voor een aantal specifieke situaties nog de volgende delen van het Bkl van belang:

- Beperkingen in het belemmeringengebied (voormalige belemmeringenstrook in de huidige regelgeving) van buisleidingen: par. 5.1.2.3 Bkl.
- Veiligheid rond opslaan, herverpakken en bewerken van vuurwerk en pyrotechnische artikelen voor theatergebruik: par 5.1.2.4 Bkl.
- Veiligheid rond het bewerken en opslaan van ontplofbare stoffen voor civiel gebruik en op militaire objecten (par. 5.1.2.5 Bkl).
- Veiligheid rond luchthavens (par. 5.1.2.6 Bkl).

Voor de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan geldt dat er geen nieuwe kwetsbare bestemmingen gerealiseerd mogen worden binnen de 10^{-6} contour van een plaatsgebonden risico (indien aanwezig), en dat deze contour een richtwaarde is voor beperkt kwetsbare bestemmingen. Binnen een belemmeringenstrook mogen eveneens geen nieuwe kwetsbare objecten worden gerealiseerd.

In de omgeving van het projectgebied (rood omcirkeld) zijn een aantal risicobronnen gelegen, die relevant zijn vanuit het oogpunt van omgevingsveiligheid. Figuur 5.2 toont de ligging van deze risicobronnen. Het projectgebied is niet gelegen binnen een 10^{-6} contour, een belemmeringenstrook of een brandaandachtsgebied. Bovendien is er geen sprake van het realiseren van een nieuwe kwetsbare bestemming. Het aantal personen dat in het projectgebied verblijft zal niet toenemen als gevolg van onderhavig initiatief. De betreffende risicobronnen vormen daarmee geen belemmering voor het plan.

Figuur 5.2 Risicokaart externe veiligheid (bron: www.atlasleefomgeving.nl)

Verder gaat de “Wet vervoer gevaarlijke stoffen” in op het basisnet. Het transport van gevaarlijke stoffen moet primair via hoofdroutes op de weg, het spoor, of vaarwegen plaatsvinden; het netwerk van deze transportroutes wordt het basisnet genoemd. In artikel 12 wordt verwoord, in referentie tot het basisnet, dat de volgende belangen met elkaar in duurzaam evenwicht moeten zijn:

- het vervoer van gevaarlijke stoffen over het basisnet;
- het gebruik van de ruimte langs dat basisnet; en
- een maatschappelijk aanvaardbaar veiligheidsniveau in de nabijheid van dat basisnet.

De snelweg A27 wordt voor dergelijke transporten gebruikt. Het plan ligt op een zodanige afstand van deze hoofdroute dat beïnvloeding normaliter niet plaats zal vinden. Langs de westzijde van de A27 loopt een spoorlijn. Deze wordt eveneens gebruikt voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het spoortracé bevindt zich eveneens op grote afstand (circa 1.150 meter), waardoor er geen sprake is van enige invloed. Het agrarische bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 ligt ruimschoots buiten de aandachtsgebieden voor het basisnet.

Op de risicokaart is eveneens te zien wat de kans is dat er een overstroming plaatsvindt vanuit zeeën, meren of rivieren. Een groot deel van Nederland kan bij een overstroming onder water komen te staan, maar in werkelijkheid zullen de dijken niet allemaal tegelijk doorbreken. De kans op een overstroming wordt groter door klimaatverandering. Rivieren hebben meer piekafvoer en de zeespiegel stijgt. De kans op een overstroming is voor het projectgebied middelgroot (1/30 tot 1/300 per jaar). Onderhavig plan heeft geen betrekking op de realisatie van vitale en kwetsbare objecten, die bestand dienen te zijn tegen overstromingen. Bovendien wordt de grond rondom het beoogde bouwvlak bestemd als natuur, wat bijdraagt aan een klimaatbestendige inrichting van het gebied.

Vanuit het aspect omgevingsveiligheid zijn geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling te verwachten. Er is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.5 GELUID

In deze paragraaf komt aan de orde op welke wijze bij de activiteit rekening wordt gehouden met het aspect geluid. Het betreft geluid door activiteiten (wegen, spoorwegen, industrieterreinen en dergelijke).

5.5.1 Geluid door (spoor)wegen en industrieterreinen

Langs rijks-, provinciale- en gemeentewegen en langs waterschapswegen, lokale spoorwegen en hoofdspoorwegen geldt een standaardwaarde voor geluid. Een omgevingsplan dat een nieuw geluidgevoelig gebouw toelaat, voorziet erin dat het geluid op dat gebouw niet hoger is dan de standaardwaarde (artikel 5.78t Bkl). Slechts onder voorwaarden kan het geluid hoger zijn dan deze waarde. Hiervoor moet aangetoond worden dat er geen geluidbeperkende maatregelen kunnen worden getroffen om aan de standaardwaarde te voldoen, dat de overschrijding van de standaardwaarde door het treffen van geluidbeperkende maatregelen zoveel mogelijk wordt beperkt en dat het geluid op geluidgevoelige gebouwen niet hoger is dan de grenswaarde (artikel 5.78u Bkl). Geluidbeperkende maatregelen hoeven alleen in aanmerking te worden genomen als die financieel doelmatig zijn en als daartegen geen overwegende bezwaren van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of technische aard bestaan.

Als een projectlocatie nabij een weg ligt, kan het zijn dat deze in het geluidaandachtsgebied van die weg ligt. Het geluid in dat gebied kan hoger zijn dan de standaardwaarde voor geluid. Het geluid op een geluidgevoelig gebouw in een geluidaandachtsgebied moet aanvaardbaar zijn (artikel 5.78s Bkl). Langs rijks- en provinciale wegen kan sprake zijn van een geluidproductieplafond.

In het onderhavige geval is de projectlocatie gelegen binnen een geluidaandachtsgebied (van de N234). De gewenste ontwikkeling betreft de nieuwbouw van enkele overdekte uitlopen. Deze bouwwerken worden niet aangemerkt als een (nieuw) geluidgevoelig object in de zin van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

De gemeente De Bilt beschikt over diverse industrie- en bedrijventerreinen. Om deze terreinen kan een geluidszone liggen. Het bedrijf van initiatiefnemer is niet gelegen binnen een geluidszone van een industrie- of bedrijventerrein. De regels die de Omgevingswet hiervoor stelt, zijn daarom niet van toepassing. Derhalve vormt het aspect geluid geen belemmering voor de realisering van het onderhavige plan.

5.5.2 Geluid door activiteiten

Daarnaast is van belang of in het kader van een goede ruimtelijke ordening sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor de omgeving. Voor de beoordeling van geluid van bedrijfsmatige activiteiten op geluidgevoelige objecten wordt meestal aansluiting gezocht bij de richtwaarden zoals die in de VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering 2009' wordt gehanteerd (richtafstand 50 meter). In paragraaf 5.1 is reeds geconstateerd dat door toepassing van interne milieuzonering er mogelijk externe effecten zijn van het plan op de omgeving.

Nabij het projectgebied bevinden zich enkele woningen. Het woon- en leefklimaat ter plaatse van deze woningen moet van een aanvaardbaar niveau blijven. De gewenste ontwikkelingen vinden plaats in het buitengebied van de gemeente De Bilt, in het dorp Groenekan. Het buitengebied is primair bestemd voor agrarische activiteiten. Dit rechtvaardigt dat andere functies geluiden kunnen ervaren van agrarische activiteiten.

Binnen het projectgebied worden nu vleeskuikens gehouden in de bestaande stallen. Met onderhavig initiatief worden deze stallen voorzien van een overdekte uitloop, waardoor de dieren in een besloten ruimte blijven. De dieren komen alleen gedurende de dagperiode in de overdekte uitloop.

Verder is het belangrijk om helder te hebben dat het hier om kuikens gaat, geen kippen of hanen. Kuikens produceren minimaal geluid en al helemaal geen piekgeluiden, zoals het kraaien van hanen. De kuikens maken enkel een piepend geluid. De geluidsproductie van kuikens is minimaal ten opzichte van kippen en/of hanen. Voordat de kuikens uitgegroeid zijn tot kippen, is de opfokronde ten einde. Volgens het 'Beter Leven keurmerk met 1 ster' moeten de kuikens minimaal 56 dagen oud worden (dat is 8 weken). Hanen beginnen met kraaien op een leeftijd van circa 16 weken. Zo oud worden de dieren op het bedrijf niet. De geluidssterkte blijft dan ook dat van een kuiken.

Ten behoeve van onderhavige inrichting is in oktober 2022 een akoestisch onderzoek uitgevoerd door G&O Consult (rapportnummer 2760ao29422). Het rapport is als bijlage 6 bij deze motivering gevoegd. Hieronder is de conclusie uit het onderzoek opgenomen.

Het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau van 45/50 dB(A) etmaalwaarde wordt in de representatieve bedrijfssituatie niet overschreden. Voor wat betreft het maximaal geluidsniveau, op de geluidsgevoelige objecten, wordt voldaan aan de maximale grenswaarde van 70 dB(A). De indirecte hinder voldoet in alle situaties aan de voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A). Op 50 meter van de inrichtingsgrens vinden wel overschrijdingen plaats van de grenswaarden. Aangezien dit geen geluidgevoelige objecten betreffen, worden deze overschrijdingen niet bezwaarlijk geacht.

Binnen de milieuwetgeving en akoestiek worden er afwegingen verlangd voor wat betreft het toepassen van doeltreffende maatregelen en de 'beste beschikbare technieken (BBT)'. Op 15 februari 2017 is een "Uitvoeringsbesluit tot vaststelling van BBT-conclusies voor intensieve pluimvee- of varkensveehouderij" genomen. Onder 1.7 is dit voor het aspect geluid nader omschreven. Als basis wordt het opzetten en uitvoeren van een geluidsbeheersplan (BBT9) als BBT gezien. Met onderhavig onderzoek en de te stellen geluidvoorschriften kan hierin worden voorzien.

Om geluidemissies te voorkomen of te beperken (BBT10) worden één of meerdere combinaties van onderstaande maatregelen als BBT gezien:

- *Voldoende afstand in acht nemen, afstand tussen geluidbron en ontvanger vergroten, lengte van de distributiepijpen zo klein mogelijk te houden, voertuigbewegingen voor de voerverstrekking zo kort mogelijk houden. Onderhavige aanvraag voorziet niet in het oprichten van nieuwe gebouwen. Transportroutes worden zoveel als mogelijk afgeschermd door de aanwezige bebouwing. Het laden en lossen van dieren en het lossen van voer vindt op zo groot mogelijke afstand van de omliggende woningen plaats.*
- *Deuren en grote openingen van het gebouw sluiten, met name tijdens het voeren, ervaren personeel inzetten, vermijden van lawaaiige werkzaamheden in de nacht en het weekend, ten tijde van onderhoud maatregelen treffen ten behoeve van lawaaibeheersing, transportbanden en schroeven zoveel mogelijk geladen laten lopen, te schrapen buitenoppervlakken zo klein mogelijk houden. Ten behoeve van dierenwelzijn en diergezondheid zijn deuren in zijn algemeenheid gesloten. Alleen overdag is dit ten behoeve van de uitloop niet mogelijk. De ventilatoren zijn op een zo groot mogelijke afstand van de woningen gesitueerd.*
- *Geluidsarme hoogrenderende ventilatoren toepassen, geluidsarme pompen, compressoren en voersystemen. De ventilatievoorziening is overgedimensioneerd, waardoor de ventilatoren op een lager toerental zullen draaien in de nachtperiode. Dit heeft een geluidsreducerend effect.*
- *Daarnaast kan gedacht worden aan lawaaibeperkende maatregelen, trillingisolatie, afscherming van lawaaierige uitrusting en geluidisolatie van gebouwen. De activiteiten worden grotendeels afgeschermd door de aanwezige bebouwing. Het eigen materieel wordt in goede staat onderhouden in verband met de continuïteit van de bedrijfsvoering. Er worden geen installaties voorzien die trillinghinder kunnen veroorzaken.*
- *Tot slot kan nog gedacht worden aan maatregelen in de overdracht door het plaatsen van obstakels en laad- en losactiviteiten zoveel als mogelijk in de dagperiode laten plaatsvinden en te beperken op zon- en feestdagen. De reguliere activiteiten vinden zoveel als mogelijk in de dagperiode plaats. Op zon- en feestdagen vinden geen activiteiten plaats met uitzondering van het voeren van de dieren en het in bedrijf zijn van de ventilatie.*

Verondersteld mag worden dat de huidige bedrijfsvoering en de aanwezige outillage daarmee voldoet aan de huidige stand der techniek. De aangevraagde situatie voor de inrichting aan de Nieuwe Weteringseweg 139 te Groenekan wordt voor het aspect geluid vergunbaar geacht.

Ook uit het akoestisch onderzoek blijkt dat er sprake zal zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse van (geluid)gevoelige objecten in de omgeving van de inrichting. Met voorgenomen veranderingen worden geen nadelige gevolgen voor de geluidbelasting op de omliggende woningen verwacht, mede gezien de beperkte geluidsproductie van kuikens en het feit dat de dieren enkel gedurende de dagperiode buiten kunnen verblijven. Het aspect geluid vormt geen belemmering voor het initiatief.

5.6 TRILLINGEN

Trillingen kunnen nadelige gevolgen hebben voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Ze kunnen effect hebben op het welzijn van mensen of schade aan gebouwen veroorzaken. De Omgevingswet beschermt om die reden (delen van) gebouwen en de mensen die daarin verblijven tegen trillingen van activiteiten.

Artikel 5.80 van het Bkl wijst gebouwen of gedeeltes van gebouwen met de gebruiksfunctie ‘wonen’ aan als trillinggevoelige gebouwen. Hieronder vallen alle gebouwen met een woonfunctie, zoals woningen en verzorgingshuizen. Aangezien de beoogde ontwikkeling betrekking heeft op de realisatie van extra ruimte voor dieren (lichte industriefunctie voor het houden van dieren) kan er worden gesteld dat er geen sprake is van trillinggevoelige gebouwen. Bovendien is het bedrijf niet in de nabijheid van drukke wegen, spoorwegen of een industrieterrein gelegen. Derhalve vormt het aspect ‘trillingen’ geen belemmering voor de nieuwbouw van de overdekte uitlopen.

5.7 VERKEER EN PARKEREN

Het parkeren van alle voertuigen geschiedt op eigen terrein. Er zijn binnen het projectgebied tien parkeerplaatsen aanwezig ten behoeve van het agrarische bedrijf. Dit is voldoende om te voorzien in de parkeerbehoefte. Ten behoeve van de nieuwbouw van de overdekte uitlopen zijn geen nieuwe parkeerplaatsen noodzakelijk. De bestaande erfverharding zal uitgebreid worden ter plaatse van de uitlopen. De nieuwe bebouwing moet bereikt kunnen worden voor de noodzakelijke aan- en afvoer. Bovendien worden op deze wijze de draaicirkels van de voertuigen die op het bedrijf moeten laden, lossen en parkeren op eigen terrein gerealiseerd. Er is ruim voldoende ruimte op het erf voor meerdere vrachtauto’s, zodat geen (vracht)auto’s op de openbare weg hoeven te wachten. Op de locatie is ook een boerderijwinkel aanwezig. De parkeerbehoefte ten behoeve van de boerderijwinkel wijzigt niet. Voor de boerderijwinkel is in voldoende parkeergelegenheid voorzien.

In de huidige situatie is er reeds sprake van diverse bedrijfsmatige verkeersbewegingen. Ten opzichte van de vergunde situatie neemt het aantal vervoersbewegingen af. De verschillende verkeersbewegingen – die horen bij een productieronde – zullen één keer minder per jaar plaatsvinden, vanwege het houden van de vleeskuikens conform het concept ‘Beter Leven keurmerk met 1 ster’ van de Dierenbescherming. Door de langzame groei van de dieren beslaat iedere productieronde een langere periode. De aanwezige boerderijwinkel ondergaat geen wijziging met de beoogde situatie, waardoor de verkeer aantrekkende werking niet verandert.

Voor de ontsluiting van het bedrijf zijn twee inritten vanaf de Nieuwe Weteringseweg aanwezig. De meest oostelijk gelegen inrit wordt hoofdzakelijk gebruikt voor de agrarische bedrijfsdoeleinden, zoals de aan- en afvoer van dieren, de aanvoer van voer en de afvoer van mest en alle andere verkeersbewegingen. Ook bezoekers van de boerderijwinkel maken gebruik van deze inrit. De andere inrit kan hoofdzakelijk gebruikt gaan worden voor privédoeleinden. Op deze wijze ontstaat een veiligere situatie rondom de bedrijfswoning. Deze situatie zal als gevolg van de nieuwbouw van de overdekte uitlopen niet wijzigen. Ook het aantal inritten blijft gelijk.

De infrastructurele ontsluiting van het projectgebied is goed. Het bedrijf wordt verlaten via de Nieuwe Weteringseweg, een weg met voldoende breedte, waar een snelheidsregime van 80 kilometer per uur geldt. De Nieuwe Weteringseweg is een provinciale weg (N234). De weg vormt een noord-zuidroute tussen Soest en Groenekan en heeft een interlokaal belang. Aanpassingen aan de wegenstructuur zijn niet noodzakelijk. Het perceel is te bereiken zonder (kwetsbare) dorpskommen te doorsnijden. Op circa 1,2 kilometer afstand zijn de op- en afritten van de snelweg A27 gelegen. Verkeerskundig leiden de gewenste ontwikkelingen niet tot problemen.

5.8 BODEMKWALITEIT

Met de invoering van de Omgevingswet is er veel veranderd op het gebied van bodembescherming en bodemsanering. Zo is de “Wet bodembescherming” komen te vervallen. Uitgangspunt van de Omgevingswet is duurzaam bodembeheer: het waarborgen van de gebruikswaarde van de bodem (vaste bodem en grondwater) en het faciliteren van het duurzaam gebruik van de functionele eigenschappen van de bodem, door het in onderling samenhang:

- beschermen van de bodem tegen nieuwe verontreinigingen en aantastingen;
- evenwichtig toedelen van functies aan locaties en het stellen van andere regels die met het oog daarop nodig zijn in het omgevingsplan, rekening houdende met de kwaliteit van de bodem;
- duurzaam en doelmatig beheren van de resterende historische verontreinigingen / aantastingen.

In het Besluit activiteiten leefomgeving zijn gedragsregels en voorzieningen met het oog op de bescherming van de bodem voorgeschreven. Paragraaf 5.1.4.5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving bevat instructieregels omtrent het tegengaan van bouwen op verontreinigde bodem, die gemeentes voor bodem in het omgevingsplan moeten verwerken. Deze voorschriften hebben uitsluitend betrekking op een bodemgevoelig gebouw. Een bodemgevoelig gebouw wordt in artikel 5.89g van het Bkl beschreven als een gebouw of een gedeelte van een gebouw dat de bodem raakt, voor zover aannemelijk is dat personen meer dan twee uur per dag aaneengesloten aanwezig zullen zijn. Aangezien de beoogde ontwikkeling betrekking heeft op de realisatie van extra ruimte voor dieren kan er worden gesteld dat er geen sprake is van bodemgevoelige gebouwen. Er zullen hier geen personen langer dan twee uur per dag aaneengesloten aanwezig zijn. Derhalve vormt het aspect bodemkwaliteit geen belemmering voor de nieuwbouw van de overdekte uitlopen. Het uitvoeren van een bodemonderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

De grond waarop de nieuwbouw van de gewenste bouwwerken plaatsvindt, heeft reeds een agrarische bestemming en is in het verleden landbouwkundig gebruikt. Verwacht mag worden dat deze grond niet verontreinigd is. De stallen, waaraan de overdekte uitlopen worden gebouwd, zijn na 1994 opgericht. Dat betekent dat kan worden uitgesloten dat asbesthoudende materialen aanwezig zijn in of op de stallen. Van een eventuele druppelzone, waar asbestvezels vanaf het dak in de bodem terecht komen, is geen sprake. Bovendien zijn de stallen voorzien van goed functionerende dakgoten met afvoer. In gebouw C, de werktuigenberging, heeft tot circa vijf jaar geleden een dieselolietank gestaan. Deze stond op een vloeistofkerende betonnen vloer en in een lekbak. Het is niet aannemelijk dat deze tank een vervuiling in de bodem heeft veroorzaakt, zeker niet op de plek waar de overdekte uitlopen worden gebouwd. Geconcludeerd wordt dat het aspect ‘bodem’ geen belemmering is voor de te realiseren overdekte uitlopen.

De bodem ter plaatse van het bedrijf is opgebouwd uit zand (hoge zwarte enkeerdgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand). Ten behoeve van de nieuwbouw vinden graafwerkzaamheden plaats. De grond die hierbij vrijkomt, wordt elders op het perceel gebruikt om hoogteverschillen te vereffenen. Aangezien sprake is van zandgrond is het uitvoeren van sonderingen niet noodzakelijk. Voor de omgevingsvergunning wordt het plan nader constructief onderbouwd. Op het Geoportaal van de Omgevingsdienst regio Utrecht is te zien dat er mogelijk sprake is van een gedempte sloot tussen de stal A2 en E. Het is de verwachting dat dit geen gevolgen heeft voor de bouw van de overdekte uitloop aan stal E, aangezien deze sloot waarschijnlijk ter hoogte van de oostgevel van stal A2 heeft gelegen. Bij het uitvoeren van graafwerkzaamheden ten behoeve van de uitloop aan stal E zal hier rekening mee gehouden worden.

Voor veehouderijen gelden algemene rijksregels van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Hoofdstuk 3 van het Bal bevat de aanwijzing van wat er onder de milieubelastende activiteit valt en wat vergunningplichtig is. Ook staat hier welke inhoudelijke regels gelden. De milieubelastende activiteit veehouderij staat in paragraaf 3.6.1 van het Bal. Deze activiteit kan schadelijk zijn voor het milieu. De nadelige gevolgen zijn vooral emissies van ammoniak en fijnstof, geurhinder, verontreiniging van de bodem en lozingen.

Bij het houden van dieren in een dierenverblijf gelden regels om de bodem te beschermen (paragraaf 4.82 van het Bal). Het gaat om voorschriften om verontreiniging van de bodem te voorkomen. Bij de uitbreiding van onderhavig bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 wordt aan deze voorschriften gehouden. De vloer van de overdekte uitlopen zal bestaan uit een aaneengesloten bodemvoorziening, te weten een betonvloer. Vloeistoffen die vrijkomen, worden opgevangen. De bodembeschermende voorzieningen zijn bestand tegen de inwerking van meststoffen en bieden genoeg opvangcapaciteit. Daarnaast zijn de vul- en aftappunten zoveel mogelijk lekdicht. Deze good-housekeeping-maatregelen schrijft het Bal niet precies voor. Wel zijn die maatregelen een onderdeel van de specifieke zorgplicht van het Bal (artikel 2.11).

5.9 FLORA EN FAUNA

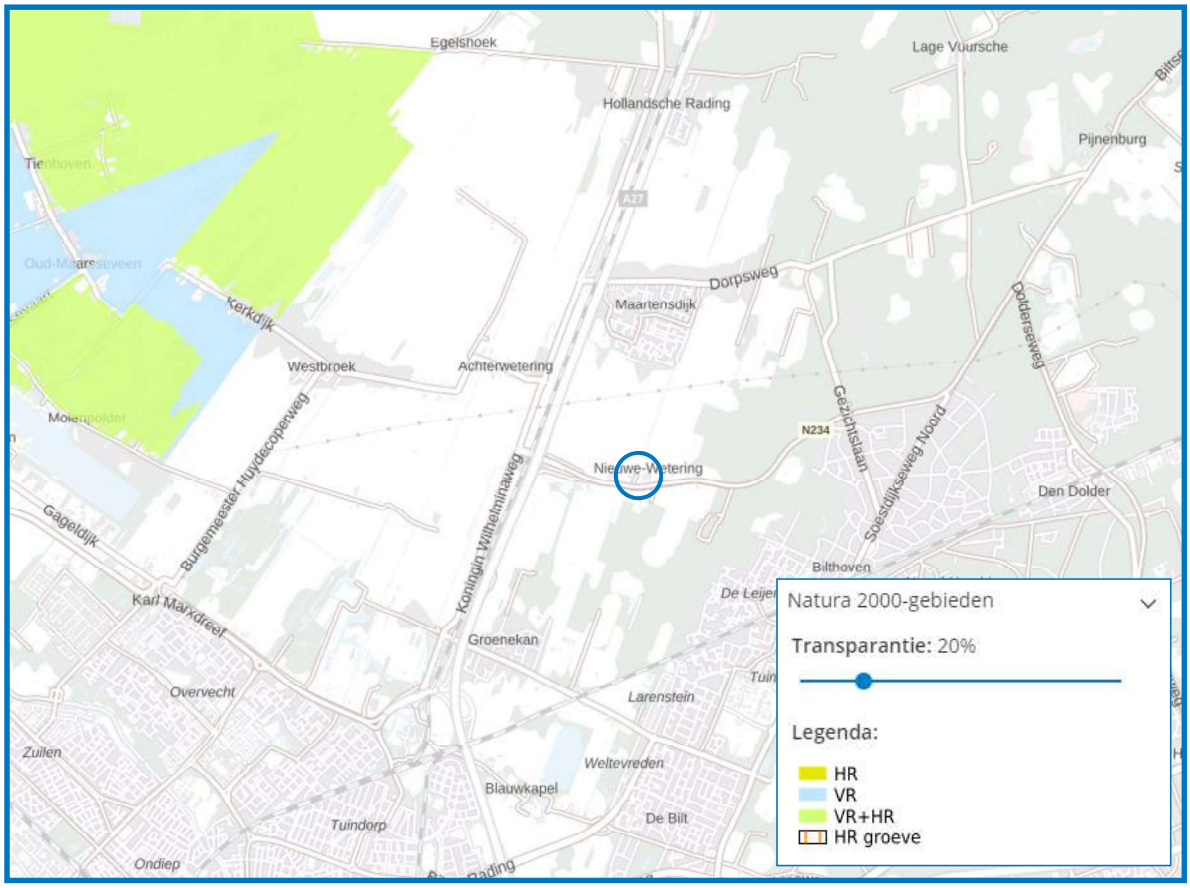
De Wet natuurbescherming (Wnb) gaat op in de Omgevingswet: de “Aanvullingswet natuur Omgevingswet”, het “Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet” en de “Aanvullingsregeling natuur Omgevingswet”. Deze regels komen grotendeels overeen met de regels die zijn opgenomen in de huidige Wnb. Er is sprake van een beleidsneutrale overgang. Het huidige normenkader, de instrumenten en de bevoegdheidsverdeling voor het natuurbeschermingsrecht blijft ongewijzigd. Het gaat hierbij in de eerste plaats om regels voor de gebiedsbescherming van aangewezen Natura 2000-gebieden, regels voor de soortenbescherming van te beschermen planten en diersoorten (waaronder vogels) en regels ter bescherming van houtopstanden. Het gebieds- en soortenbeschermingsregime vloeit voor een belangrijk deel voort uit twee Europese richtlijnen, te weten de Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en de Habitatrichtlijn (92/43/EEG).

In de Omgevingswet is een algemene zorgplicht opgenomen voor eenieder om voldoende zorg te dragen voor Natura 2000-gebieden, voor bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

5.9.1 Gebiedsbescherming: Natura 2000

Natura 2000 is het Europese netwerk van beschermde natuurgebieden in de Europese Unie. Dit netwerk verbindt bestaande natuurgebieden die vallen onder de Europese Vogelrichtlijn- of de Habitatrichtlijngebieden. Landen wijzen beschermingszones aan en stellen een beheerplan op om deze natuurgebieden te beschermen. In Nederland gaat het om 162 gebieden. De Vogel- en Habitatrichtlijn is bedoeld ter bescherming van bedreigde levensgemeenschappen van planten en dieren en bedreigde soorten van planten en dieren en hun leefgebieden. De soortenbescherming komt verderop in dit hoofdstuk aan de orde. Ten aanzien van de gebiedsbescherming is het de bedoeling dat plannen en projecten eenduidig en integraal worden getoetst op hun invloed op de te beschermen natuurwaarden in deze Vogel- en Habitatrichtlijngebieden.

In de omgeving van het bedrijf is een Natura 2000-gebied gelegen (zie figuur 5.3). Ten noordwesten van het bedrijf, op circa 4,0 kilometer afstand, is Natura 2000-gebied 'Oostelijke Vechtplassen' gelegen. Ten behoeve van de gewenste ontwikkeling dient beoordeeld te worden of onderhavig initiatief leidt tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van dit beschermde Natura 2000-gebied. Als niet op voorhand kan worden uitgesloten dat het project significante gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied, moet een passende beoordeling worden opgesteld.

Figuur 5.3 Kaart Natura 2000-gebieden (◯ = planlocatie), bron: www.atlasleefomgeving.nl

Gezien de afstand van de locatie tot het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied zijn overige effecten (trilling, geluid, licht, en dergelijke), anders dan stikstofemissie, op voorhand uitgesloten. Ten behoeve van de stikstofemissie dient getoetst te worden of er sprake is van een toename van stikstofemissie en of deze toename leidt tot stikstofdepositie.

De referentiesituatie bij ruimtelijke plannen betreft de feitelijk aanwezige, planologisch legale situatie. Een plan dat voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling die ten opzichte van de feitelijk aanwezige, planologisch legale situatie ten tijde van de vaststelling leidt tot een toename van stikstofdepositie op overbelaste stikstofgevoelige natuurwaarden in een Natura 2000-gebied, is een plan dat significante gevolgen kan hebben en dat passend beoordeeld moet worden.

Op 12 december 2018 is voor het bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 een vergunning verleend, in het kader van de voormalige Wet natuurbescherming, voor het houden van 49.500 vleeskuikens (OW-code HE 5.8 in combinatie met OW-code AP 100.4), 64.500 vleeskuikens (OW-code HE 5.9), en 5 paarden ouder dan 3 jaar (OW-code HL 1.100) met een totale ammoniakemissie van 3.305 kg NH_3. Tevens is er een tweede situatie vergund voor het houden van 113.380 opfokhennen met een totale ammoniakemissie van 8.599 kg NH_3. De diertabel is als bijlage 2 bij deze motivering opgenomen. De stallen zijn overeenkomstig de verleende vergunningen gerealiseerd en in gebruik genomen.

Het is de wens van initiatiefnemer iedere aanwezige stal te voorzien van een overdekte uitloop. Dit leidt niet tot een wijziging van de stalsystemen en de dieraantallen in de bestaande stallen in vergelijking met de vergunde situatie op het bedrijf. In de stal heerst onderdruk waardoor ook de lucht uit de overdekte uitlopen via het ventilatiesysteem van de stal wordt afgevoerd (zie voor verdere uitleg bijlage 5). Er is geen sprake van een toename van de ammoniakemissie. De gewenste situatie zal geen significant negatief effect hebben op natuurwaarden in de omgeving ten opzichte van de feitelijk aanwezige, planologisch legale situatie. Er is geen sprake van een negatief effect op Natura 2000-gebieden.

5.9.2 Gebiedsbescherming: Natuurnetwerk Nederland

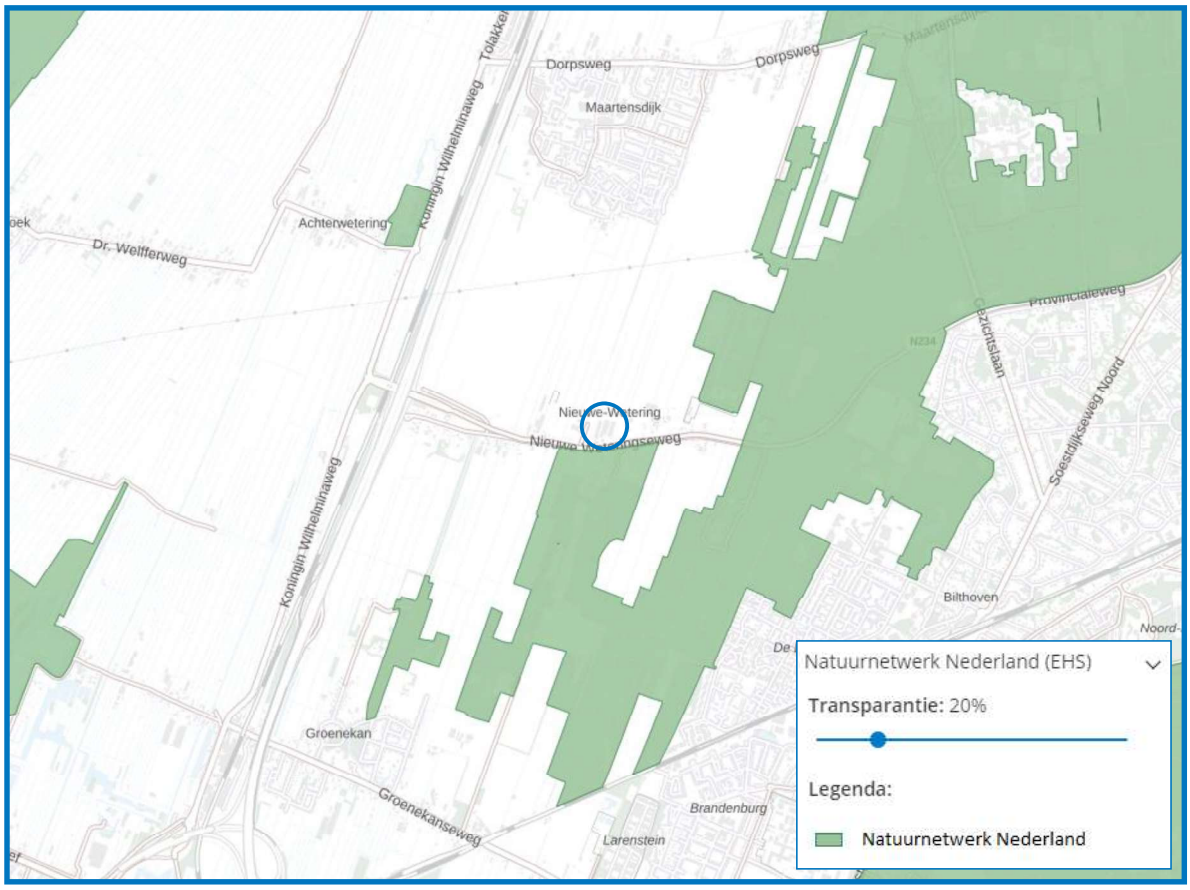
De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is in 1990 in het leven geroepen om de achteruitgang van de natuur in Nederland een halt toe te roepen. De EHS wordt gedefinieerd als ‘het samenhangend netwerk van in (inter)nationaal opzicht belangrijke, duurzaam te behouden ecosystemen’. Uit deze definitie wordt duidelijk welk doel de EHS moet dienen, namelijk: het duurzaam behouden van ecosystemen die in nationaal of zelfs internationaal opzicht belangrijk zijn. Het middel om dat doel te bereiken is het tot stand brengen van een samenhangend netwerk van natuurgebieden met daartussen ecologische verbindingen. In juni 2013 kondigde staatssecretaris Dijksma aan dat de overheid de naam Natuurnetwerk Nederland (NNN) gaat gebruiken in plaats van Ecologische Hoofdstructuur.

Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de begrenzing en ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Tot die tijd was de Rijksoverheid verantwoordelijk. In het natuurpact hebben de provincies met het Rijk afgesproken om tot 2027, 80.000 hectare extra natuur in te richten. Het NNN moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen een aaneengesloten ‘pan- Europees Ecologisch Netwerk (PEEN)’ vormen.

Het NNN omvat in de provincie Utrecht zo'n 30.000 hectare natuur. Een bonte afwisseling van vochtige bossen, droge bossen, heide, stuifzand, bloemrijke graslanden, rietlanden en plassen. Het is het leefgebied van talloze planten en dieren, maar ook het gebied waar veel mensen naar toe komen om te genieten en te ontspannen. De kwaliteit van de natuur staat onder druk door versnippering, verdroging en vermesting. Daarom is in de provincie Utrecht sinds 1990 landbouwgrond omgevormd tot natuurterrein. Hiermee is het NNN versterkt.

Het provinciaal beleid met betrekking tot het NNN binnen de provincie Utrecht is opgenomen in de “Omgevingsvisie provincie Utrecht”. De juridische uitwerking van het beleid in het kader van het NNN is beschreven in de “Omgevingsverordening provincie Utrecht”. Daarnaast is er binnen de provincie Utrecht circa 3.000 hectare grond, die grenst aan het NNN, aangewezen als behorende tot de zogenaamde ‘Groene Contour’. In deze zone wordt stapsgewijs natuur toegevoegd en deze zone gaat uiteindelijk deel uitmaken van het NNN. In de Provincie Utrecht zijn naast het NNN ook de ‘Groene Contour’ en weidevogelkerngebieden in de Omgevingsverordening aangewezen als beschermde gebieden.

NNN-gebieden worden beschermd wanneer zij tevens zijn aangewezen op grond van natuurbeschermende regelgeving of wanneer in het gebied een activiteit wordt opgericht of uitgebreid. Ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen geldt binnen het NNN het ‘nee, tenzij’-principe. Ook wanneer een activiteit of ontwikkeling plaatsvindt buiten het netwerk kan dit aantasting geven van de ecologische waarden binnen het NNN. Dit is in ieder geval aan de orde als een ontwikkeling een negatief effect heeft op de waarden van het NNN vanwege geluid, licht of betreding. Deze opsomming is niet uitputtend bedoeld, ook schaduwwerking, windturbulentie of het oprichten van een afscheiding langs een natuurgebied – waardoor migratie niet langer mogelijk is – kan negatieve effecten hebben op de aanwezige waarden. In de omgeving van het bedrijf zijn enkele natuurgebieden gelegen (zie onderstaande figuur 5.5).

Figuur 5.5 Kaart Natuurnetwerk Nederland (EHS), bron: www.atlasleefomgeving.nl (= planlocatie)

Onderhavige ontwikkeling betreft het wijzigen van het bouwvlak ten behoeve van het realiseren van overdekte uitlopen aan de pluimveestallen in verband met dierenwelzijn en de ontwikkeling naar een toekomstbestendige en duurzame veehouderij. Het projectgebied maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland. Het vormt ook geen verbinding tussen twee of meerdere gebieden. Er is dus geen sprake van versnippering van het samenhangende netwerk. Gezien de aard van de plannen zullen de omgevingscondities gelijk blijven, waardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet worden aangetast. Bovendien is er geen sprake van een toename van de ammoniakemissie (zie subparagraaf 5.9.1). Vervolgonderzoek in het kader van het NNN wordt niet noodzakelijk geacht.

5.9.3 Soortenbescherming

Artikel 5.1, tweede lid onder g van de Omgevingswet bepaalt dat het verboden is een flora- en fauna-activiteit te verrichten zonder omgevingsvergunning. Onder een flora- en fauna-activiteit wordt verstaan: een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten (bijlage bij artikel 1.1. Omgevingswet). Een ecologisch onderzoek kan uitwijzen of een activiteit gevolgen heeft voor dieren of planten. Als er negatieve gevolgen zijn, dan houdt dat in dat er sprake is van een flora- en fauna-activiteit. Een omgevingsvergunning mag in dat geval alleen worden verleend als het voldoet aan de beoordelingsregels van artikel 8.74 lid j van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Voor onderhavig plan is een QuickScan uitgevoerd door Fopma NatuurAdvies (datum 24 december 2021, rapport FS20211224, versie 1.0). Dit onderzoek is als bijlage 7 opgenomen bij deze motivering. Uit het onderzoek komen de volgende bevindingen naar voren.

Vogels
Er zijn geen effecten op jaarrond beschermde vogelsoorten te verwachten. Effecten op jaarrond beschermde soorten (categorie 1 t/m 4) zijn uitgesloten. Wel kunnen er in het voorjaar vogels gaan broeden in het gebouw of in de directe omgeving. Dit hoeft niet het geval te zijn, derhalve geldt het voorzorgbeginsel. Werkzaamheden moeten daarom buiten het broedseizoen aanvangen.

Omdat geen ontheffingen worden verleend voor het verstoren van vogels en / of het vernielen van nesten wordt geadviseerd om de werkzaamheden voor het broedseizoen (globale richtlijn 15 maart–15 juli) uit te voeren of te beginnen na 15 juli. Voorkom het vestigen van broedvogels op het bouwperceel door het plaatsen van wapperende zakken of enkele linten. Het weren van vogels is niet verboden en hiermee voorkom je dat er broedende vogels verstoord worden. Op deze wijze zijn effecten op vogels uitgesloten.

Vleermuizen
Het is mogelijk dat vleermuizen rond de stallen en het woonhuis foerageren. De geplande ingrepen hebben hier geen invloed op. Er zijn geen verblijfplaatsen in het projectgebied aangetroffen. Mede door het ontbreken van plaatsen waar vleermuizen beschutting kunnen zoeken, zijn effecten op vleermuizen uitgesloten.

Overige grondgebonden zoogdieren
Er zijn geen waarnemingen van grondgebonden zoogdieren in het projectgebied. Effecten op zoogdieren zijn uitgesloten.

Reptielen, amfibieën en vissen
Er zijn geen reptielen waargenomen in het projectgebied en het habitat is er ook niet optimaal voor. Effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten. Effecten op amfibieën en vissen zijn vanwege het ontbreken van geschikt habitat in het gebied eveneens uitgesloten.

Vlinders, libellen en juffers
Effecten op dagvlinders, libellen en juffers zijn vanwege het ontbreken van geschikt habitat in het gebied uitgesloten.

Vaatplanten
In het gebied is geen geschikt habitat aanwezig voor beschermde soorten. Effecten op beschermde soorten kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige doorsoorten
In het gebied zijn geen andere beschermde diersoorten aangetroffen.

Vanuit de soortenbescherming zijn er geen belemmeringen te verwachten voor de voorgenomen ingreep, mits de in de QuickScan genoemde voorwaarden in acht worden genomen. Het landschapsinrichtingsplan voorziet in de aanleg van nieuwe erfbeplanting. Dit draagt bij aan een verhoging van de ecologische waarden ter plaatse, zoals beschutting, nestgelegenheid, uitkijkpost, geleidingsroute en voedsel voor kleine zoogdieren, vogels, amfibieën, libellen en andere ongewervelden.

5.9.4 Bescherming houtopstanden

Houtopstanden die onder de werking van de Omgevingswet vallen, mogen alleen worden gekapt als aan bepaalde voorwaarden is voldaan. De kap moet van tevoren worden gemeld bij Gedeputeerde Staten van de provincie. Na de (gemelde) kap dient de eigenaar van de houtopstand ervoor te zorgen dat drie jaar na het kappen van het bos, hetzelfde areaal bos aanwezig is in de vorm van jonge beplanting. Provinciale Staten kunnen in een verordening regels stellen over het indienen van de melding en over de wijze waarop moet worden herbeplant. Het kappen van beschermde bomen is in onderhavige situatie niet aan de orde.

5.10 LICHTHINDER

De nieuw te bouwen overdekte uitlopen worden alleen tijdens de dagperiode gebruikt. Significante veranderingen ten aanzien van de nachtelijke lichtuitstraling zijn dan ook niet te verwachten.

5.11 KABELS EN LEIDINGEN

In verband met onder andere graafschade moet er bij bouwprojecten worden vastgesteld of de aanwezigheid van kabels en / of (buis)leidingen risico's met zich meebrengen. Ook zijn bijvoorbeeld elektriciteitskabels voor het hoog- en middenspanningsnet langs het spoor aangewezen (artikel 9.20 Bal). Om te bepalen of er sprake is van enige belemmering voor onderhavig initiatief, door de aanwezigheid van kabels en leidingen, moet de afstand tot de dichtstbijzijnde kabels en leidingen worden bepaald.

De beoogde ontwikkeling wordt beoordeeld via de regels in (het tijdelijk deel van) het omgevingsplan. In het omgevingsplan is te zien dat in de nabijheid van het projectgebied een planologisch relevante leiding aanwezig is. Ten zuiden van het bedrijf, onder de openbare weg, is een rioolpersleiding gelegen. De nieuwe overdekte uitlopen worden op ruim voldoende afstand van deze riolering en de bijbehorende belemmeringenstrook gerealiseerd. Vanuit het aspect ‘kabels en leidingen’ zijn geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling te verwachten. Er is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.12 WEGING VAN HET WATERBELANG

In deze paragraaf komt aan de orde op welke wijze bij de activiteit rekening wordt gehouden met het aspect water en watersystemen. In paragraaf 3.1 van onderhavige motivering is reeds het waterbeleid op Rijksniveau besproken en in paragraaf 3.3 het beleid van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR).

Onder de Omgevingswet is het wettelijk verplicht om, in het kader van het Bkl artikel 5.37, lid 1, een ‘weging van het waterbelang’ uit te voeren (voorheen: watertoets). Hierdoor wordt rekening gehouden met water en watervoorzieningen in ruimtelijke plannen. Dit vermindert de kans op natte voeten door een overstroming of een hoge grondwaterstand. Het plan mag geen vervuiling, geen wateroverlast of het droger worden van de omgeving veroorzaken. In de navolgende subparagrafen wordt nader ingegaan op deze aspecten.

5.12.1 Hydrologisch neutraal ontwikkelen

Bouw of uitbreiding van woningen, bedrijven of wegen veroorzaken vaak een groei in het verharden van dak en erf. Regenwater dat op stenen of wegen valt, stroomt meestal snel via een riool of een sloot weg. Hoe meer (tuinen van) steen, hoe meer regenwater wegstroomt. Bij hevige buien kan hierdoor wateroverlast ontstaan. Bijvoorbeeld water vanuit het riool op straat, omdat deze het regenwater niet aan kan. Of overstroming van een sloot of beek. Dat geeft dan weer risico's voor de gezondheid en kan zorgen voor bijvoorbeeld schade in- en rondom huizen. Maar ook in droge perioden zorgt al dat afvoeren voor problemen. Het regenwater krijgt niet meer de tijd om weg te zakken in de bodem en het grondwater aan te vullen. In droge zomers hebben landbouw en natuur dan water te weinig.

Het waterschap hanteert bij nieuwe ontwikkelingen het principe van hydrologisch neutraal ontwikkelen (HNO), waarbij gestreefd wordt naar het behoud of herstel van de 'natuurlijke' waterhuishoudkundige situatie. Voorkomen moet worden dat regenwater snel verdwijnt in het riool of in de sloot. Het waterschap gebruikt daarvoor de voorkeursvolgorde voor (schoon) regenwater:

1. opnieuw gebruiken;
2. vasthouden / in laten trekken in de grond;
3. water bergen;
4. afvoeren naar sloten of rivieren;
5. afvoeren naar een riool.

Artikel 4.354 van de “Waterschapsverordening Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2024” wijst de gevallen aan wanneer, met het oog op het beschermen van het watersysteem, het aanleggen van verhard oppervlak vergunningplichtig is. Er wordt een ondergrens gesteld aan de compensatieplicht. Deze grens is voor stedelijk gebied 500 m² en voor landelijk gebied 5.000 m². Deze grens is gesteld zodat niet iedere uitbreiding van verhard oppervlak gelijk leidt tot een compensatieplicht. In landelijk gebied heeft het uitbreiden van verhard oppervlak minder gevolgen voor het watersysteem dan in stedelijk gebied. Bovendien kan in stedelijk gebied wateroverlast tot grotere problemen leiden dan in landelijk gebied. Daarom is de ondergrens in landelijk gebied hoger dan in stedelijk gebied.

In landelijk gebied bestaat de uitbreiding van verhard oppervlak vaak uit het bouwen van stallen of schuren. Veel van die stallen of schuren hebben, inclusief nieuwe erfverhardingen, een oppervlak van minder dan 5.000 m². In die gevallen hoeven deze bouwwerken dus niet te worden gecompenseerd. Als de toename van verhard oppervlak van bouwwerk plus erfverharding groter dan 5.000 m² is, dan moet er wel gecompenseerd worden. De toename aan verhard oppervlak binnen het projectgebied bedraagt minder dan de gestelde 5.000 m², wat betekent dat er geen sprake is van een compensatieplicht.

5.12.2 Waterkwaliteit

In het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn omgevingswaarden voor waterkwaliteit vastgesteld waaraan getoetst moet worden. In het Bkl wordt er onderscheid gemaakt tussen oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen. Voor onderhavig initiatief zijn enkel grondwaterlichamen relevant. In de artikelen 2.13 en 2.14 van het Bkl zijn omgevingswaarden vastgesteld voor respectievelijk een ‘goede kwantitatieve toestand’ en een ‘goede chemische toestand’. In de waterschapsverordening wordt dit geborgd in artikel 1.16. Het is niet de verwachting dat, door de uitbreiding van onderhavig agrarisch bedrijf, de chemische en kwantitatieve toestand van een grondwaterlichaam achteruitgaan.

Een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit op grond van de Waterschapsverordening wordt alleen verleend als de activiteit verenigbaar is met het belang van:

- het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste;
- het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen; en
- de vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Het zoveel mogelijk scheiden van vuil en schoon water is belangrijk voor het bereiken van een goede waterkwaliteit. Door te voorkomen dat grote hoeveelheden relatief schoon hemelwater door rioolstelsels worden afgevoerd, neemt het aantal overstorten van verontreinigd rioolwater op oppervlaktewater af en neemt de doelmatigheid van de rioolwaterzuivering toe. Hierdoor verbetert zowel de kwaliteit van oppervlaktewateren, waarop overstorten plaatsvinden, als de kwaliteit van het effluent ontvangende oppervlaktewater. Indien het schone hemelwater door middel van infiltratie in het gebied wordt vastgehouden alvorens het wordt afgevoerd naar oppervlaktewater, draagt dit bovendien bij aan de duurzaamheid van het watersysteem. Vandaar dat het principe ‘eerst schoonhouden, dan scheiden, dan pas zuiveren’ een belangrijk uitgangspunt is bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Als het hemelwater niet wordt aangekoppeld of wordt afgekoppeld van het bestaande rioolstelsel is oppervlakkige afvoer en infiltreren in de bodem uitgangspunt. Als infiltratie in de bodem niet mogelijk is, is lozing op het oppervlaktewater via een bodempassage gewenst.

Het ‘schone’ hemelwater van het erf en de daken wordt bij onderhavig plan niet afgevoerd via het riool, maar naar de watergangen rondom het bedrijf. Dit heeft als voordelen dat de rioolwaterzuiveringsinstallatie niet wordt belast en dat er minder of geen overstorten van het riool zullen plaatsvinden bij hevige buien. Doordat het schone hemelwater niet in contact komt met bedrijfsprocessen, raakt het niet vervuild en kan het rechtstreeks afgevoerd worden naar het oppervlaktewater. Het erf wordt bovendien regelmatig droog gereinigd om te voorkomen dat hemelwater in contact komt met vervuilende stoffen als mest, voeders, etc.

Het plan maakt geen functies mogelijk die tot extra belasting van de waterkwaliteit kunnen leiden. Daarnaast wordt vermeden dat hemelwater in contact komt met materialen die milieubelastende stoffen uitlogen. Deze materialen kunnen hiermee bodem en water(bodem) belasten. Zware metalen (bv. koper, zink, lood), mineralen, teer, bitumen of uitlogende verduurzamingsmiddelen kunnen hieronder worden verstaan. Voor veel van deze verontreinigende materialen zijn tegenwoordig goede milieuvriendelijke en duurzame alternatieven. De bouwwijze en onderhoudstechniek moeten emissievrij zijn.

5.13 DUURZAAMHEID

Voor de Nederlandse veehouderij heeft verdere verduurzaming van de productie hoogste prioriteit. Het streven is een duurzame veehouderij met draagvlak in de samenleving. Centraal in die verduurzaming staan onderwerpen als dierenwelzijn, diergezondheid, volksgezondheid en milieu. Maar ook de maatschappelijke en landschappelijke inpassing van bedrijven heeft volop de aandacht. Het gezamenlijke doel is een toonaangevende, integraal duurzame veehouderij die concurrerend produceert, met respect voor mens, dier, milieu en omgeving. Integraal wil zeggen met aandacht voor alle aspecten van de bedrijfsvoering, dus naast het dierenwelzijn, ook de diergezondheid, het milieu, het energiegebruik en de arbeid. Eén van de marktconcepten rondom duurzaamheid is het ‘Beter Leven keurmerk (‘sterrenvlees’) van de Dierenbescherming. Zoals in hoofdstuk 2 reeds omschreven is, wenst initiatiefnemer conform dit concept te gaan produceren: het ontwikkelen van een veehouderij, die dierlijke producten en andere economisch en maatschappelijk gewenste waarden levert, die vol te houden is en niet te koste gaat van mens en dier of van de mogelijkheden van toekomstige generaties.

In de bestaande situatie worden gemiddeld 14,4 vleeskuikens per vierkante meter in de stallen gehouden, volgens het duurzame concept ‘Nieuwe Standaard Kip’ van de Jumbo waaraan sinds 2016 wordt meegedaan. In de beoogde situatie worden er 12,5 dieren per vierkante meter in de nachtstal gehouden. Door het realiseren van de overdekte uitlopen worden er 10,1 dieren per vierkante meter gehouden volgens het ‘Beter Leven keurmerk met 1 ster’ van de Dierenbescherming.

Naast het vergroten van het leefoppervlak worden de volgende maatregelen getroffen voor verbetering van het dierwelzijn:

- gebruik maken van langzaam groeiende pluimveerassen;
- regelmatig graan strooien ter bevordering van scharrelgedrag;
- verrijkingsmateriaal in de stal (strooisel, luzernebalen);
- daglicht in de stal en daarmee een natuurlijk dag- en nachtritme.

Met de hiervoor genoemde maatregelen draagt het plan bij aan een verbetering van het dierenwelzijn op het bedrijf. De boerderijwinkel op het bedrijf zorgt voor een ‘korte keten’ tussen de producent en de consument. Bezoekers en klanten kunnen de dieren in de overdekte uitlopen zien scharrelen en kunnen de producten van het bedrijf ter plaatse kopen. Producten met het ‘Beter Leven keurmerk met 1 ster’ van de Dierenbescherming kunnen alleen in Nederland onder toezicht van de dierenbescherming verkocht worden. Daarmee worden er geen grote afstanden afgelegd voor transport van dieren of producten.

Sinds de Nederlandse retailers in 2021 aangaven alleen nog vers pluimveevlees in de winkel te leggen dat geproduceerd is volgens criteria van het ‘Beter Leven Keurmerk’ is wel duidelijk dat de productiewijze van 10 – 15 jaar geleden niet meer vol te houden is. Voor initiatiefnemer is van belang dat er voor investeringen in overdekte uitlopen voldoende terugverdientijd is om het bedrijf financieel gezond te houden. Dit is ook onder de noemer duurzaamheid te scharen. Door de gemeente De Bilt is advies gevraagd aan de Agrarische beoordelingscommissie. Deze heeft bij het plan positief geadviseerd.

De te realiseren bouwwerken voldoen verder aan de normen, zoals gesteld in het Besluit kwaliteit leefomgeving en het Besluit bouwwerken leefomgeving. Hierin worden verscheidene milieu- en brandveiligheidseisen geborgd.

De vleeskuikenstallen A2 en F zijn voorzien van warmteheaters met een luchtmengsysteem voor het drogen van de strooisellaag (OW-code HE 5.9). De beperking van de ammoniakemissie is gebaseerd op het drogen en verwarmen van de mest- / strooisellaag door warmteheaters en continu draaiende circulatieventilatoren. Door het mengen van de stallucht wordt een gelijkmatige temperatuur in de gehele stal bereikt. De mest- / strooisellaag wordt gedroogd en de kooldioxide (CO_2) wordt bij de dieren verdreven. Door deze beluchting van de strooiselmest wordt ammoniakvorming voorkomen of beperkt.

Vleeskuikenstal E is voorzien van een luchtmengsysteem voor droging van de strooisellaag in combinatie met een warmtewisselaar (OW-code HE 5.8). Daarnaast wordt de warmtewisselaar toegepast voor de reductie van fijnstof (OW-code AP 100.4). De beperking van de ammoniakemissie is in dit geval gebaseerd op het drogen en verwarmen van de mest- / strooisellaag door middel van een warmtewisselaar in combinatie met continu draaiende circulatie-ventilatoren. Met warme ventilatielucht vanuit de stal wordt met behulp van een warmtewisselaar verse lucht opgewarmd. De opgewarmde verse ventilatielucht wordt boven in de stal gebracht. Vervolgens wordt deze lucht door circulatieventilatoren vermengd met warme lucht boven in de stal en naar één of beide staluiteinden gestuwd. Via de topgevelwand(en) wordt de lucht terug over de strooisellaag geleid. Door het mengen van de stallucht wordt een gelijkmatige temperatuur in de gehele stal bereikt. De mest- / strooisellaag wordt gedroogd en de kooldioxide (CO_2) en waterdamp worden bij de dieren afgevoerd.

Daarnaast wordt onderhavig plan landschappelijk ingepast, zoals in paragraaf 4.2 is beschreven. Het inpassingsplan is zodanig opgesteld dat er inheemse bomen en planten worden aangeplant. Daarnaast wordt de bestaande elzensingels langs het bedrijf versterkt. Op deze wijze worden schuil- en broedmogelijkheden geboden aan de inheemse faunasoorten. Het biedt ruimte voor een grote soortenrijkdom en versterkt de biodiversiteit.

Er kan geconcludeerd worden dat er wordt voldaan aan de duurzaamheidseisen, zoals verwoord in de Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's), welke voornamelijk van toepassing zijn op de te realiseren bouwwerken. Daarbij voorziet de landschappelijke inpassing in het behoud en een versterking van de lokale flora en fauna en zijn hiervoor strategische beslissingen genomen ten behoeve van het versterken van de biodiversiteit.

5.14 GEZONDHEID

Naar de risico's van veehouderijen voor de gezondheid van mensen die in de omgeving van veehouderijen verblijven, is recent veel onderzoek gedaan. In een uitgebreid onderzoek "Veehouderij en Gezondheid Omwonenden" (VGO) in plattelandsgemeenten met veel veehouderijen wordt een verhoogd aantal luchtwegklachten en gevallen van longontsteking gerapporteerd, vooral op locaties waar meerdere veehouderijen in de directe omgeving aanwezig zijn. Naar de oorzaak hiervan wordt nader onderzoek gedaan. Er wordt geen relatie gevonden met bepaalde diercategorieën, met uitzondering van geitenhouderijen. In de VGO-onderzoeken wordt aangegeven dat er sinds 2014 geen verhoogde kans op longontsteking gevonden wordt bij omwonenden van pluimveebedrijven.

Naast eventuele negatieve effecten zijn er positieve effecten gevonden: wonen in de buurt van een veehouderij blijkt een beschermend effect te hebben op het ontwikkelen van atopie, vooral op heel korte afstand van een veehouderij. Dicht bij veehouderijen wonen minder mensen met COPD, een chronische ziekte aan de longen. Daar staat tegenover dat de mensen in de omgeving die wel COPD hebben, daar vaker en/of ernstigere complicaties van kunnen hebben.

Het bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 ligt niet in een veedicht gebied. Er liggen minder dan 15 veehouderijen binnen een straal van 1 kilometer. In de VGO-onderzoeken wordt bij deze dichtheid geen verhoogd risico gevonden. Door de grote afstand tot andere veehouderijen, waar dieren worden gehouden, is er ook geen risico op onderlinge beïnvloeding wat betreft ziektedruk. De risico's voor de gezondheid van omwonenden worden op grond van de resultaten uit de VGO-onderzoeken als zeer gering beoordeeld.

De "GGD-richtlijn medische milieukunde: Veehouderij en gezondheid" beschrijft de huidige kennis over dit onderwerp. De richtlijn is door de GGD'en ontwikkeld, zodat ze op basis van dezelfde kennis over veehouderij en gezondheid kunnen adviseren. Deze informatie kan een gemeente gebruiken om de gezondheid van omwonenden mee te wegen bij beleidskeuzes voor de ontwikkeling van veehouderijen. De coördinatie van de richtlijn ligt bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

De GGD heeft twee uitgangspunten bij haar adviezen. De eerste is voorzorg: wees terughoudend met het plaatsen van gevoelige bestemmingen en veehouderijen binnen 250 meter van elkaar (bij geitenhouderijen binnen 2 kilometer). Gevoelige bestemmingen zijn bijvoorbeeld woningen, scholen, en ziekenhuizen. Het tweede uitgangspunt is het streven om de uitstoot van geur, fijnstof, endotoxinen en ammoniak van veehouderijen te verminderen.

Binnen een straal van 250 meter van het projectgebied zijn enkele gevoelige objecten aanwezig. In de paragrafen 5.2 en 5.3 is in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties reeds onderbouwd dat er ter plaatse van omliggende gevoelige objecten geen sprake is van een wijziging van het woon- en leefklimaat in relatie tot fijnstof en geur. Bovendien is er geen toename van de emissie van ammoniak. De dieraantallen en de toegepaste huisvestingssystemen blijven gelijk. De gehuisveste dieren krijgen meer leefruimte.

Stallen stoten via hun ventilatielucht stofdeeltjes uit (fijnstof). Deze stofdeeltjes kunnen endotoxinen bevatten. Endotoxine is een deel van de celwand van bepaalde, zogenaamde Gram-negatieve bacteriën, en worden beschouwd als een algemene marker voor bacteriële blootstelling (Douwes et al., 2003). Ook hiervoor geldt dat er geen wijzigingen zijn ten opzichte van de bestaande situatie. In de pluimveestallen heerst onderdruk. Daardoor zal de lucht vanuit de overdekte uitlopen, en daarmee stofdeeltjes, via het ventilatiesysteem van de bestaande stallen worden afgevoerd (zie voor verdere uitleg bijlage 5). Er ontstaan met het toevoegen van de overdekte uitlopen geen nieuwe emissiepunten.

Het bedrijf neemt diverse maatregelen ten behoeve van de (volks)gezondheid. Zo hebben bezoekers beperkt toegang tot het bedrijf en worden zij in een bedrijfsregister geregistreerd. Voor bezoekers is er bovendien bedrijfskleding aanwezig. De dierenverblijven en het erf worden frequent gereinigd. Ook is er een ongediertebestrijdingsplan aanwezig om de insleep van ziektes te voorkomen.

Het aspect (volks)gezondheid is betrokken in de ruimtelijke afweging van dit planvoornemen. Vanwege het feit dat er slechts weinig veehouderijen in de omgeving zijn gelegen, is de inschatting dat er geen effecten op de volksgezondheid zijn te verwachten. Deze inschatting is gemaakt op basis van meest recente wetenschappelijke inzichten omtrent de effecten van veehouderijen op de omliggende omgeving en met de eerder beschreven (niet gewijzigde) milieueffecten in de omgeving.

5.15 MILIEUEFFECTRAPPORTAGE

In deze paragraaf komt aan de orde of het plan mer-plichtig of mer-beoordelingsplichtig is. De mer-plicht kan worden afgeleid uit paragraaf 16.4.2 van de Omgevingswet en afdeling 11.2 van het Omgevingsbesluit. In het laatstgenoemde besluit (artikel 11.6 en 11.8) is bepaald dat een milieueffectbeoordeling uitgevoerd moet worden als een project belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben. In bijlage V van het Omgevingsbesluit is aangegeven welke activiteiten mer-plichtig of mer-beoordelingsplichtig zijn. Voor deze activiteiten zijn drempelwaarden opgenomen.

Gemeenten en provincies moeten bij bouwprojecten beoordelen of een milieueffectrapport (MER) dan wel een m.e.r.-aanmeldnotitie opgesteld moet worden. Aan de hand van een m.e.r.-aanmeldnotitie kan het bevoegd gezag beoordelen of er belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen optreden. Wanneer uit de toets blijkt dat er sprake is van dergelijke gevolgen, moet er een m.e.r.-procedure worden doorlopen. Met andere woorden: dan is het opstellen van een MER nodig. Om te bepalen of een m.e.r.-beoordeling noodzakelijk is, moet bepaald worden of de ontwikkeling een activiteit is die terug te vinden is in bijlage V behorende bij het Omgevingsbesluit. Indien dit het geval is, moet worden beoordeeld of het plan de drempelwaarden overschrijdt.

Voor ‘Installaties voor intensieve veehouderij’ is een milieueffectrapportage (MER) nodig bij het oprichten, wijzigen of uitbreiden van een veehouderij met meer dan:

- 900 zeugen (HD2, HD3, HD5, nu nog D 1.2, D 1.3, D 3);
- 3.000 mestvarkens (HD5, nu nog D 3);
- 85.000 mesthoenders (HE3, HE4, HE5, nu nog E 3, E 4, E 5);
- 60.000 hennen (HE1, HE2, nu nog E 1, E 2);

Dit staat in kolom 2 van bijlage V, project A1 van het Omgevingsbesluit en betekent dat voor de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit met meer dan de genoemde aantallen een milieueffectrapport moet worden gemaakt. In alle andere vergunningplichtige gevallen moet het bevoegd gezag een m.e.r.-beoordeling maken voordat de vergunning kan worden verleend. Het gaat om installaties voor het houden van landbouwhuisdieren. Ten behoeve van onderhavig project is geen m.e.r.-aanmeldnotitie opgesteld, aangezien er geen sprake is van een toename van het aantal dieren en geen wijziging van de stalsystemen.

Ook de noodzaak voor het opstellen van een passende beoordeling, zoals bedoeld in de Omgevingswet (zie artikel 16.36 lid 2), kan leiden tot een rechtstreekse (formele) plicht tot het opstellen van een milieueffectrapport (MER). In de beoogde situatie blijven de dieraantallen en huisvestingssystemen ongewijzigd, waarbij er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie of -depositie. Dit betekent dat er geen significant negatief effect op natuur is.

De plaats van het project betreft een agrarisch bedrijf in een agrarisch gebied. De kenmerken van de potentiële effecten zijn beschreven in de voorgaande paragrafen. Hieruit blijkt dat de effecten beperkt zijn tot visuele effecten, die worden verzacht door landschappelijke inpassing middels beplanting. Het initiatief heeft geen significante negatieve gevolgen voor het milieu en de Natura 2000-gebieden in de omgeving, waarmee er geen passende beoordeling hoeft te worden opgesteld. Gelet op de kenmerken van het project, de plaats van het project en de kenmerken van de potentiële effecten is het doorlopen van een m.e.r.-(beoordelings)procedure niet nodig.

6 UITVOERBAARHEID

6.1 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

Als op voorhand duidelijk is dat de toegedachte functie om financiële redenen op langere termijn niet zal worden gerealiseerd, behoort de functie niet mogelijk te worden gemaakt. In plaats van een uitvoerbaarheidstoets zal het omgevingsplan een onuitvoerbaarheidstoets bevatten. Het omgevingsplan mag namelijk geen regels bevatten die op voorhand onuitvoerbaar zijn. Conform de memorie van motivering zal in gevallen waarin een activiteit alleen kan worden gerealiseerd wanneer de gemeente belangrijke voorinvesteringen doet, de motivering bij het omgevingsplan passages moeten bevatten over de dekking van deze investeringen en de opzet van het eventuele kostenverhaal.

De gronden waarop de gewenste ontwikkelingen plaatsvinden, zijn in eigendom van initiatiefnemer. De realisatie vindt plaats voor rekening en risico van initiatiefnemer en kent derhalve geen financiële consequenties voor de gemeente. De ontwikkelingskosten worden geheel door initiatiefnemer gedragen. De kosten welke verbonden zijn aan het doorlopen van de noodzakelijke procedures worden verhaald op de initiatiefnemer op basis van de legesverordening. Tussen de initiatiefnemer en de gemeente zal ten behoeve van de kosten een overeenkomst gesloten worden. Hiermee is het verhaal van kosten van de grondexploitatie over in het plan begrepen gronden anderszins verzekerd.

Er is een bedrijfseconomische noodzaak voor het uitvoeren van de beoogde ontwikkelingen op het bedrijf van initiatiefnemer, omdat bestaanszekerheid en bedrijfsopvolging daarmee kansen bieden om ook in de toekomst te voorzien in gezond en veilig voedsel. Het niet meedoen aan deze maatschappelijk gewenste ontwikkeling zet het bedrijf buitenspel.

Mogelijke nadeelcompensatie is voor rekening van initiatiefnemer. Overigens is het niet de verwachting dat er sprake is van nadeelcompensatie. De uitbreiding van het bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 in Groenekan zorgt namelijk niet voor een beperking van de activiteiten uitgevoerd door (agrarische) bedrijven en burgerwoningen in de omgeving. Bovendien is het aantal omwonenden beperkt. Er is geen sprake van een aantasting van het woon- en leefklimaat ter plaatse. Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het plan economisch uitvoerbaar is.

6.2 MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID

In het kader van de openbare voorbereidingsprocedure wordt de wijziging van het omgevingsplan in procedure gebracht en is er voor eenieder de gelegenheid om kennis te nemen van het plan. In het kader van deze procedure bestaat er de mogelijkheid om op de plannen te reageren via de gangbare bezwaar- en beroepsprocedures.

6.2.1 Participatie

Participatie is een belangrijk aspect in de procedure van een ruimtelijke ontwikkeling. Een ontwikkeling heeft namelijk niet alleen invloed op de fysieke leefomgeving, maar ook op de mensen die daar wonen, werken en recreëren. Het is daarom van belang dat deze mensen in een vroeg stadium worden betrokken bij het initiatief. Een initiatiefnemer moet in alle gevallen bij de aanvraag aangeven of participatie heeft plaatsgevonden en wat de resultaten daarvan zijn (artikel 7.4 Omgevingsregeling).

In het kader van participatie zijn omwonenden en belanghebbenden geïnformeerd over de gewenste ontwikkelingen op het bedrijf aan de Nieuwe Weteringseweg 139 in Groenekan. Het verslag van de gevoerde omgevingsdialoog wordt opgenomen als bijlage 8 bij deze motivering.

6.2.2 Vooroverleg

Voorliggend plan wordt in het kader van het wettelijke vooroverleg voorgelegd aan de provincie Utrecht en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

6.2.3 Ontwerp

Dit plan zal voor 6 weken als ontwerp ter inzage worden gelegd. Wanneer er zienswijzen worden ingediend, zal daar in deze subparagraaf verslag van worden gedaan.

6.2.4 Vaststelling

PM

7 CONCLUSIE

Aan de Nieuwe Weteringseweg 139 te Groenekan exploiteert initiatiefnemer een pluimveehouderij. Op het bedrijf zijn – naast de bedrijfswoning, gebouwen voor stalling en opslag en een stal voor 5 paarden – drie stallen aanwezig voor het houden van pluimvee. Conform de vigerende omgevingsvergunning milieu mogen in deze stallen 113.380 leghennen in opfok óf 84.500 vleeskuikens worden gehouden. Tevens is een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming aanwezig voor het huisvesten van 5 paarden (ouder dan 3 jaar) en 113.380 opfokhennen tot 18 weken óf 113.500 vleeskuikens. Thans worden op het bedrijf vleeskuikens gehouden, volgens het concept 'Nieuwe Standaard Kip' van de Jumbo.

Jumbo heeft besloten om volledig over te stappen op scharrelkip met het 'Beter Leven keurmerk met 1 ster' van de Dierenbescherming. Dierenwelzijn is een zwaarwegende pijler binnen het duurzaamheidsbeleid van deze supermarkt. Initiatiefnemer wil het bedrijf verder verduurzamen en conform dit concept gaan produceren. Om aan de gestelde criteria te kunnen voldoen, dienen alle stallen te worden voorzien van een overdekte uitloop. Dit geeft de dieren meer leefruimte en ze kunnen meer in het daglicht en de buitenlucht verblijven; een maatschappelijk gewenste ontwikkeling. De bestaande stallen blijven intact als nachtstal voor de dieren. De stalsystemen en de dieraantallen in de stallen wijzigen met de realisatie van de overdekte uitlopen niet ten opzichte van de vergunde situatie op het bedrijf.

Met onderhavig initiatief vindt enige verdichting plaats van de bebouwing in het lint. Als gevolg van de bouw van de overdekte uitlopen verminderen de doorzichten vanaf de openbare weg naar het achtergelegen slagenlandschap. Dit wordt gecompenseerd door de grond rondom het bouwvlak te bestemmen als natuur en te transformeren naar kruidenrijk grasland. Dit is beter voor bodem, klimaat en biodiversiteit. Bovendien is hierdoor verdere verdichting van de bebouwing in het lint niet meer mogelijk. Op deze wijze wordt bijgedragen aan behoud en bescherming van landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden en behoud en herstel van cultuurhistorische waarden.

De beoogde ontwikkelingen zijn niet (geheel) passend binnen het (tijdelijk deel van het) omgevingsplan. De realisatie van de gewenste overdekte uitlopen betekent bovendien een uitbreiding van de maximaal toegestane oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor de niet-grondgebonden veehouderij op het bedrijf. Voor de gewenste uitbreiding van het bedrijf dient een juridisch-planologische procedure te worden doorlopen om het omgevingsplan te wijzigen.

In deze ruimtelijke motivering zijn, naast de stedenbouwkundige en landschappelijke toets en het ruimtelijk-planologische beleid, alle ruimtelijke en milieuhygiënische deelaspecten onderzocht. De voorgenomen ontwikkeling past binnen de beleidsregels en er wordt geen afbreuk gedaan aan de kwaliteiten van de omgeving. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat de activiteit in overeenstemming is met een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en dat de activiteit ook uitvoerbaar is.

BIJLAGEN